

ANTONII STÖRCK,

SACRÆ, CÆSAR. REG. APOST. MAJESTATIS CONSILIARII AULICI,
ARCHIATRI, ET IN NOSOCOMIO CIVICO PAZMARIANO PHYSICI,

LIBELLUS
SECUNDUS,

QUO CONFIRMATUR:
CICUTAM

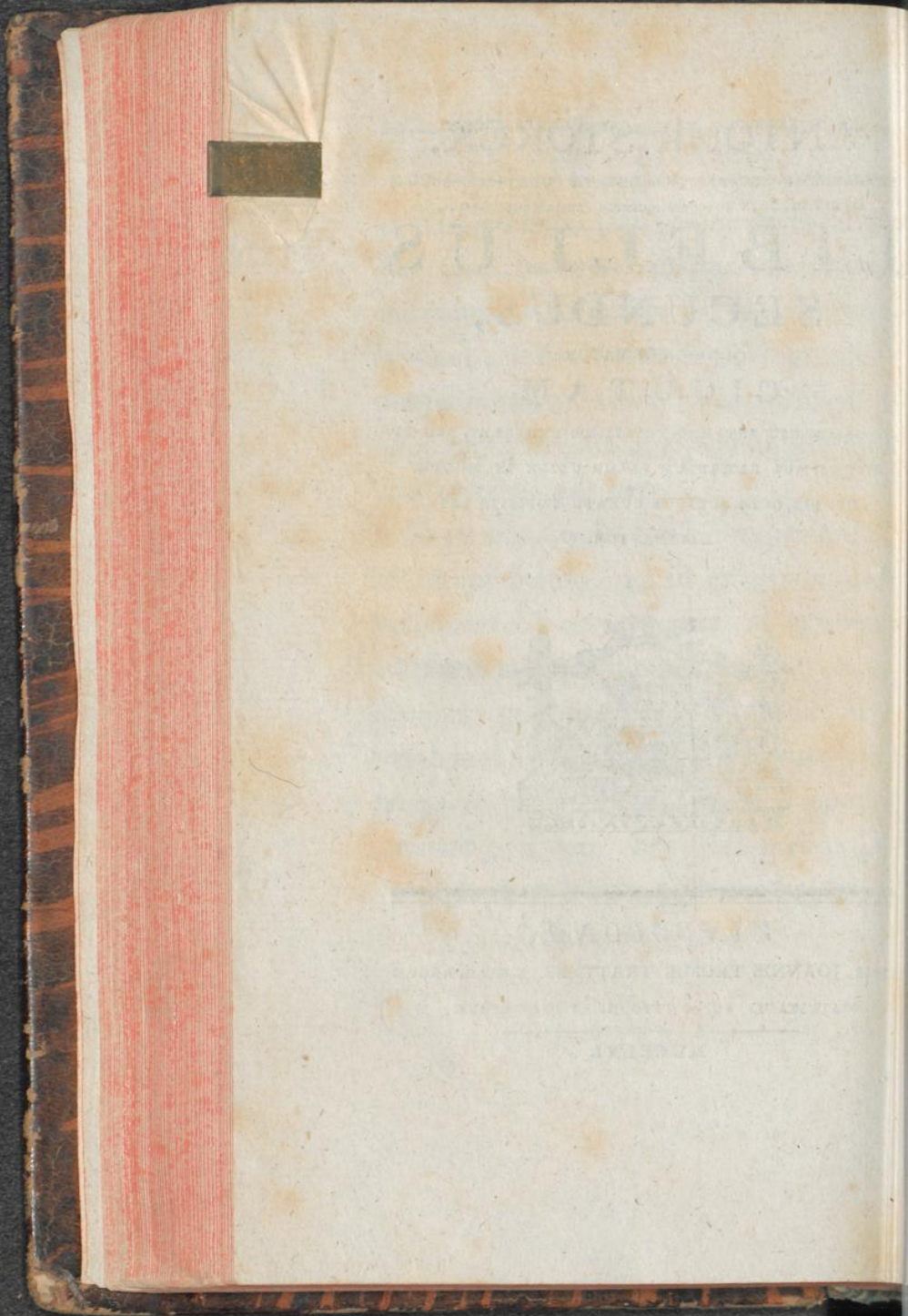
NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIME EXHIBERI, SED ET
ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN MULTIS
MORBIS, QUI HUCUSQUE CURATU IMPOSSIBILES
DICEBANTUR.

VINDOBONÆ,

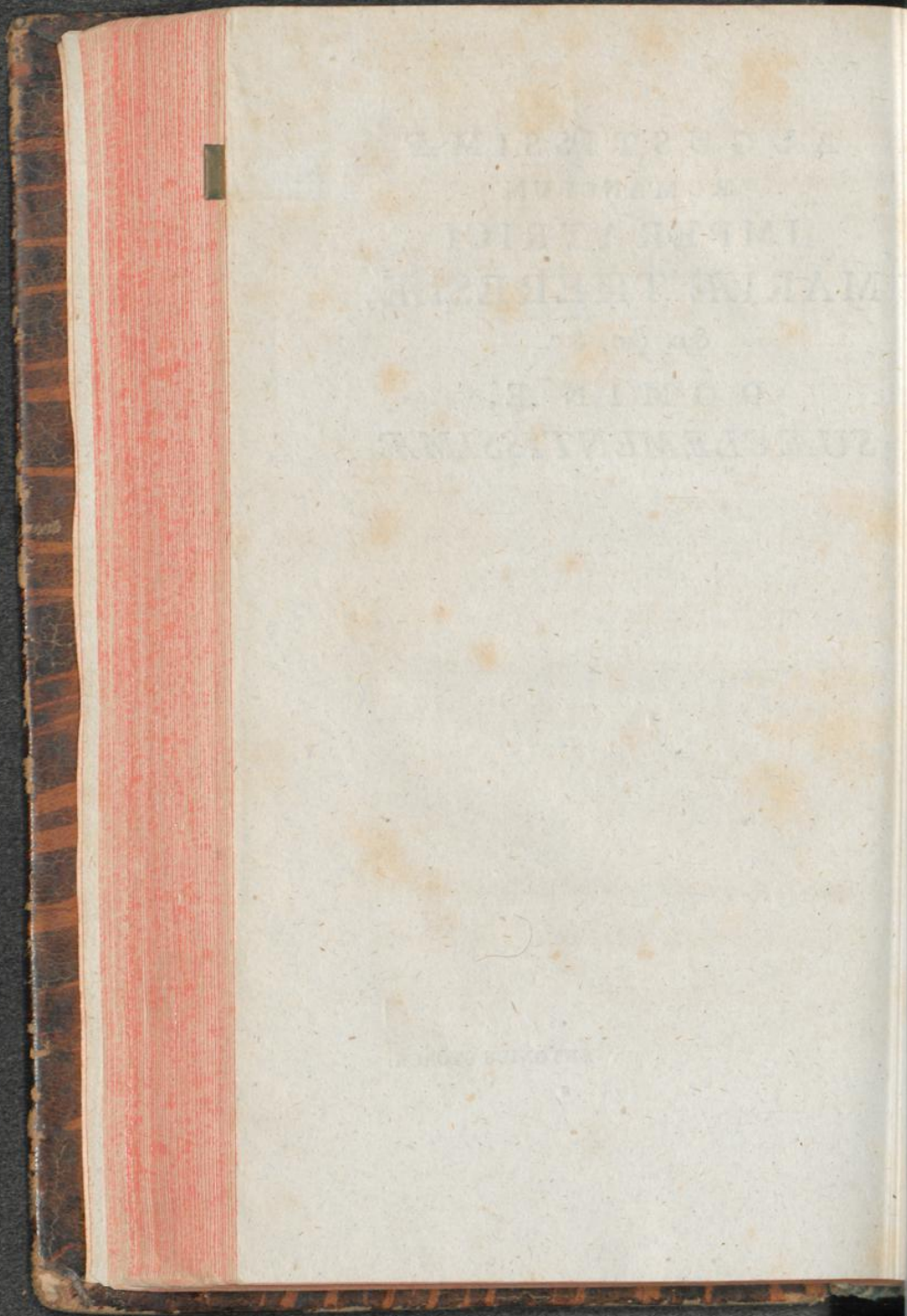
TYPIS, JOANNIS THOMÆ TRATTNER, CÆSAR. REGIÆ
MAJESTATIS AULÆ TYPOGR. ET BIBLIOPOLÆ.

MDCCLXI.

AUGUSTISSIMÆ
ROMANORUM
IMPERATRICI
MARIÆ THERESIÆ,
&c. &c. &c.
DOMINÆ,
SUÆCLEMENTISSIMÆ

ANTONIUS STÖRCK,

AUGUSTISSIMA ROMANORUM
IMPERATRIX!

Summa TUA Clemen-
tia, qua primum de
cicuta libellum acce-
pisti, me incitavit ad hunc la-
X 3 borem

*borem ulterius continuandum,
perficiendum.*

*Nova itaque tentami-
na cum eadem planta institui,
morborum historias & curatio-
nes magna diligentia adnotavi,
& ex his secundum hoc volumen
composui.*

Valde

*Valde utilia continentur, &
demonstratur evidenter: posse
dirissimos morbos sola cicuta le-
vari, curari.*

*Multi nunc servantur ægri,
qui sine hoc remedio interiis-
sent.*

X 4 Cum

Cum vero omnia TIBI
AUGUSTISSIMA DOMI-
NA! sint grata, quæ in emo-
lumentum reipublicæ sunt,
spem habeo: fore, ut & hocce
opusculum, TUÆ MAJES-
TATI sacrum, benigne re-
cipias.

PRÆFATIO.

Quo sæpius cicutam ægris exhibeo,
eo majorem semper in hac planta
virtutem & efficaciam admiror.

Innumeri fere sunt morbi, in qui-
bus optime convenit, conducit.

Nihilominus nequaquam opus est,
ut multa cicutæ encomia hic recitem,
cum ipsa experimenta, accuratissime
instituta, loquantur.

Gratulabar mihi frequenter, & gau-
debam multum, dum vidi, ægros ab
aliis pro perditis habitos jamque fato
re-

relictos, mea cicuta revixisse, & con-
valuisse integerrime.

Quidne homini fanitate charius?

Impendam propterea omne tempus,
quod mihi a labore necessario super-
fuerit, ad eruenda & detegenda talia
remedia, quæ morbos graves & curatu
summe difficiles debellarent, fugarent.

Nec inani felicitis successus spe alor.

Nil tamen, quod temerarium fo-
ret, audebo: sed omnia & in brutis &
in me experiar, antequam ea homini
ægotanti præbuero.

Et hac ratione ero tutus, securus.

CAPUT I.

ariæ inter Medicos & Botanicos ortæ sunt lites de cicutâ, quam ego ad extractum faciendum adhiberem.

Descriptionem ex *Morifono* dedi, factis claram.

Hinc tantum paucis nunc adnoto: meam cicutam esse *cicutam majorem, vulgarem, maculatam, fetentem.*

Linæus eam habet sub nomine *coni* feminibus striatis. Vide species plant. pag. 243. N. 1.

A

Matthio-

Matbiolus eam describit pag. 772.

C. Bauchin. pag. 160. *Tabern.* p. 1170.

Cicutariam majorem, vulgarem eam vocat *Clusius* hist. 2. p. 200.

Ad extractum faciendum optime colligitur, antequam pandantur flores.

Radix autem ad extractum non adhibetur; verum reliqua tota planta.

Succus expressus in vase terreo, vitrato, lento igne, & sæpius agitando coquitur ad spissi extracti consistentiam.

Rogo autem, ne pharmacopœi nimium sint solliciti in depurando hoc succo; amo enim potius, ut sit crassum, fere pulposum extractum.

Ex decocto herbæ siccæ potest quidem parari extractum, dum ex recenti haberi non potest.

Verum longe minus efficax est.

Doleo

Doleo summopere, centenas aliquot libras extracti cicutæ, ex herba ficca parati, me incio, Vienna in alias regiones esse transmissas; etenim effectus neque adeo bonus, neque ita velox esse potest, ut ab extracto ex succo, recenter expresso, parato.

Hæc herba omnibus Pharmacopœis erat suspecta, virofa; hinc sub initium nolebant sufficientem, quam petii, copiam, parare.

Dum vero viderunt, pilulas in omnes regiones desiderari, defecit eis herba recens.

CAPUT II.

CASUS PRIMUS.

Ancilla, 22. annorum, a primis suæ ætatis annis scirrhosis glandula-

A 2

rum

rum circa aures & maxillam tumoribus laboravit; quinquennio autem abhinc oriebatur tumor magnus, qui se ex gena sinistra per totum ejusdem lateris collum usque ad claviculam extendit, & semper lapidis instar durus & indolens fuit.

Ultimo triennio hinc tumor mole caput viri sensim adæquavit. Glandulæ subaxillares quoque induratæ sunt. Præterea dextrum colli latus quindecim scirrhi, quorum minimus ovo galinaceo par erat, occuparunt, mamma utraque scirrhusa quoque facta est.

Quamvis hæc fœmina esset valde defœdata, luem tamen veneream contraxit.

Deferebatur ideo ad nostrum nosocomium.

Deco-

Decoctis antiveneris, & purgantibus, dulci mercurio mistis, morbum tunc aggressus fui, unde quædam luis venereæ symptomata mitiora fiebant.

Quum autem hæc cura nimium tarda mihi videbatur, dedi mercurium sublimatum corrosivum, in spiritu frumenti solutum, præter decoctum saturatum & copiosum radicis bardanæ.

Hac ratione morbus venereus spatio quinque septimanarum optime curatus est.

Verum circa tumores scirrhosos nil mutatum fuit, nisi: quod in mamma dextra major dolor adverteretur.

Curata igitur lue venerea ad scirrhos dissolvendos volui transcendere, ast femina noluit amplius in nosocomio morari, firmissime persuasa, quod nullum foret

medicamentum, quod tumores adeo magnos & annofos solveret.

Quapropter dimittebatur. Verum vitæ lubricæ affueta sibi fufficienter cavere non potuit, unde in crimine deprehensa, ad carceres ducebatur.

Incidit tunc in febrem continuam, & denuo ad nostrum nosocomium translata est.

Sumtis remediis antiphlogisticis intra quindecim dies ex hoc morbo convaluit.

Amavit postea potius remanere in nosocomio, quam iterum ad carceres deduci.

Hinc optimam nactus sum occasionem cicutæ vires experiundi.

Externe in principio nil adplicui, ut viderem: an usu solo interno in
hos

hos pertinaces tumores cicuta quid
posset.

Propinavi mane & vesperi pilulas
quatuor, quarum quælibet habuit pon-
dere grana duo.

Post quinque dies, jam omnes tu-
mores erant magis mobiles, & tumor
magnus ex latere colli sinistro tangeba-
tur multo mollior.

Vidi igitur, cicutam solo usu interno
esse admodum efficacem, & præstare
talia, quæ a fortissimis mercurialibus
nequaquam poterant effici.

Ut tamen curationem facerem cele-
riorem, externe omnes tumores em-
plastro de cicuta texti, & huic imposui
cataplasma ex herba cicutæ paratum,
auxique dosin pilularum.

Decimo die tumor magnus erat mul-

to minor, mollior, idem in utraque mamma vidi.

Reliqui autem scirrhi, quamvis molliores, minores tamen facti non sunt, & erant in superficie inflammati, dolentes.

Decimo septimo die tumor in parte colli sinistra erat multo minor, mamma utraque mollis, mobilis, reliqui plurimi scirrhi in suppurationem abire cœperunt.

Ægra sumfit sex pilulas mane & totidem vesperi, quarum quælibet habuit grana quatuor.

Vigesimo quarto die quidam scirrhi jam erant in pus soluti, cutis tamen arte non scindebatur, quoniam rupturæ erat proxima.

Colli

Colli tumor, & mammæ erant multo minores.

Sequentibus diebus, quidam tumores rupti sunt, & fuderunt pus bonum, copiosum; nihilominus emplastrum de cicuta & cataplasma sedulo applicata sunt.

Trigesimo sexto die in aliquibus locis omnis tumor abfuit, & quibusdam in partibus cutis rupta jam iterum cœpit coalescere, colli & mammarum scirrhosi tumores $\frac{2}{3}$ erant diminuti.

Dedi dein quater per diem pilulas quinque, granorum quatuor, nec amplius auxi dosin.

Et hac ratione usu emplastris, & cataplasmatibus de cicuta, & usu extracti cicutæ spatio trium fere mensium hæc foemina integre curata fuit. Collum &

mammæ redierunt ad statum naturalem, & fœmina, antehac turpis & difformis sat formosa facta est.

Menses debito tempore & sufficienti copia semper fluxerunt, & iis fluentibus medicamenta cum euphoria continuata sunt.

Bis toto curationis tempore datum est purgans antiphlogisticum, quoniam alvus erat segnis.

Ufu extracti cicutæ nullæ profus in corpore turbationes observatæ sunt, ægra semper appetiit, robusta fuit, nec de ullo dolore conquerebatur.

Lætabar multum, dum vidi morbum adeo rebellem & pertinacem sola cicuta facillime esse curatum.

Et quum toto curationis tempore hæc ægra honeste & pie se gessit, promisit.

fitque talis vitæ perpetuam continuationem, feci, ut adhuc in nosocomio sui criminis abfolveretur, & donaretur libertate.

CASUS SECUNDUS.

Fœmina, 36. annorum, ad nostrum nosocomium fufcipitur propter mammæ finiftræ tumorem ingentem, & durtiæ valde dolentem.

Dum mammam bene confideravi: inveni eam capite infantis multo majorem, duram, immobilem, in tubera livida, submollia & admodum dolentia elevatam, venæ erant varicofæ, & brachium finiftrum tumuit, & præ dolore non potuit moveri.

Externe tunc molliffima linteamina applicui, ut omnis affricus evitaretur, interno pro remedio dedi extracti cicu-

tæ

tæ mane & vesperi grana duodecim præter infusum hederæ terrestris.

Quarto die, quo hæc ægra his remediis utebatur, mamma tota fuit mollior, ast tubera erant majora, & ichorem sudarunt. Dolores præterea fuerunt magni, & noctes debebant opio pacari.

Septimo die eadem erant symptomata, dedi tunc mane & vesperi extracti cicutæ grana octodecim.

Nono die tria mammæ tubera rupta sunt, & exiit materies subfusca, copiosa, foetens, & mammæ moles concidit, & dolores remiferunt.

Undecimo die copiosus ichor foetidus effluxit, dolores autem erant mitiores, color mammæ rutilus, nullus aderat livor.

Dedi

Dedi mane & vesperi scrupulum unum extracti cicutæ.

Decimo quarto die ulcera dederunt copiosissimum ichorem; mammæ moles fuit minor, ægræ autem vires multum diminutæ sunt, subinde advertēbatur horror per totum corpus, & subsequēbatur pulsus celerior, fitis & calor.

Diminui igitur dosin extracti, & tantum grana decem mane & totidem vesperi exhibui; verum dedi præterea corticis peruviani selecti drachmam unam omni trihorio diei.

Decimo sexto die horrores erant minus frequentes; ichoris loco prodiit pus, vires autem manserunt adhuc debiles, & ægra fitivit. Iisdem remediis adhucdum continuavi.

Vigesimo primo die nullus amplius horror advertebatur, vires auctæ sunt, & rediit appetitus, pus ex mamma profluens erat bonum, mammæ color fuit fere naturalis. Tumor autem superstes erat adhuc valde durus, nequaquam vero dolens.

∞ Eadem ratione adhuc per sex dies continuavi, verum omnia manserunt in eodem flatu.

Unde vigesimo septimo die, dedi iterum mane & vesperi grana octodecim extracti cicutæ, & bis per diem drachmam unam corticis peruviani, externe autem tunc applicui cataplasma ex lacte & cicuta paratum, & mammæ cavitates linteis carptis, infuso cicutæ madidis, repletæ sunt.

Tri-

Trigesimo sexto die vires erant bonæ, color mammæ naturalis, in ulcere pus bonum, appetitus magnus, somnus tranquillus. Abstini a cortice peruviano, & sola cicuta iterum usus fui. Dedi mane & vesperi scrupulum unum extracti cum aliquot unciis infusi flor. samb. fol. veron. heder. terrest.

Quinquagesimo die moles mammæ fuit multo minor, pus bonum, dolor autem erat subinde adeo acutus, ut noctes, dato licet opio, inquietæ fuerint.

Verum observavi post magnos tales dolores copiosissimum serum ex ulcere fluxisse, & tumoris molem esse immutatam.

Dedi tunc drachmam extracti cicutæ per diem, externis fomentis ex cicuta sedulo continuavi. Se-

Sexagesimo quarto die mammæ ulcus copiosissimum ferum fudit, labia autem, quæ hucusque erant valde rebellia, crassa, callosa, reflexa, cœperunt emolliri, fundi, & partim pure consumi, vires manserunt bonæ.

Auxi extracti dosin, & exhibui quotidie grana octuaginta.

Mammæ ulcus copiosissimo fero semper stillavit, pus autem bonum tunc visum non est; verum neque foetor observabatur.

Septuagesimo die ægra ficcitatem pectoris, & tusliculam inanem conquirebatur, mammæ autem & labiorum moles multo minor fuit, dolores per vices erant admodum vehementes, & vires iterum decrescebant, & aderat ingens foetor.

De-

Denuo igitur ad corticem peruvia-
num confugi, & dedi quotidie unciam
dimidiam corticis, & drachmam dimi-
diam extracti cicutaë.

Præterea julli, ægra biberet copio-
sum serum lactis aut decoctum fatura-
rum radicis althææ, glycyrrhizæ.

Labia texti emplastro de cicuta, ul-
cus autem implevi infuso leni cicutaë,
cujus libræ uni addebantur drachmæ
duæ aceti lithargyrii.

Vires sensim iterum auctæ sunt, tuf-
ficula desit, nimius ichoris fluxus minue-
batur, & pus in ulcere bonum compa-
ruit, dolores autem subinde erant ve-
hementes, & somnus debebat opio con-
ciliari.

Octuagesimo quarto die ægra sat
bene se habuit, labia ulceris erant mi-

B

nora

nora, mobilia, doloris expertia, ulcus mammæ mundum, durities minor, dolores exigui, vires sufficientes, appetitus bonus.

Dedi tunc scrupulos duos extracti cicutæ per diem & drachmas duas corticis peruviani præter copiosum serum lactis, & decoctum emolliens; externa remedia non sunt mutata.

Nonagesimo die mammæ moles fuit multo minor, labia læte rubebant, & erant flaccida, ulcus dedit pus bonum.

A cortice peruviano tunc abstinui, & dedi drachmam integram extracti cicutæ.

Centesimo die omnia iterum erant meliora, pus bonum, vires sufficientes, noctes tranquillæ.

Dedi dein scrupulos quatuor extracti
cti

eti cicutæ, & reliqua omnia sedulo continuata sunt.

Centesimo decimo quarto die labia erant fordida, copiosum serum ex ulcere fluxit; verum mammæ moles fuit minor, dolores pauci, vires bonæ.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti cicutæ per diem, toti autem ulceri & labiis imposui cataplasma ex cicuta paratum,

Intra quatuor dies ex labiis magna frustra ceciderunt, ulcus dedit copiosissimum ichorem, unde mammæ & labiorum tumor citissime diminutus fuit.

Verum ægræ vires prosternebantur, & nova iterum febricula orta est, & sæpius advertiebantur horripilationes.

Hinc dedi iterum corticis peruviani unciam dimidiam per diem, & scrupu-

B 2

lum

lum unum extracti cicutæ, labiis imposui emplastrum de cicuta, & ulcera replevi linteis carptis infuso leni cicutæ & aceto lithargyrii madidis. Præterea serum lactis copiosum, & decoctum radice althææ & glycyrrhizæ datum est.

Centesimo trigesimo die paucum ex ulcere serum prodiit, pus autem bonum aderat & copiosum, labia erant parva, rutila, indolentia, vires meliores.

Eadem tamen corticis dosi continuavi, cicutæ autem extracti drachmam dimidiam exhibui, remedia externa adhuc eadem adhibebantur.

Centesimo trigesimo sexto die omnia erant meliora, vires bonæ, noctes tranquillæ.

Corticis peruviani dosin tunc diminui,

nui, & dedi drachmas duas, extracti autem cicutæ dedi drachmam unam cum copioso sero lactis, externa remedia continuata sunt.

Centesimo quadragesimo secundo die ægra bene habuit, labia fundebantur, & mera spongiosa substantia videbatur superesse.

Reliqui tunc corticem peruvianum, & solo extracto cicutæ, & copioso sero lactis usus sum, externe eadem remedia applicui.

Centesimo quinquagesimo die omnia iterum erant meliora, minora, pus in ulcere bonum, vires bonæ, dedi scrupulos quatuor per diem de extracto cicutæ, & externe cataplasma ex sola cicutâ applicui.

Centesimo sexagesimo die labia fue-

B 3

runt

runt exigua, fere cuti æqualia, durities fere omnis evanuit, vires constabant, dolores vix observabantur.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti quotidie, & cataplasma ex cicuta sedulo apposui per diem, noctu autem emplastrum de cicuta.

Centesimo septuagesimo die ulcus erat planum, omnis enim tumor, omnis durities abiit, labia erant penitus consumpta.

Per triduum adhuc applicui cataplasma ex cicuta, & eandem extracti dosin continuavi.

Dein vero, quum omne durum esset consumptum, & quoniam copiosum serum ex ulcere, quamvis puro, fluxit, externe tantum applicui lintea carpta lenissimo infuso cicutæ madida,
inter-

interne autem dedi ter de die drachmam dimidiam corticis peruviani, & mane ac vesperi grana sex extracti cicutæ, jussi præterea, ut copiosum serum lactis ægra biberet.

Glandulæ subaxillares, quæ etiam erant scirrhosæ, eodem fere tempore evanuerunt, tria tantum supererant tubercula, piso fere æqualia.

Brachium, quod prius præ dolore moveri non poterat, jam erat satis mobile, & vires bonæ.

Sexto die cœpit ex margine ulceris cuticula alba prodire, quæ se se sensim versus centrum extendit, promisitque ulceris consolidationem.

Decimo quarto die usu eorundem tum externorum quam internorum remedium, ulcus tenui cuticula jam fe-

re clausum erat; verum hæc cuticula hinc inde iterum rumpebatur, & exstillavit ferum acre.

Dedi igitur purgans ex rhei drachma dimidia, ex scammonii granis octo, & ex quindecim granis salis polychresti.

Alvus inde sexies copiose mota est, & ægra bene habuit.

Altero a purgatione die eandem iterum dosin corticis peruviani, & extracti cicutæ exhibui, & externe adhuc lenissimum cicutæ infusum applicui.

Nata est firmior cuticula, quæ tamen hinc inde adhuc erodebatur a materie acri transsudante.

Hinc post octiduum idem purgans ægræ iterum datum fuit.

Dein vero corticem peruvianum & cicutæ extractum in eadem dosi continuavi

nuavi, & externe applicui unguentum nutritum.

Spatio viginti dierum firma nata est cicatrix & mammæ nullum supererat vestigium, atque omnes, qui hanc fœminam viderunt, credebant, mammam fuisse resectam.

Abstinui dein ab omni medicamento, & fœminam per 14. dies in nosocomio retinui, ut viderem: an denuo malum reverteretur.

Verum ægra optime movit brachium, & ulcus mansit firmissime clausum.

Dedi dein adhuc idem purgans, & post tres dies sanissimam dimisi.

Dum mihi egit gratias, rogavit simul, ut darem licentiam me adeundi, dum quid in mamma adverteret, concessi

cessi hoc facillime, verum jam sex menses præterlapsi sunt, & fœmina non rediit.

Dominus *Haffner*, egregius mei nosocomii Chirurgus, summa cum sedulitate, attentione, & experientia huic fœminæ succurrit, & remediis externis secundum rationem, & symptomata optime applicatis, plurimum ad curationem contulit.

CASUS TERTIUS.

Homo, 27. annorum, a longo tempore fœdum cancrum ulcus in regione lumbali sinistra habuit, hoc ulcus replevit continuo in latum & profundum, & jam cœpit lumborum vertebra arrodere. Præterea fungi cancri undeque propulularunt.

Post.

Postquam diverſi & optimi chirurgi remedia maxime convenientia incaſum tentaffent, æger noſtrum noſocomium acceſſit.

• Doctiſſimus Chirurgus *Haffner* remediis primo lenioribus, dein cauſticis, tandem ferro & igne conabatur fungoſum cancrum conſumere, ulcus depurare, & claudere.

Ego remedia, ſanguinis maſſam depurantia, quæ maxime conducerent, præſcripſi.

Subinde per unum alterumve diem quidquam nobis videbatur proficere; verum mox prius malum rediit, & quandoque fuit deterius.

Unde omnia fruſtra tentari vidimus.

Cortex peruvianus, qui alias mira
præ-

præstitit in ulceribus putridis, magna
dosi & longo tempore datus, nil effe-
cit.

Quapropter cataplasma ex cicuta
externe apposuit Dominus *Haffner*, &
ego jussi, æger assumeret mane & ve-
speri grana novem extracti cicutæ, &
copiosum decoctum hordei, vel serum
lactis biberet.

Æger antehac erat macilentus, de-
bilis, & cachecticus, & circa vesperas
habuit horrorem, febrem, & dein fu-
dorem copiosum, defatigantem.

Verum nunc intra aliquos dies cœ-
pit appetere, quiete dormire, & in ul-
cere pus bonum comparuit.

Octavo die jussi drachmam dimi-
diam extracti cicutæ assumeret, externe
cataplasma sedulo renovatum est.

Duo-

Duodecimo die ulcus erat purum, fungi cancrofi mobiles, flaccidi, nullo modo dolentes, circa vertebraſ quædam offium fragmenta ſeparabantur.

Decimo ſeptimo die nulla amplius ad vefperas horripilatio obſervabatur, æger bene dormivit, nec ſudavit, & vires quotidie auctæ ſunt, in ulcere erat pus laudabile, e fungis circa ulceris margines cõpioſum ſerum fluxit.

Vigeſimo die ex vertebraſ arroſis plurima granula offea ſeparata ſunt; hinc inde in ulcere incipiebat formari cicatrix, quoniam autem fungi erant flaccidi, nullo modo dolentes, & quoniam nimis lente conſumebantur, & hac ratione ulceris conſolidationem impediverunt, Dominus *Haffner* eos cultro reſcidit.

Æger

Æger nullum inde dolorem sentiebat; medicamentâ interna externaque continuata sunt.

Vigefimo quinto die undequaque ex ulceris margine nascebatur cuticula, & hac ratione ulcus in sanationem vergebat, color aderat læte ruber, pus bonum, paucum.

Vires ægri erant bonæ, appetitus bonus, noctes tranquillæ, alvus liberima.

Externa internaque remedia continuata sunt.

Trigefimo die ulcus jam fere totum erat clausum, nec ulli amplius fungi crescebant, æger optime habuit.

Quadragesimo die ulcus firmam habuit cicatricem, & æger sanus videbatur.

Nihil.

Nihilominus adhuc per quatuordecim dies mane & vesperi dedi grana sex extracti cicutæ, & multum ferum lactis, ut hac ratione omne acre & cancriformum ex sanguine separaretur.

Postea dedi purgans, & hominem sanum dimisi.

CASUS QUARTUS.

Fœmina, 36. annorum, ulcus scdum in tibia dextra a pluribus annis habuit, adhibita remedia interna externaque ulcus quidem subinde fere sanarunt; dum autem proximum erat consolidationi, subito iterum ruptum est; copiosus, & acerrimus ichor effluxit, & crevit caro fungosa.

Balnea diversissima mineralia professe quandoque videbantur; verum mox iterum prius malum rediit.

In

In nostro nosocomio diversa tentavimus, quæ acre sanguinis corrigerent, externe carnes fungosas confunderent, & dein ulcus consolidarent.

Verum nullum habebamus successum.

Nam licet ulcus uno alterove die integre clausum esset, nulla tamen firma cicatrix inducebatur, unde breviter iterum ortus est pruritus, & transsudavit ichor, propulularunt carnes fungosæ & ulcus in pejus ivit.

Adhibebatur igitur solum infusum cicutæ pro fomento externo, & noctu ulcus emplastro de cicuta tegebatur, interne præter serum lactis datum est nihil.

Contigit tunc, ut carnes fungosæ
spon-

sponte separatæ fuerint, dein ulcus intra viginti octo dies firmissima cicatrice obductum fuit, & pes poterat optime moveri.

Datum tunc est purgans, & relinquatur fœmina adhuc per octiduum in nosocomio absque omni medicamento; cum dein ulcus optime clausum videretur, ex nosocomio dimissa fuit.

CASUS QUINTUS.

Vir, 62. annorum, annosum & fœdum ulcus habuit in regione abdominis dextra, quod erat unam spithamam longum, & septem pollices latum, profundumque adeo, ut fere in cavum abdominis penetrarit.

Ad thoracem sinistrum fere æque magnum ulcus fuit, quod copiosum,

C

fœ-

foetens, & acre serum fudit, & costas arrosit.

Dato purgante Dominus *Haffner* fomentum ex cicuta applicuit in utroque ulcere.

Quoniam æger simul tussi laboravit, datum ei est decoctum ex radice & foliis althææ, cui addebatur oxymel simplex, & stibium diaphoreticum non ablutum.

Intra paucos dies utrumque ulcus longe purius fuit, & bonum pus comparuit, & æger, antea debilis, videbatur recuperare vires.

Circa decimum diem ex costas cariosis multa fragmenta separabantur, & ex ulceris margine cœpit nasci cuticula alba.

Ulcus abdominis fuit minus profundum, & dedit bonum pus.

Decimo

Decimo quarto die præbui iterum purgans; dein cum eodem decocto althææ continuavi.

Decimo septimo die utrumque ulcus lōnge purius, & minus latum fuit, ex costis semper quædam fragmenta separata sunt.

Trigesimo secundo die ulcusthoracis erat clausum, & tussis fere omnis cessavit; ulcus abdominis vero erat adhuc satis magnum.

Id tamen quoque circa quinquagesimum diem solo usu externo cicutæ sanatum est.

Dabatur dein adhuc purgans, & bonus senex sanus ex nosocomio dimittatur.

Narravit tunc, quod per decem circiter annos hæc ulcera habuerit, quod

fere omnes suos reditus in sanationem consumserit, quod tentata innumera remedia prorsus nil juverint, & quod sub finem, omnibus fere viribus exhaustus, ut ultimos finiret dies, esset ad nosocomium translatus.

CASUS SEXTUS.

Fœmina, 28. annorum, quatuor annis mammam finiftram gessit magnam, lapidis instar duram.

Circa aëris & tempestatis mutationes vehementes in hac parte dolores sensit, quum autem hi dolores semper sponte cessarunt, & quum color marmæ mansit naturalis, nec tumor motum brachii impedivit, nullum applicuit remedium, neque ulli homini hanc mammam ostendit.

Deni-

Denique sub finem mensis Februarii 1760. morbo acuto afficiebatur, unde ad nostrum nosocomium translata est.

Intra viginti sex dies ex hoc morbo sat gravi cœpit convalescere.

Dum vero e lecto surrexit, & ambulavit, sensit dolorem continuum, rodentem, lancinantem in mamma dextra; cum tamen hicce dolor non erat adeo vehemens, eum per plures dies celavit.

Dein vero præ nimia doloris vehementia non potuit dormire, & amisit appetitum ac vires; monstravit propterea mammam Domino *Haffner*, & is me hac de re monuit.

Invenimus mammam durissimam, purpuream, nigris & lividis striis variegatam, intumuit simul brachium ejusdem

lateris; dolores erant enormes, rodentes, lancinantes, venæ erant nigræ, varicosæ.

Pulsus celer, parvus; cor continuo palpitavit.

Externe ilico applicuimus fomentum ex cicuta, pro interno autem remedio dedi emulsum leniter nitrosum, opiatum.

Eadem nocte mitigabatur dolor & sequebatur somnus sat tranquillus trium horarum.

Post somnum erant dolores iterum ingentes, & ex usu fomenti nil adhuc in mamma mutatum fuit.

Ut alvus solveretur injectum est enema, & dein continuabatur emulsum paregoricum, nitrosum.

Nox insequens fuit longe tranquillior,

lior, & dolores in mamma videbantur admodum mites, neque tamen color, neque durities, neque tumor mutatus fuit.

Tertio die quoniam pulsus sat bonus deprehensus est, dabantur mane & vespere grana octo extracti cicutæ, superbibendo aliquot uncias decocti althææ.

Sera autem vespera, ut nox esset tranquilla, datum est remedium paregoricum.

Nox tota erat quieta, & ægra somno multum reficiebatur.

Mane dolores fuerunt exgui, mamma erat mollior, & melius tulit rudiorum adtactum.

Brachium autem præ dolore & tumore nequaquam poterat moveri.

Duodecimo die jam nullæ amplius

stræ nigræ, aut lividæ aderant, venæ varicosæ erant vix non in statum naturalem contractæ, dolores fuerunt pauci, & tumor brachii quoque diminutus est.

Data tunc sunt grana decem extracti cicutæ mane & vesperi, fomentum ex cicuta sedulo applicatum est, vesperinum autem paregoricum omittebatur, quoniam ægra, a doloribus minus vexata, jam sponte cœpit dormire.

Vigesimo die color mammæ fuit fere naturalis; verum durities erat ingens, neque mamma erat mobilis, accreta videbatur, brachii tumor fuit multum imminutus, & ægra potuit digitos & manum citra dolores movere.

Dedi tunc extracti cicutæ grana triginta duo per diem, & fomentum sedulo

dulo continuatum est, noctu tegebatur mamma emplastro de cicuta.

Vigesimo tertio die mamma iterum rubuit, aderant ingentes dolores, qui ab eo tempore se se insinuabant, quo appositum est noctu emplastrum de cicuta.

Removi igitur emplastrum, & solo iterum fomento & cicutæ extracto usus sum; vesperi dedi paregoricum, ut nox esset quieta.

Trigesimo die mamma iterum habuit colorem naturalem, dolores fuerunt exigui.

Dedi per diem quadraginta grana extracti cicutæ, & fomentum continuatum est.

Quadragesimo die brachium totum detumuit, & sat bene poterat moveri,

C 5 mam-

mamma fuit minor, mollior, & mobilior.

Quinquagesimo die omnia iterum in mamma erant meliora; verum foemina a cibus abhorruit, & oris amarorem conquerebatur, & crura paulisper intumuerunt, concessi propterea, ut ab extracto cicutæ per aliquot dies abstineret, iussique, ut infusum florum sambuci copiosum biberet, fomentum autem ex cicuta continuatum est.

Quinquagesimo quarto die dedi purgans ex rheo, paucis scammonio, & sale polychresto.

Alvus inde quater mota est, & altero die viguit appetitus, & crurum tumor fere omnis disparuit; mamma fuit mobilis, nec doluit ab adtactu, per vires tantum advertentur lancinantes & vagæ punções. Fu-

Fumo leniter aromatico feci dein crura fricari; ad mammam vero fomentum ex cicuta sedulo appositum est.

Sexagesimo die, quoniam ægra optime habuit, & crura erant naturalia, & appetitus bonus, dedi iterum extracti cicutæ mane & vesperi grana sex, & copiosum infusum florum sambuci.

Sexagesimo sexto die mamma in multa minora tubercula divisa videbatur, nec ullus aderat dolor.

Dedi tunc mane & vesperi grana decem extracti cicutæ, fomentum sedulo continuatum est.

Octuagesimo die mammæ moles fuit admodum exigua, brachium potuit citra omnem dolorem moveri, ægra sufficientes vires & bonum appetitum habuit, noctu quiete dormivit.

No-

Nonagesimo primo die pauca adhuc in mamma durities supererat, quæ in omnem partem poterat volvi; ægra autem ob continuam fomenti applicationem jam erat impatiens, neque ingratum odorem amplius poterat ferre, hinc illud removi, & ejus loco emplastrum de cicuta applicui, dedique mane & vesperi grana quindecim extracti cicutæ.

Emplastrum jam nullos dolores excitavit; omnia quotidie in melius mutata sunt, & centesimo vigesimo quinto die mamma erat flaccida, pendula, nec minima tangebatur durities.

Discessit tunc hæc ægra ex nosocomio; jussi autem, ut aliquamdiu adhuc pilulis de cicuta in parva dosi uteretur, ut hac ratione malum tam facile non rediret.

CA.

CASUS SEPTIMUS.

Virgo, 21. annorum, cancrum apertum in mamma sinistra habuit, præterea tussivit frequenter, & conquebatur in thorace sinistro continuum ardorem, & dolorem erodentem.

Tota sanguinis massa erat corrupta, & ægra simul scabie laboravit, & erat penitus emaciata, & vespertino tempore quotidie sensit horrorem, & dein calorem, tandem sudorem foetidum.

Ulcus copioso ichore foetente manavit.

Pessimis his in circumstantiis tentavi cicutam, & statim dedi mane & vespere octo grana extracti cicutæ, externe fomentum ex eadem cicuta applicui, præterea autem debebat ægra copiosum serum

ferum lactis aut lac purum, dupla aquæ copia dilutum, bibere.

Spacio duodecim dierum ægra melius habuit, minus tussivit, exacerbationes vespertinæ, & sudores nocturni fere cessarunt, vires auctæ sunt, in ulcere cancroso tenue pus comparuit, fluxus ichorosus imminutus est, nec advertebatur foetor.

Verum mansit in thorace ardor & dolor erodens.

Dedi tunc quater per diem grana octo extracti cicutæ, & reliquis remediis continuavi.

Trigesimo die mammæ moles fuit multo minor, vires satis bonæ, ulcus purum, appetitus magnus, somnus autem, ob continuum ardorem sub mamma, erat sine opio turbatus, anxius.

Sca-

Scabies incipiebat exficari, & ægra potuit extra lectum esse.

Exhibui scrupulos duos extracti per diem.

Quadragesimo sexto die ægra sat bene habuit, mammæ moles fuit multo minor, & ulcus cœpit diminui.

Remansit autem ardor & dolor erodens in thorace sinistro, quamvis is per vices admodum exiguus fuerit.

Sexagesimo die mammæ durities fere tota evanuit, & ulcus fuit multo minus, purum.

Dedi tunc drachmam unam extracti cicutæ per diem, & reliqua continuata sunt.

Octuagesimo die omnis durities disparuit, & ulcus erat fere integre clausum.

Ar-

Ardor autem & dolor erodens in thorace sinistro per vices erant admodum sævi, & propterea noctes quandoque turbatæ sunt.

Vires erant utcunque bonæ; scabies integre disparuit, faciei color fuit fere naturalis; verum ægra mansit macilenta.

Octuagesimo quarto die sanatum erat ulcus, ægra extra lectum ambulavit, appetiit, & quandoque sine opio placidissime dormivit.

Comparuit tunc fluxus menstruus, qui jam per quinque menses filuit; lætabatur propterea hæc ægra, & speravit non absque ratione, ardorem & dolorem erodentem in thorace sinistro nunc cessaturum, quoniam is incepit, dum sanguis menstruus retinebatur.

Flu-

Fluxus per binos dies continuavit; tertio autem die sistebatur, & tunc ardor & dolor erodens in thorace sinistro ilico auctus est, & ægra iterum pejus habuit.

Quarto die ad inferiorem mammæ marginem ortum est tuberculum purpureum, & valde dolens.

Dominus *Haffner*, ut dolores mitigaret, adplicuit cataplasma emollientissimum.

Quoniam autem ægra magnam habuit sitim, & validam febrim, & pulsum durum, vena ipsi secta est, & data sunt decocta resolventia, antiphlogistica.

Paucum inde levamen sequebatur.

Sexto die ruptum est tuberculum & effluxit copiosus & acerrimus ichor.

Stylo tunc inducto in aperturam invenit chirurgus sinum, qui sub muscu-

lo pectorali replit fere usque ad superiorem mammæ marginem, ibique advertebatur costa arrosa; hinc, quum vires adhuc satis bonæ essent, sinum totum partesque omnes superjacentes chirurgus percudit, ut videret, quousque costa esset corrupta.

Facta hac sectione ægra breve animi deliquium passa est, unde vulnus ligabatur, & omnia in diem posterum relinquebantur.

Vesperis aderat ingens febris, & magnus dolor, ideo remedia antiphlogistica, & emulsa paregorica ægræ data sunt, & nox fiebat satis quietâ.

Altero a sectione die Dominus *Haffner* aperto iterum vulnere invenit plures costas arrosas, & aperturam aliam, quæ in pectoris cavum penetravit, & per

Multum igitur corticem peruvianum ægræ dedi, præter decoctum lignorum, & lac vaccinum.

Tentavimus tunc injectiones magis detergentes, balsamicas.

Verum has ægra non tulit, orta est febris major, & multus dolor, atque materies ex vulnere prodiens valde foetuit.

Hinc ab his abstinebatur, & solum decoctum hordei cum melle iterum injectum fuit.

Separabantur subinde quædam ossæ fragmenta, quæ post magnam tussim per aperturam cum multo foetido ichore propellebantur.

Nihilominus ardor & dolor erodens nequaquam fiebant mitiores, imo in anteriore thorace se se magis extendunt, & foemina, licet magna corticis peru-

peruviani doſi quotidie uteretur, debilis fuit, & febris vespertina aucta eſt.

Post longum igitur uſum, dum vidimus hæc remedia parum juvare, concluſimus ego & Dominus *Haffner* in cavum pectoris injicere infuſum cicutæ, & cortici peruviano jungere cicutæ extractum.

Altero die jam materies ex cavo pectoris prodiens non amplius adeo fœtuit, & dolor, ardorque paulisper imminuti ſunt.

Post paucos dies videbantur vires augeri, & appetitus; & ægra noctu ſat tranquille dormivit.

Dabatur quotidie uncia dimidia corticis peruviani, & extracti cicutæ ſcrupulus unus præter copioſum ſerum lactis.

Lene ab initio fiebat infuſum cicutæ

tæ pro injectione, quoniam autem vidimus id nec pulmones irritare, nec augere anxietates, & bonum præstare effectum, id saturatum dein adhibuimus.

Spatio quatuordecim dierum multa fragmenta ossæ cum materie tenui, purulenta, ex cavo pectoris prodierunt, ægra multo melius se habuit, potuit extra lectum esse, & fere semper absque opio quiete dormivit.

Attamen sensim ab adeo magna corticis dosi abhorruit, unde drachmam dimidiam dedi quotidie extracti cicutæ, & tantum drachmas duas corticis peruviani.

His remediis, & copiosissimo fero lactis, & injectione, quæ bis quotidie fiebat cum saturato cicutæ infuso, hanc ægram per binos, & dimidium menses

con-

conservavimus, & jam aliquam curationis spem in sinu fovebamus.

Contigit autem tunc, ut ægra in pleuritidem pessimam, & fere lethalem incideret.

Nihilominus tamen Eruditissimus Dom. *Collin*, qui tunc nosocomii curam gessit, debitis venæ sectionibus, applicatis cataplasmatibus & præscriptis optimis remediis, effecit, ut dolor punctorius cessarit, & morbus sputis fuerit optime judicatus.

Et ægra post hunc morbum iterum vires mediocres recuperavit, materies tamen ex cavo pectoris prodiens multum scætauit, & ichorosa fuit.

Nequaquam tunc cortex peruvianus, neque cicutæ extractum, neque ejusdem infusum profuit; pessima fe-

bris vespertina iterum supervenit & sudor nocturnus miseram ægram ita defatigavit, ut intra septem septimanas, tota extenuata obierit.

Sectione anatomica invenimus pleuram in cavo pectoris sinistro fere consumptam, & costas plurimas in tenues lamellas corrosas.

Pulmo ejusdem lateris hinc inde quoque erat exesus.

Certo! si hoc ulcus externa in pectoris superficie fuisset, ubi manus chirurgica potuisset accedere, aptisque fomentis mali progressum impedire, & separationem cariosi adjuvare, hæc ægra & a pessimo cancro, & ab ulcere fœdissimo fuisset optime curata.

In homine, 23. annorum, ex empyemate in cavo sinistro pectoris jam
mo-

morituro , me suadente Dominus *Haffner* lato vulnere puri exitum pandit, educitque puris tenuis , foetidi , libras quinque & dimidiam.

Anceps erat & audax confilium, verum quoniam æger jam fere suffocatus morti fuit proximus, licuit tale quid tentare, quoniam sæpius vidimus, audaci operatione nos hominum dies longiores, & minus acerbos reddidisse.

Educto pure æger pessime habuit, extrema fiebant frigida, evanuit pulsus, facies erat tota collapsa & sudore gelido, crasso, madida.

Doluimus sinistrum operationis eventum, nil tamen negleximus, quod adhuc ægro profuturum videbatur.

Spiritu cornu cervi nares, tempora, frontemque bene perfricuimus; de-

dimus deglutiendam unciam unam vini
aufriaci & guttas sex spiritus cornu
cervi, videbatur tunc anima redire,
& deprehensus est ad carpum pulsus
tremulus.

Æger cœpit oculos aperire, & an-
helare.

Dedimus dein jusculi carniū ali-
quot uncias, & ægrum ad quietem dis-
posuimus.

Verum mansit is anxius, & post
horæ quadrantem æruginosa vomuit, &
tunc denuo eum moriturum credebamus.

Sopito autem per remedium parego-
ricum vomitu, lenis somnus sequebatur.

Qui, quamvis nec diu duraverit,
nec fuerit tranquillus, ægrum tamen
aliquantulum refecit.

Altero die æger cœpit loqui, & obla-
ta patienter assumfit. Domi-

Dominus *Haffner* cavum pectoris decocto hordei, & melle rosaceo bene eluit, ego autem præscripsi remedia, tunc indicata.

Intra quatuor dies æger iterum tantas vires habuit, ut se ipsum in omnem partem citra animi deliquium potuerit movere.

Dominus *Haffner* stylo in pectus penetravit, & advertit costas multas esse cariosas, tentavit propterea diversas balsamicas, detergentes, & vulnerarias injectiones, nullam autem magis utilem invenit, quam eam, quæ infuso cicutæ facta fuit, hæc enim pus laudabile fecit.

Vires ægri auctæ sunt, rediit appetitus.

Nocturnus sudor & vespertina febricula.

bricula aptis remediis mitigabantur, integre vero fisti non poterant.

Curationem perfectam sperare nunquam potuimus; verum erat nobis satis, dum hominem, jam fere mortuum, operatione audaci e mortis faucibus detraximus, & dedimus ei vitam longiorem & minus molestantem.

Injectione ex saturato infuso cicutaë, & remediis balsamicis, interno usu adhibitis, & paregoricis, & diæta lactea in septimum mensem hunc ægrum sat commode conservavimus, tunc autem tempore versus autumnum vergente cœpit iterum fortius tussire, febricula vespertina aucta est, & intra triginta & unum dies contabuit.

Pulmo reperiebatur plurimum exesus, & costæ cariosæ.

Mirum!

Mirum ! quod saturatum infusum cicutæ in cavum pectoris, & ad nudum pulmonem injectum nullas turbas, nullas anxietates &c. excitaverit.

Patet inde, cicutæ virus adeo ter-
trum non esse.

Atque ideo hunc casum hic inserui,
quoniam cum priori quid commune
habet.

CASUS OCTAVUS.

Homo, 27. annorum, a sex circiter
annis gessit tuberculum ad linguæ
radicem, quod per vices multo dolore
afficiebatur, & deglutitionem fecit dif-
ficilem, subinde tamen nullus ibidem
dolor observatus est.

Hoc tuberculum sensim accrevit in
nucis avellanæ magnitudinem; fuit to-
tum lividum, & acutissime semper do-
luit.

De-

Demum ruptum est, & effluxit ichor acerrimus, foetidus, & oriebatur ulcus foedum, latum.

Deglutitio fuit admodum difficilis.

Quidam chirurgi & medici credebant ulcus esse venereum; hinc remediis antiveneris curam inchoabant.

Decocta plurima, varia purgantia, mercurio mista, tandem spiritum frumenti, in quo mercurius sublimatus solvebatur, æger longo tempore incassum assumpsit; imo malum auctum est.

Denum salivatione miser penitus extenuatus fuit sine morbi emendatione.

Quum hæc remedia maxime heroica nil effecerunt, æger fato relinquebatur; datum ipsi est testimonium, quod curari non possit, quodque deberet in domum incurabilium suscipi. Æ.

Æger tamen undique adhuc auxilium quæfivit, & fere omnium chirurgorum portas pullavit; verum vix non ab omnibus sine ope est dimiffus.

Demum venit ad Dominum *Haffner*, chirurgum mei nosocomii, is re bene confiderata ftatim cogitavit, cicutam hoc in ægro effe adhibendam.

Unde hunc hominem altero die, dum ad nosocomium veni, mihi oftendit.

Feci ilico, ut ipfi lectus pararetur, eumque in nosocomio retinui.

Erat autem totus emaciatus, vefperi habebat horripilationes, dein calores; tandem fudore copiofiffimo maduit, & fomnus fuit anxius, inquietus.

Ulcus fœdiffimum fere totam linguæ radicem exefit, ex ejus margine & fundo

do variæ fungosæ excrescentiæ propularunt, quæ omnes erant exulceratæ, & fœdissimum ichorem fuderunt.

Dolor aderat continuus, ardens & deglutitio fuit fere impossibilis, ulcus in profundum & latum continuo serpsit, æger non poterat distincte loqui.

Uvula, tonsillæ, & totæ fauces jam quoque afficiebantur, nam vidimus sat profundas erosiones, quæ acri humore stillare cœperunt.

Æger sæpius tussivit, & ex faucibus usque ad ventriculum magnum ac continuo prurientem ardorem conquestus est.

Ex ore prodiit fœtor deterrimus, qui nobis insipientibus sæpius nauseam, & horrorem excitavit.

Status fane hujus ægri erat maxima commiseratione dignus. Eru-

Eruditissimus Dominus *Collin*, medicus, qui mecum tunc nosocomium adivit, hunc quoque ægrum vidit, dubitavimus certo, an in casu adeo inveterato, & desperato cicuta quidquam posset præstare.

Interim tamen præter hanc nullum nobis supererat remedium, quod jam non fuisset tentatum.

Prima erat indicatio, ut ulcus fordidum purgaretur.

Rogavi propterea Dominum *Haffner*, ut leni manu ope syringæ aliquoties per diem infusum cicutæ, melle rosarum mistum, ad fauces, & ulcus injiceret, & hac ratione sensim sordes & acrimonias ablueret.

Pro medicamento dedi misturam sequentem:

E

R. Ex-

℞- Extract. cicut. gr. x.
 mucilag. gum. traga. dr. ℥
 Syrup. diacod.

unc. j.

aq. flor. samb. unc. v.

m. f. *Sumat æger omni biborio cochleare
 minimum.*

Potus ordinarius erat serum lactis,
 cibus autem jusculum cum pane, pa-
 natella, hordeum mundum &c.

Prima nocte æger jam longe tran-
 quillius dormivit.

Altero mane ulcus nec ita foetuit,
 nec adeo sordidum fuit.

Verum loquendi, & deglutiendi dif-
 ficultas æque magna manfit.

Iisdem remediis internis, externis-
 que continuatum est.

Tertio die ardor in faucibus, & per
 totum

totum œsophagum multum remisit, ulcus erat longe purius, nec ullus fere fœtor observabatur.

Eandem adhuc misturam præbui, extractum cicutæ solummodo auxi, & scrupulum integrum immiscui.

Sexto die jam potuit solidiora citra multum dolorem deglutire, ulcus cancrosum fuit satis purum, faucium ulcera jam incipiebant levi cicatricula obduci, & ardor per œsophagum vix amplius percipiebatur.

Iisdem remediis continuatum est.

Undecima die circa vesperas fere nullæ aderant horripilationes, nec multus calor, & nocturnus sudor vix non penitus desit.

Ulcus cancrosum ichoris loco pus exhibuit, nec aderat multus dolor dum

E 2

æger

æger solida deglutivit, levissimus tantum foetor advertebatur; æger longe distinctius loquebatur, vires habuit multo majores, & bonum appetitum, faucium ulcera jam plurima erant clausa, & subinde tantum levis in œsophago ardor perceptus est.

Iisdem medicamentis continuatum fuit.

Decimo quinto die ulcus cancriformum optimum habuit colorem, fungosæ excrementiæ erant multo minores, nec amplius ichorem plorarunt, & ex ulceris ambitu tenuissima, & albicans nascabatur cuticula, quæ spem primam veræ curationis adtulit, & ostendit, cancro serpenti limites esse politos.

Fauces erant sanatæ, abfuit in œsophago omnis ardor, æger habuit bonas vires

vires, nec pejora observabantur symptomata circa vesperas, nec fudor nocturnus.

Exhibui tunc quotidie mane pilulas octo, granorum duorum, de extracto cicutæ, & totidem vesperi, & desuper feci hauriri copiosum serum lactis, injectiones ad ulcus continuabantur.

Die vigesimo omnia iterum erant meliora, ulcus cœpit longe minus fieri, excrescentiæ fungosæ plurimæ sponte separabantur, nullus aderat fœtor, nec ichor, sed pus bonum.

Noctes fuerunt quietæ, vires auctæ sunt, & viguit appetitus.

Die trigesimo ulcus fuit sat purum, plurimæ excrescentiæ jam erant separatæ, reliquæ autem, superstites, erant flaccidæ, pallidæ, nec ex adtactu do-

lore afficiebantur, æger vinum purum bibit absque dolore in ulcere.

Dedi tunc per diem scrupulos duos extracti cicutæ, & copiosum serum lactis, & infuso cicutæ ulcus sæpius per diem ablutum est.

Trigesimo quarto die famem ingentem habuit æger, & propterea oblata avidissime sine debita masticatione abigurivit.

Onerabatur inde ventriculus, & postero die aderat nausea, horror, continuus vomendi conatus, præcordiorum anxietas, vertigo, labii inferioris tremulus motus, calor magnus, pulsus inæqualis robore & celeritate, respiratio brevis, anhelosa, facies tumida, livida.

Dolebam tunc summopere, spem curationis

rationis hac ratione esse diminutam, & ægrum in summum vitæ periculum conjectum.

Maxime urgens indicatio erat, ut ventriculus ab onere suo liberetur, dedi igitur grana viginti pulveris radicia ypecacuanhæ, & granum unum tartari emetici.

Vix dato pulvere, sequebatur ilico vomitus materiei crudæ, incoctæ, vomitum potu copioso aquæ tepidæ faciliorem reddidi.

Æger hac ratione sexies vomuit cibos, avide deglutitos, multumque serum flavum, quod acidum spiravit.

Post vomitum mala Symptomata fere omnia evanuerunt, solo tenui jusculo eo die æger nutriebatur, vesperi datum est paregoricum.

E 4

Nox

Nox fuit tranquilla.

Mane pulsus æqualis, lentus, parvus deprehendebatur, nec æger quidquam præter debilitatem conquestus est.

Ulcus tunc iterum erat sordidum, magis doluit, nec tamen deglutitio inde multum læsa est; solo infuso cicuta, & melle rosarum sæpius per diem lenissima iniectione abluebantur sordes.

Grato julapio, diata convenienti, pauco vino, & paregorico vespertino vires tunc reficere conabar.

Die trigesimo nono æger sat bene se habuit, & ipse rogavit, ut pilulæ de cicuta denuo darentur.

Dedi tunc per diem scrupulos duos extracti de cicuta, & copiosum serum lactis, ad prandium concessi vinum.

Res quotidie iterum in melius mutata

tata est, & ulcus optimam curationis spem præ se tulit.

Quoniam omnia tunc secundum vota procedebant, non auxi amplius dofin extracti, lenes injectiones ad ulcus, quæ solo infuso cicutæ fiebant, sedulo & sæpius per diem repetitæ sunt.

Quinquagesimo die pauca adhuc aderant fungosæ, flaccidæ, pendulæ excrescentiæ, quæ ulceris consolidationem retardarunt.

Has Dominus *Haffner* absque ægri dolore refecuit forfice. Sectione nullus prodibat sanguis.

Injectiones diligenter peractæ sunt, quoniam magnum levamen, & egregiam opem ægro adtulerunt.

Loquela fuit liberrima, deglutitio bona, vires integræ, somnus optimus,

E 5 appe-

appetitus magnus, alvus naturalis, urina copiosa, bene colorata.

Iisdem strenue continuatum est, & sexagesimo octavo die ulcus erat cicatrice obductum.

Ab injectionibus tunc abstinerebatur, verum extractum cicutæ eadem dosi adhuc per quatuordecim dies datum est.

Dum autem videbamus firmissimam esse cicatricem, & hominem esse integre sanum, sensim omne remedium seposuimus, & concessimus, ut in aerem liberum se conferret, & ea ederet, quibus antea fuerat affuetus.

Eum tamen sanissimum adhuc per quatuor septimanas in nosocomio retinimus.

Dein autem ipse petiit, ut dimitteretur.

Dominus *Collin* toto curationis tem-

pore hunc ægrum vidit, & mecum observavit.

Magno nobis sæpe solatio fuit, dum vidimus hunc hominem ab omnibus desertum, & pro incurabili habitum, ope cicutæ non tantum a vespertina febre, a sudore nocturno, a tabe & cachexia esse liberatum, sed & a pessimo cancro curatum, & optime restitutum.

Post aliquot septimanas ex relatis audivi, eum iniisse matrimonium.

CASUS NONUS.

Vir, 42. annorum, a pluribus annis habuit dolorem vagum arthriticum, noctu hicce dolor calore lecti multum augebatur.

Longo tempore diversissima decocta, aliaque remedia interna & externa adhibuit, nec ullum inde levamen sentiebat.

Ne-

Neque balnea sulphurea aliaque diversissimi generis, longo tempore adhibita, quidquam profuerunt.

Tandem materies vaga figebatur ad humerum dextrum, & ad coxendicem ejusdem lateris.

Unde pedi, & brachio mobilitas de-
mebatur, minuta est ejus lateris sensi-
bilitas, & accessit macies.

Varia iterum interne externeque
tentata nihil juverunt, imo auxerunt
dolores, & videbantur malum redde-
re pejus.

Neque vis electrica, per trimestre
spatium applicata, in hoc homine quid-
quam mutavit.

Æstate præterita, dum ruri dege-
bam, me accessit, narravitque mali
historiam.

Cau.

Causam & veram morbi originem ignoravit.

Quoniam ego multis in ægris vidi cicutam contra dolores rheumaticos, & arthriticos vagos, & fixos multum valuisse, credidi eam & in hoc casu statim esse adhibendam.

Dedi tunc mane & vesperi quinque pilulas, granorum duorum, & copiosum decoctum radicis bardanæ.

Post octiduum rediit, & conquerebatur majores ad humerum & coxendicem dolores, & ingratam per totum brachium, & pedem formicationem.

Cæteroquin nil mutatum est.

Suasi tunc, ut mane octo pilulas de cicuta fumeret, & totidem vesperi, utque decoctum bardanæ continuaret.

Decimo quarto die dolores erant mino-

minores, verum in toto latere affecto, ut & in pede & brachio percipiebatur sudor pruriens, foetens, & oriebantur pustulae albicantes, pellucidæ, acri fero plenæ.

Sensibilitas jam longe major advertebatur.

Appetitus fuit bonus, vires sat magnæ, fluxit urina copiosa, quæ prodeundo ardorem in urethra excitavit, alvus fuit naturalis.

Tunc æger per diem cœpit viginti pilulas sumere, & continuavit decoctum radicis bardanæ.

Vigesimo quarto die carnes in brachio videbantur redire, & jam quædam advertebatur mobilitas.

Reliqua erant in priori statu, pustulae autem semper copiosiores comparuerunt, nec desit pruritus. Tri-

Trigesimo sexto die æger per universum corpus ingratum ardorem & prurimum conquerebatur, & oriebantur ex ruptis pustulis crustæ crassæ, & vera scabies superveniebat.

Verum pes & brachium erant longe mobilia, sat robusta, optime sensibilia.

Curavi totum corpus infuso cicutæ, quod lacte fiebat, bis quotidie lavari.

Intra paucos dies crustæ plurimæ ceciderunt, pustulæ autem hinc inde longe frequentiores comparuerunt, & pruritus augebatur.

Quinquagesimo die jam poterat moveri brachium in omnem partem, pes autem ægro videbatur adhucdum gravis, cæteroquin autem erat mobilis, flexilis & omni in loco aderant optima sensationis signa. Dedi

Dedi tunc per diem drachmam integram extracti cicutæ, & loco decocti bardanæ exhibui ferum lactis, præterea tamen infuso cicutæ, lacte facto, corpus quotidie bis lavabatur.

Spacio octidui omnis pruritus cessavit, disparuerunt pustulæ & omnes crustæ, & æger cœpit optime convalere.

Sexagesimo nono die æger potuit ambulare, & brachium in omnem partem movere, neque ex itinere unius & dimidiæ horæ multum defatigabatur.

Sensim tunc iterum cicutæ dosinminui, feri lactis vero ingentem quotidie copiam bibere ægrum iussi, corpus non amplius lavabatur.

Octuagesimo die sanissimus me iterum accessit, egitque gratias.

CASUS

CASUS DECIMUS.

Virgo, 18. annorum, spina ventosa jam a septem annis ad tarsum pedis dextri & ad cubitum brachii dextri laboravit; tentata remedia, alias in similibus morbis maxime laudata, nil profuerunt.

Decoctis lignorum copiosissimis per multos menses usa est, & eliciebatur inde copiosus sudor, malum sub initium videbatur levare; dein vero tussis sicca vexabatur ægra, cœpitque debilitari, & emaciari, & malum iterum perius factum est.

Data sunt remedia antiscorbutica, & multum serum lactis, & ulcera inde fere sanata sunt.

Verum dum maxima curationis spes erat, ortus est novus circa partes affe-

F

ctas

ctas dolor, cœpit iterum ichor acerri-
mus effluere, & orta sunt denuo ulce-
ra foetidissima.

Mercurius sublimatus corrosivus in
spiritu frumenti solutus, qui alias simi-
libus in morbis optimos effectus præstat,
hic nil effecit.

Dedi igitur extractum cicutæ & co-
piosum decoctum hordei crudi cum pau-
co lacte.

Exterius ad ulcera & tumores so-
lum emplastrum Diapompholygos ap-
plicui, ut certus essem de effectu, quem
cicuta interne data in simili morbo ha-
beret.

Intra quatuor dies ulcera alias fe-
da, & foetida jam puriora erant, & pus
bonum esse cœpit, & dolores multo mi-
tiores fuerunt, & somnus fuit tranquil-
lior, & appetitus major. Sexto,

Sexto, septimo, octavo, & nono die copiosum serum acre ex ulceribus exstillavit.

Duodecimo die videbantur ossei tumores multo minores, & color profunde ruber cœpit in naturalem mutari.

Decimo quinto die ex ulcere in tarso pedis dextri tria ossium fragmenta separata sunt.

Decimo septimo die ulcus ad tarsum pedis dextri erat purum, & ex margine incipiebat nasci cuticula, quæ sanationem promissit, tumor ossium affectorum circa hoc ulcus fuit multo minor.

Verum ad cubitum brachii dextri ulcus & tumor vix mutatus deprehendebatur, & aderat multus dolor, effluxit copiosum serum, motus tamen articulationis videbatur paulo facilior.

F 2

Apli-

Applicui igitur fomentum ex cicuta, ulceri autem in tarso imposui emplastrum de cicuta.

Vigesimo quarto die tumor circa articulationem cubitus dextri fuit multo minor; & ulcus purum, effluxitque serum copiosum, & materies granulosa ex ossibus separabatur.

Ulcus ad tarsum pedis dextri multo minus fuit, tumor fere totus concidit, & omnia brevem sanationem promiserunt.

Trigesimo quarto die ex osse humeri circa articulationem cubitus dextri longum & magnum osseum fragmentum secessit.

Tumor circa articulationem multum diminutus est, & ægra jam facile flexit brachium, & ori cibos admovit.

Ex

Ex ulcere ad tarsum pedis dextri multum iterum serum fluxit, & prodierunt valde exigua ossium fragmenta, & ægra majorem dolorem conquesta.

Interim vires auctæ sunt, appetitus viguit, & ægra fuit alacrior, pinquior.

Quadragesimo octavo die ulcus in pedis tarso erat penitus clausum, nec ullus fere tumor amplius advertebatur, nec dolor.

Circa articulationem cubitus brachii dextri omnia erant quoque meliora.

Dedi tunc ægræ purgans, quod octo vicibus alvum copiosam, subflavam movit.

Altero a purgante die ægra quievit, & nil assumfit.

Sequentibus autem diebus iterum

F 3

dedi

dedi cicutæ extractum, & copiosum serum lactis.

Quinquagesimo sexto die agra multo melius se habuit, brachium potuit flectere, & in omnem partem movere.

Ulcus in tarso mansit firmiter clausum.

Septuagesimo secundo die omnia, quæ alias tumebant, ad statum naturalem redierunt, & ulcus circa cubitum brachii dextri erat fere consolidatum.

Quoniam articulationis motus fuit satis liber, nec ossa amplius tumuerunt, credidi tunc, non amplius necesse esse, ut hæ partes undequaque fomento involverentur, ulcus tantum linteis carptis infuso cicutæ madidis Dominus *Haffner* replevit, deligavit.

Nonagesimo die coaluit ulcus ad cubi-

cubitum, nec ex nata cicatrice brachii flexilitas impediabatur.

Per duodecim dies adhuc præbui huic ægræ cicutam, & copiosum serum lactis, dein dedi purgans, & quoniam vidimus hanc esse integre sanam, & ulcera esse optime sanata, dimisimus eam e nosocomio.

CASUS UNDECIMUS.

Homo, 35. annorum, foedissima ulcera serpentina ad tarsum utriusque pedis, & intra scapulas a binis annis habuit.

Præterea corpus totum pustulis prurientibus, & acerrimo sero plenis erat obfitum.

Ulcera ichorem acerrimum plorant continuo, partes vicinas arrosere,

& omnia ad ossa usque & tendines consumferunt.

Variis usus remediis, & balneis nulum fere levamen percepit, aut si ulcera videbantur sanationi proxima, mox iterum in pessimum statum mutata sunt.

Æger inde debilitatus est, cœpit extenuari, & incidit in sudores nocturnos.

Demum me in consilium vocavit, & quum multiplici experientia edoctus fui, cicutam sanguinis acrimoniam corrigere, & ulcera similia sanare, præscripsi pilulas de extracto cicutæ, & decoctum radicis bardanæ.

Spatio octo dierum pruritus per universum corpus fere omnis cessavit, & plurimæ pustulæ evanuerunt, neque ulcera adeo copiosum ichorem dederunt.

Vige-

Vigesimo die æger fuit multo robustior, sudor nocturnus non amplius advertebatur, & ex margine ulceris nascebatur alba cuticula, quæ cicatricem formaret.

Dedi tunc purgans antiphlogisticum.

Dein iussi, ut æger cicutæ extractum & decoctum bardanæ iterum continuaret.

Jam sumsit quotidie drachmam dimidiam extracti cicutæ.

Trigesimo sexto die æger sat bene valuit, & ulcera erant fere clausa.

Tendines nudi antea in ulceribus comparuerunt, nascente tamen cicatrice eorum motus non fuit impeditus.

F 5 Quadra-

Quadragesimo octavo die, ulcera erant cicatrice tenui obducta, hæc ut firmior fieret, applicui unguentum nutritum.

Dedi iterum purgans antiphlogisticum.

Sexagesimo die ulcera videbantur firmissime consolidata, & homo erat optime sanus.

Suasi tamen, ut mediocri dosi cicutam adhuc per tres septimanas fumeret, & biberet desuper infusum florum sambuci, dein præscripsi iterum purgans, ut hac ratione & sanguis, & primæ viæ ab omni acri & crudo essent liberæ.

Ex usu cicutæ hicce homo longe meliorem in facie colorem obtinuit, muscoli omnes alias flaccidi nunc erant firmi,

firmi, fortes, & totus homo fiebat ex pinguedine quadratus.

CASUS DUODECIMUS.

Faber ferrarius foedissimo morbo cutaneo, qui ab elephantiasi non multum abludebat, jam a decem annis laboravit.

Omniū fere medicorum, chirurgorum, balneatorum & argyrtarum opem imploravit, remedia maxime heroica longo tempore assumfit, & balnea diverfa mineralia, & vaporum applicuit; verum vix unquam levabatur, potuit tamen fuos labores peragere.

Neque foeda hæc scabies in facie aut manibus comparuit, fed iis tantum in partibus, quæ veste tegebantur.

Unde potuit cum aliis ejus focis
con-

conversari, nunquam tamen in eodem lecto cum iis decubuit.

Quum autem tentatis fortissimis medicamentis vidit, malum nequaquam emendari, noluit amplius consilium medicum petere, & reliquit rem soli naturæ, & omnia, quæ palato arrisere, comedit, strenue bibit, neque tempestatis vicissitudines evitavit.

Pejus inde non habuit.

Contigit autem, ut hyeme præterlapsa frigori subito expositus in pleuritidem inciderit.

Translatus est propterea ad nostrum nosocomium.

Vena debebat iteratis vicibus secari, verum cutis erat adeo dura, & tenax, ut chirurgus non potuerit penetrare nisi magna vi, & multa adtentione.

San-

Sanguis vena missus erat vere pleuriticus.

Decoctis emollientibus, expectorantibus, mellitis, nitrosis, morbus sat gravis spatio quatuordecim dierum sputo judicabatur.

Decimo octavo die dedi purgans & tunc homo videbatur iterum sanissimus.

Malum tamen cutaneum acuto hoc morbo nequaquam mutatum est.

Putavi tunc cicutam hoc in morbo pertinacissimo esse tentandam.

Suasi igitur, ut adhuc maneret in nosocomio, promissique sanationem.

Exhibui ilico grana decem extracti cicutæ tempore matutino, & totidem vespere & simul dabatur copiosum decoctum radicis bardanæ, & glycyrrhizæ.

Præ-

Præterea autem bis quotidie lotum est totum corpus anatica parte aquæ, & lactis tepidi, in cujus menfuris duabus solvebatur uncia una saponis veneti.

Spatio decem dierum multæ squammæ ceciderunt, rugæ fuerunt molliores, & lenissima advertebatur transpiratio.

Cutis antea aspera, rugosa, foedissime squammosa, dura, cornea fere, & insensibilis, nunc ex adtactu paulo rudiori doluit.

Undecimo die jam cœpit dimidiam drachmam extracti cicutæ spatio vigin-tiquatuor horarum exhibere, decoctum bardanæ, glycyrrhizæ, & lotiones continuatæ sunt.

Decimo septimo die fere omnes
squam-

squammæ jam erant separatae, & rugæ cutis sensim applanatae sunt.

Æger autem vagos calores & anxietates conquerebatur, pulsus tamen fuit æqualis, non febrilis, vires bonæ, appetitus magnus, urina prodiit copiosa, acris, & alvus quotidie ter vel quater sponte fluxit fœtida, biliosa.

Æger e levi adtactu iis in partibus, ubi squammæ hæserunt, ardorem, & dolorem percepit.

Eadem dosi & iisdem medicamentis, tunc adhuc iussi, pergeret.

Vigesimo sexto die corripiebatur horripilatione, dein calore, & magna siti, sequebaturque valida febris.

Oculi rubuerunt, lingua fuit sicca, urina flammea, & cutis totius corporis levi phlogosi tendebatur, nec minimum

num adtactum tulit citra magnum dolorem & ardorem.

Abstinui ilico ab usu cicutaë, & dedi copiosum rob sambuci, nitrum, & decoctum hordei crudi.

Alvus inde aliquoties mota est, neque vires ægri multum diminutæ sunt, symptomata sensim omnia remiserunt, & trigesimo quinto die cutis habuit colorem fere naturalem, rediit appetitus, & pulsus fuit æqualis, lentus.

Diata molli tunc vires ægri restauravi, pro medicamento & potu ordinario dedi infusum florum sambuci, quod fero lactis fiebat.

Quadragesimo nono die cutis tota fuit fere naturalis; verum mansit semper magis sensibilis, quam alias esse solet.

Vires

Vires tunc æger bonas habuit, optime appetiit, quiete dormivit, urina prodiit optime colorata, & alvus bene cocta.

Quum autem in cute variæ pustulæ comparuerunt, quæ pruritus excitarent, & ruptæ fuderunt serum acre, credidi: ad sanguinem magis depurandum cicuta adhuc dum utendum esse.

Feci igitur, æger mane & vesperi assumeret grana decem de extracto cicutæ, & biberet copiosum serum lactis.

Quorum usu spatio quatuordecim dierum integre sanatus fuit.

Epidermis tamen mansit admodum tenuis, & rumpebatur a minimo attritu.

Verum hoc incommodum sustulit bal-
G neum

neum Badense, quo hicce homo per tres septimanas utebatur.

Post hujus usum optime sanus, & habens cutim, & epidermidem penitus naturalem, me accessit, gratias acturus.

CASUS DECIMUSTERTIUS.

Fœmina, 42. annorum, sanissima a-
lias, septem abhinc annis (cau-
sam ignorat) cœpit fluore albo conti-
nuo laborare, & ab eo tempore nil fan-
guinis menstrui amplius comparuit.

Materies ex utero prodiens sub ini-
tium lenta, mucosa, subalbida fuit, in
hypogastrio autem advertebatur tensio,
& dolor punctorius, vagus.

Præterea urina subinde tenesmo re-
tenta, aut difficilis reddita est.

Ufu balneorum, & variorum reme-
dio.

diorum spatio novem mensium hic fluxus suppressus fuit.

Verum mansit in hypogastrio tenfio, & dolor punctorius, & sæpius observatus, est urinæ tenesmus, & vagi calores frequenter caput turbarunt, supervenerunt leves leipothymix, & fere quotidie versus vespas spinam dorsif horror perrepsit.

His symptomatibus solo decocto althææ medebatur ægra.

Per integrum fere quinquennium malum fuit satis mite, ægra habuit vires, & poterat suos labores peragere.

Dein autem erodentes orti sunt dolores, hypogastrium tenfum ex minimo adtactu valde doluit, & demum retenta est urina, & alvus.

Enematibus emollientissimis, & simili-

milibus fomentis tandem cœpit urina prodire acris, turbida, & alvus dura, nigra, globosa.

Levamen inde habuit ægra, recuperavit iterum suas vires, & potuit extra lectum esse.

Externo adtactu deprehendebatur in medio hypogastrio tumor durus, in quo continuus percipiebatur dolor ardens, erodens, pungens.

Atque ideo hæc fœmina balneo emollientissimo quotidie per binas horas infedit, & octavo die, quo hoc balneo utebatur, prodiit ichor subfuscus, acer, fœtidus, & dolores ardoresque inde levabantur.

Simili balneo adhuc per quatuordecim dies usa est, & multo melius inde se habuit; etenim hypogastrium
fat

fat rudem adtactum sine dolore tulit, & ægra potuit ambulare absque moleſtia.

Verum fluxus ichoris acerrimi ſemper factus eſt copioſior, & eroſa eſt uteri vagina, & vulva.

Hinc remedia externa internaſque applicata fuerunt.

Per aliquot dies ægra ſubinde ſibi levata videbatur, & fluxus fuit admodum mitis.

Dein autem auſti ſunt iterum dolores, ſupervenit febris, retenta eſt urina, hinc enematibus & fomentis urinæ viæ iterum debebant liberari, & inde ichoris fluxus copioſior fuit.

Senſim ægra debilitata eſt, cœpit veſpertino tempore horripilationes conqueri, dein calores, & noctu copioſe ſudavit.

Tentata quæcunque, nihil juverunt; imo dolores semper fiebant magis vivaces, pertinaciores, & materies magis foetuit, & fuit acerrima.

A medicis relicta demum ad nofocomium venit, tota emaciata, cachectica.

Tentavi omnia remedia, quæ in similibus casibus profuisse, alias vidi.

Præterea decoctis demulcentibus, & diætâ molli conabar involvere acrimoniam.

Vires videbantur paulisper augeri, & mens fieri alacrior; verum febris vespertina, & fudor nocturnus continuarunt.

Neque imminuti sunt dolores, neque fluxus mitior redditus.

Hinc, quum adverti, me remediis
usita-

usitatis actum agere, transfivi ad usum
cicutæ.

Dedi autem simul decoctum satura-
tum radicis althææ, & leni infuso ci-
cutæ, quod lacte factum est, curabam
sæpius per diem vulvam, & uteri va-
ginam elui.

Intra paucos dies magna fiebat mu-
tatio, remiserunt dolores, febris ve-
spertina erat mitior, somnus magis
tranquillus, sudor minus copiosus, ne-
que materies, utero effluens, adeo fœtuit.

Decimo octavo die jam dedi nycthe-
meri spatium viginti quatuor grana de
extracto cicutæ.

Symptomata omnia fere quotidie in
melius mutata sunt; dolores tamen su-
binde adeo vivi fuerunt, ut opio de-
buerint sopiri.

G 4

Tri-

Trigesimo die dolores erant enormes, urentes, accessit febris, fitis, & multum imminutæ sunt vires.

Removi ilico extractum cicutæ, non tamen cicutam propterea damnavi.

Venam ægræ secui, & solum decoctum emollientissimum cum nitro & melle exhibui.

Externe applicabatur cataplasma emolliens.

Dum hæc febris accessit, filuit omnis fluxus uteri, urina reddebatur difficilior, non tamen penitus retenta est.

Sanguis, e vena missus, fuit spissus, phlogisticus.

Mala hæc symptomata absque omni fere remissione in quartum diem durarunt, ægra sæpius sensit horrores.

Quarto die debilis admodum fuit
ægra,

ægra, pulsus sæpius intermifit, observabantur frequentes caloris colorisque in facie mutationes.

Demum versus vesperas, prægresso magno horrore, & sudore frigido & levi animi defectu mucus prodiit ex utero, mistus striis sanguineis, & advertebatur magnus fœtor.

Hinc omnes gangrænam lethalem adesse clamitarunt.

Verum post mediam horam prodiit multum pus, & ægra se levatam sensit, & nox fuit quieta, & bono somno dein reficiebatur.

Altero mane eam inveni alacrem, & pulsum habuit naturalem, puris fluxus mediocris continuavit.

Solum iterum radicis althææ decoctum tunc sine nitro exhibui, verum

G 5 junxi

junxi simul pilulas ex olibano, mastiche, sarcocolla, & mucilagine gummi tragacanthæ confectas.

Dolores circa uteri regionem pauci fuerunt, neque ulla amplius durities tactu observata fuit.

His solis medicamentis, & diæta molli spatio duodecim dierum puris fluxus integre curatus fuit, & auctæ sunt vires.

Quum tamen cessante puris fluxu per vices adhuc ichoris stillicidium animadvertebatur, & ægra subinde dolores pungentes, vagos in utero conqueſta eſt, pilulas balsamicas ſepoſui, & earum loco dedi extractum cicutæ.

Cujus efficacia dein intra tres ſeptimanas ægra integre ſana fuit.

Etenim fuit toroſa, roboſta, agilis

lis, nil conquerebatur, uteri omnis fluxus siluit, urina prodiit sine molestia, appetitus fuit bonus, somnus tranquillus, reficiens.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Fcemina, 48. annorum, a quindecim circiter annis fluorem album habuit, & quamvis remedia ab optimis artis magistris præscripta, longissimo tempore assumerit, malum tamen aut mansit in eodè statu, aut in pejus mutatum fuit.

Dum vidit, idem esse, five adhiberet medicamenta, five ea negligeret (imo ex usu medicamentorum subinde debilitata est, & pejus habuit) mutavit consilium, & morbum soli naturæ commisit.

Per undecim annos fuit sine remedio,

dio, dein vero fluxus menstruus retentus fuit, qui antehac & debito tempore, & sufficienti copia semper comparuit.

Orti tunc sunt acutissimi in utero dolores, & simul advertebatur continuus ardor, materies effluens, antea benigna, lenta, mucosa, nunc tenuis fuit, & viridescens, & foetuit.

Multorum medicorum opem tunc ægra imploravit, adivit chirurgos, consuluit vetulas, ast medicamenta potius molestiæ, quam levamini fuerunt.

Misera sensim in pessimum statum redacta fuit.

Dolores & ardores aderant continui, & hi versus vesperas aucti sunt, præter ichorem putridissimum effluxit subinde sanguis foetidus, dissolutus & prodierunt
frusta

frusta fibrosa, corrupta, subnigra; vagina uteri & vulva sensim exulceratæ & exesæ sunt, & ægra emaciata vix se erectam potuit sustinere.

His in miseris eam ad nosocomium suscepimus.

Rogavi Dominum *Haffner*, ut partes genitales, quantum possibile esset, digitis & oculis lustraret.

Invenit tunc vulvam exesam, vaginam exulceratam, & os uteri erat fat durum, dolens, & fortiori pressione prodiit sanies.

Consului, ut bis quotidie injectiones in vaginam fierent ex leni infusio cicutæ cum paucis melle rosarum, & sexta parte lactis.

Præterea copiosum decoctum involvens, demulcens, emolliens, mistum
cum

cum tertia parte lactis recentis datum est.

Spacio sex dierum foetus multum emendatus fuit, & ægra videbatur aliquantulum refici.

Dedi tunc præter decoctum demulcens extractum cicutæ, & injectiones in vaginam fuerunt continuatæ.

Omnia symptomata sensim in melius mutata sunt, ichoris loco tandem effluxit mucus subpurulentus, dein nil amplius comparuit.

Et spacio undecim septimanarum femina integram sanitatem recuperavit.

Ultra drachmam dimidiam extracti cicutæ non opus fuit dare per diem, quoniam hæc dosis sufficienter omni symptomati ivit obviam.

Ab injectionibus tunc cessatum est,
dum

dum incipiebat materies benigna comparere.

Abluta tamen aliquoties per diem sunt pudenda, ne & illud benignum intra plicas stagnans acrimoniam contraheret.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

Fœmina, 52. annorum, a longo tempore dolore continuo rodente in utero vexabatur.

Fluore simul albo laboravit, qui sensim adeo malignus factus est, ut materies effluens non tantum partes genitales corroserit, sed & ipsa linteamina, quibus excipiebatur, brevi reddiderit friabilia.

Fœtor præterea tantus fuit, ut & maritus eam fugerit, & omnes fœminæ, quibus alias familiariter utebatur, evitarint ejus consortium. Post

Postquam plurimam bonorum suorum partem frustra in sui curationem consumpsit, meum tandem auxilium quaesivit.

Jussi, ut serum lactis biberet, & ablueret partes circa pudenda leni infuso cicutaë, & lacte, addito pauco melle rosarum.

Quoniam autem conquerebatur, noctes esse maxime inquietas ob enormes in utero ardores, præscripsi pulverem ex drachma dimidia lapidum cancrorum & ex grano uno opii, ut quotidie, cubitum itura, similem pulverem fumeret.

Somnus inde longior & tranquillior factus est, & augebatur appetitus; imo & vires majores videbantur, & mens alacrior.

Cæte-

Cæteroquin autem nil mutatum fuit.

Exhibui tunc præter serum lactis extractum cicutæ, & vespertinos pulveres continuavi.

Spatio quatuordecim dierum dolores adeo mitigati erant, ut paregorico vespertino opus non amplius fuerit, materies utero prodiens non amplius ita fœtuit, nec adeo acris fuit.

Urina autem retinebatur.

Abstinui tunc per aliquot dies ab extracto cicutæ & dedi misturam sequentem:

℞. Lap. canc unc. j.

vin. austriac. montan.

lib. j.

m. s. *sumat ægra quater per diem co-
chlearum unum.*

H

Hæc

Hæc mistura egregios effectus præstitit: etenim urina prodiit liberrime, & ex utero propellebatur multa materies acris, ichorosa cum magno ægræ levamine; interim tamen dolores iterum aucti sunt.

Hinc dein ad usum cicutæ denuo erat transeundum.

Dedi quotidie grana viginti extracti cicutæ & copiosum decoctum radicis althææ, vel ferum lactis.

Dolores hinc mitigabantur & vires auctæ sunt, atque prodiit materies mucosa, raro fœtida.

Nihilominus post tres circiter septimanas circa urinæ vias iterum tenesmi observabantur.

Unde extracti cicutæ loco iterum dedi misturam priorem ex vino & cancrorum lapidibus. Et

Et hæc magnum denuo levamen adtulit.

Hac ratione cogebat sæpius cicutaefum interrumpere, & fere omni decimo quarto die dedi misturam, qua absumpta, extractum cicutaefum iterum continuavi.

Effectum est inde, ut miserrima hæc ægra spatio sex mensium integre fuerit sanata.

Et jam a novem mensibus optimam sanitatem habet.

Hoc tempore bacchanali ventriculum solito plus oneravit, unde me accessit rogatura: darem ei medicamentum.

Verum consului, a cibis per unum alterumve diem abstineret.

Aderat tunc Doctissimus Dominus

H 2 *Collin*

Collin & ostendi ei hanc fœminam ex periculofissimo morbo optime curatam.

Fœmina ipsa mali historiam me melius explicuit, nec sufficienter potuit laudare pilulas, quæ sibi salutem adtulerunt.

Narravit: quod ab omnibus obfectorem, ex utero prodeuntem, contempta fuerit, quod proprius maritus, propriæ proles eam, quasi peste affectam, fugerint.

Quod tabe fere consumpta, nil nisi ossa & pellem gesserit; quod abhorruerit a cibis, & sudore nocturno fere diffluxerit.

Nunc autem dedit videnda torosa brachia & furas optime repletas & firmas, dixitque, quod jam marito plurimum complaceret.

CA.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

Virgo octodecim annorum, mammam utramque lapidis instar duram a triennio fere habuit.

Pallida præterea fuit, flaccida, tota cachectica, neque unquam ei menses adhuc fluxere, cordis palpitationem conquerebatur, & a paulo fortiori ingressu semper anhelavit, & fere suffocata est.

Mamma utraque striis lividis erat variegata, advertebaturque per frequenter dolor acute punctorius, vagus.

Glandulæ subaxillares & inguinales quoque erant tumidæ, induratæ.

Dedi illico ter quotidie tres pilulas, granorum duorum de extracto cicutæ, & qualibet vice feci desuper hauriri infusi melissæ & florum sambuci vascula duo.

H 3

Ex-

Externe nil applicui.

Quinto die nil adhuc erat mutatum.

Exhibui igitur ter quotidie pilulas quatuor & idem infusum continuavi.

Octavo die striæ lividæ in utraque mamma disparuerunt, dolores autem vagi, pungentes erant longe frequentiores, vires auctæ sunt.

Decimo die jam dabantur quindécim pilulæ per diem.

Duodecimo die prodiit ex utero materies copiosa, alba, glutinosa & omnes durities tunc molliores videbantur, & respiratio fuit levior, nec cordis palpitatio adeo frequens.

Eadem pilularum dosi in vigesimum diem continuavi, & erant tunc omnia meliora; tumores multo minores, mamma utraque mobilis & pro parte pendula. Color

Color faciei, antea ex flavo viridis, nunc in subroseum mutabatur; functiones omnes incipiebant restaurari.

Quotidie ex utero copiosus mucus prodiit, qui subinde acer fuit, & in vagina ardorem excitavit, subinde autem adeo blande exfillavit, ut ægra nil adverterit.

Data jam sunt octodecim pilulæ per diem.

Trigesimo die mammæ ambæ jam erant fere naturales, & glandulæ subaxillares multo minores, nullum dolorem ægra conquerebatur, mens fuit longe hilarior.

Fluxus autem uterinus nec amplius copiosus, nec frequens fuit.

Pilularum dosis non amplius aucta est, & continuabatur infusum florum sambuci & herbæ melissæ.

Quinquagesimo die nil in mammis repertum est, sub axillis erant adhuc quædam tubercula, pifis æqualia, fluxus mucii ex utero penitus desii; viguit appetitus.

Per tres adhuc septimanas dedi medicamentum cicutæ dosin, & infusum ruthæ.

Comparuit dein citra omnem dolorem fluxus menstruus, prodiitque sanguis sanissimus per quinque dies, nec advertebatur cordis palpitatio, nec a fortiori ingressu respiratio inhibita fuit.

Unde optima videbatur adesse sanitas, atque ideo nil amplius medicamenti datum fuit.

CASUS

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

Homo, 30. ann. biennio abhinc febre validissima intermittente, quotidiana afficiebatur.

Chirurgus hanc ilico suppressit cortice peruviano.

Gravis inde fiebat respiratio, debatur appetitus; hypochondrium sinistrum tensum erat, nec citra dolorem ad tactum tulit; lateri dextro æger non potuit incumbere. Demum ortus est tumor durus, qui fere totum abdominis cavum sinistrum occupavit.

Præterea per totum corpus sensim comparuerunt furunculi foeditissimi, subcœrulei, qui profunde intra cutim & panniculum adiposum penetrabant, quidam, ex affricu rupti, sanguinem putridum, nigrum fundebant, & brevi

H 5 caro

caro fungosa ibi loci propululavit.

His omnibus miseriis adhuc supervenit febris tertiana.

Medici, qui hujus ægri curam gerebant, ex hac tertiana salutem sperarunt.

Hinc remediis salinis solventibus & amaricantibus febris conatum facilitare intendebant.

Verum hæc omnia nil juverunt, febris adeo vehemens fuit, ut æger vires plurimas amiserit, imo sensim extrema intumuerunt, & merito timebatur hydrops.

Delatus tandem est ad nostrum nosocomium.

Remediis leniter diureticis, saponis veneto, rheo, conservis antiscorbuticis &c. tumorem quidem extremorum
diffi-

dissipavi, rediitque appetitus, verum febris violentia semper augebatur, & paroxyfmi adeo sunt protracti, ut fere quilibet per viginti quinque horas duraverit.

Sub paroxyfmo ægrum semper tuffisprehendit, quæ adeo valida fuit, ut tandem sanguis rutilus proruperit.

Cessante tamen paroxyfmo nec aderat tuffis, nec respiratio fuit difficilis.

Tuffis sub paroxyfmo nullis remediis potuit mitigari, ardor inde summus in pectore ortus est.

Accessit demum summa macies, & vires omnes conciderunt, sudor nocturnus consumptionem minitabatur.

Quare febris necessario debebat diminui.

Junxi

¶ Junxi igitur confervis antiscorbuticis corticem peruvianum selectissimum, cujus usu spatium quinque dierum, febris admodum mitis facta est; sudor nocturnus fere desit, nec vires adeo debiles videbantur, & ægrum subinde tranquillius somnus occupavit, refecit; tussis fuit longe minus molesta, & potuit opiatis & mucilaginosi compesci.

¶ Similibus itaque remediis per aliquot septimanas continuavi, & subinde ea admiscui, quæ ad tumorem dissipandum & ad furunculos curandos conferrent.

¶ Verum tumor in abdomine sinistro & furunculi per totum corpus semper manserunt in eodem statu, nec febris sopita fuit.

¶ Quin imo pedes livido tumore infla-

flabantur, & copiosiores majoresque furunculi ibi comparuerunt.

Decocta plurima, quæ alias ad massam sanguineam corrigendam optima fuerunt, hic nil mutarunt.

His denique junxi leviora antivene-rea, mercurialia.

Et cum hæc æger facile tulerit, nec inde quidquam in melius & pejus fuisset perversum, dedi sensim acriora, & sub finem exhibui præter copiosissima decocta mercurium sublimatum corrosivum, solutum in spiritu frumenti.

Tulit & hunc æger citra ullum incommodum.

Verum largus ejus usus per integrum mensem nil profuit.

Tentatis jam diversissimis remediis præter cicutam fere nil supererat, quod in hoc morbo fuisset indicatum.

Dedi igitur statim in principio mane decem grana & totidem vesperi, præter copiosum decoctum hordei crudi.

Tertio die, quo æger cicuta utebatur, febris paroxysmum vix percepit.

Cætera vero in eodem statu permanferunt.

Septimo die æger habuit vires longe majores, febris penitus filuit; augebatur appetitus, flaccidus circa articulos & in facie tumor totus disparuit.

Dedi jam drachmam dimidiam quotidie extracti cicutæ.

Duodecimo die cœpit prodire urina crassa, ex nigro rubra, foetida, & quidam ex furunculis exficcabantur, quidam vero rupti fuderunt lividum liquorem.

Tumor in cavo abdominis sinistro
vide.

videbatur tactu mollior, mobilior, æger tamen lateri dextro nondum potuit incumbere.

Noctes fuerunt admodum quietæ.

Dedi tunc purgans antiphlogisticum.

Decimo quinto die dabantur jam mane & vesperi grana viginti extracti cicutæ.

Vigesimo die pedes antea lividi & tumidi obtinuerunt colorem & molem naturalem, plurimi furunculi exsicabantur.

Hinc inde tamen iterum novi, verum admodum parvi & læte rubentes proruperunt.

Urina continuavit esse crassa, ex nigro rubicunda.

Toti

Toti abdomini sinistro imposui tunc emplastrum de cicuta.

Vigesimo quinto die æger assumpsit haustum antiphlogisticum purgantem.

Et data tunc quotidie est drachma integra extracti cicutæ.

Trigesimo primo die jam plurimi furunculi exsiccati ex cute separabantur; verum omni in loco remansit magna sensibilitas, & ex minimo affricu cutis rupta est, & fudit acre serum.

Urina tunc prodiit minus crassa, subfusca.

Trigesimo quinto die dedi purgans antiphlogisticum.

Quadragesimo die quinque tantum furunculi admodum exigui, & fere aridi supererant.

Tumor

Tumor in abdomine fuit minor,
mollior.

Quinquagesimo tertio die furunculi
omnes disparuerunt, & nisi tumor in
abdomine fuisset, homo hicce optime
sanus potuisset dimitti.

Datum tunc iterum est purgans an-
tiphlogisticum.

Et quum dein vires integras habuit,
feci: ut ad suum consuetum laborem
(erat enim faber lignarius) rediret.

Jussi præterea, ut quotidie pilulas
triginta, granorum duorum, sumeret, bi-
beretque decoctum copiosum radicis
bardanæ, & continuo applicaret empla-
strum de cicuta.

Post sex septimanas jam citra mo-
lestiam potuit in latere dextro dormi-
re; tumor jam admodum parvus fuit.

Decima septimana tumor fere totus disparuit.

Finito tertio mense homo integre sanus fuit.

Dedi tunc iterum haustum purgantem & dein non amplius putavi necesse esse, ut quidquam assumeret.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

Juvenis 17. annor. ex Hungaria huc adveniens febre violentissima laborat; gerit præterea in hypochondrio sinistro ingentem tumorem, durum, immobilem, & est simul ictericus, & toto corpore tumet.

Per tres integras septimanas varia adhibui remedia, verum nullum ægro levamen adtuli.

Confugi igitur ad extractum cicutæ & præbui mane & vesperi grana
octo

octo & saturatum infusum foliorum trifolii fibrini.

Post octiduum febris jam longe mitior fuit, vires augebantur; tumor per universum corpus erat mollis, minor, rugosus, urina alias crassa fusca, nunc fuit citrina, hypochondrium dextrum, quod ex minimo adtactu doluit, jam potuit premi fortiter, appetitus increvit.

Dedi tunc lene purgans ex rheo & fale polychresto.

Altero a purgante die exhibui mane grana decem extracti cicutæ, & totidem vesperi, & infusum trifolii fibrini continuatum est.

Decimo octavo die æger vix amplius febris accessum sensit, totum corpus & præsertim extrema jam plurimum

detumuerunt, icterus fuit levis; appetitus bonus, urina fere naturalis; tumor in hypochondrio sinistro mollior.

Deditunc drachmam dimidiam quotidie de extracto cicutæ, & ad hypochondrium finistrum applicui emplastrum de cicuta.

Trigesimo die juvenis fuit robustus, febris penitus filuit; levissima adhuc icteri vestigia supererant; dolor ex articulis, & omnis tumor evanuit.

Dedi iterum purgans ex rheo & sale polychresto.

Dein, eodem infuso & eadem extracti cicutæ dosi adhuc continuaret, jussi.

Quadragesimo primo die nullum amplius icteri vestigium erat videndum, vires bonæ fuerunt.

Verum in tumore hypochondrii finistri

niftri magna in melius mutatio obser-
vata non fuit.

Jussi igitur, ut de extracto cicutæ
fumeret, quotidie grana quadraginta,
& mane ac vesperi probe fricaret hy-
pochondrium finistrum anatica parte
unguenti de althæa & florum calendu-
læ, addita pauca camphora, & ut in
libero aëre corpus bene exerceret.

Hac ratione spatio duorum & dimi-
dii mensium tumor in hypochondrio pe-
nitus disparuit & juvenis perfecte sanus
castra adivit.

Omni decimo quarto die dedi lene
purgans tempore curationis.

CASUS DECIMUS NONUS.

HOmo, 34. annor. glandulas colli
scirrhofas, & adeo magnas ab a-
liquot annis habuit, ut harum glandu-

I 3 larum

larum moles utraque ex parte colli caput humanum superarit.

Monstrosus erat videre hunc hominem, quia tria difformia capita gessit.

Omnes hæ glandulæ, in unam massam concretæ, firmissime cohærebant.

Sub axillis erant quoque ingentes tumores, qui brachiorum motum valde dolentem & fere impossibilem reddiderunt.

Ex anteriore thoracis parte massa scirrhusa sese a collo usque ad costarum limbos extendit.

Ichorosa hinc inde ulcera hos scirrhos arrosferunt.

Aliis in plagis foedissima fungosa carcinomata nata sunt.

Præterea innumeri finus & fistulæ detegebantur.

Tussis

Tussis immanis ægrum vexavit, sudor nocturnus & vires & carnes consumpsit, respiratio fuit anhelosa, appetitus deletus, pedes, brachia, facies, & totus reliquus corporis habitus tumore œdematoso turguit.

Veræ consumptionis manifesta signa aderant.

Varii medici penetrantissimis tam vegetabilibus quam mineralibus remediis hoc malum debellare conati fuerunt; verum eorum opera incassum fuit; imo æger inde pejus habuit.

Feci igitur hominem totum fere consumptum, anhelantem, tumidumque transferri ad meum nosocomium.

Dominus *Haffner*, quamvis multos periculossime decumbentes sola cicuta

I 4 sæpius

sæpius sanari viderit, hoc tamen in casu spem omnem deposuit.

Ego ipse, ut verum fatear, hominem pro perduto habui, nam febris depascens, sudor nocturnus, tussis continua & defatigans, vires penitus prostratæ, tumor totius corporis, humorum cachexia, respiratio anxia, certam fere mortem præfagiebant.

Interim tamen rogavi Dominum *Haffner* ut externe fomentum de cicuta applicaret, ut sinus & fistulas leni cicutæ infuso, addito pauco rosarum melle, sæpius per diem elueret.

Ego interim præscripsi medicamenta expectorantia, & quæ vires simul auferent.

Solo fomento ulcera longe puriora facta sunt, & tumores emolliabantur.

Spatio

Spatio duodecim dierum æger habuit vires paulo majores; liberius respiravit & noctes fuerunt magis quietæ.

Hinc cicutam interne quoque exhibui.

Pro potu ordinario dedi decoctum hordei, cui quarta pars lactis admiscebatur.

Ufu cicutæ sputa liberrime prodierunt, & spatio quatuordecim circiter dierum totus corporis habitus detumuit; urina copiose fluxit; minuebatur febris vespertina, & sudor nocturnus; colli indurationes, ulcera, fistulæ & sinus longe in meliori statu inveniebantur, & æger jam potuit extra lectum esse.

Magnus & celer hujus remedii in hoc desperato subjecto effectus nobis adtulit gaudium, & addidit animum,

I 5 ut

ut in applicatione tam internorum quam externorum remediorum alacriter pergeremus.

Antequam mensis spatium, quo æger cicutam assumpfit, præterlapsum fuisset; color faciei jam fuit naturalis; viguit appetitus, siluit febris vespertina, neque ullus sudor amplius observatus est; vires fuerunt satis bonæ; colli tumores longe minores, molliores, in ulceribus optimum erat pus.

Doctissimus Dominus *Collin* simul mecum hujus ægri curam gessit; Dominus *Haffner* suis fomentis & injectionibus sedulo per diem continuavit, noctu autem applicuit emplastrum de cicuta.

Sesqui mensis spatio tumores colli jam fere dimidio minores fuerunt; æger potuit collum citra magnam molestiam in omnem partem flectere. Re-

Respiratio fuit libera, nec audiebatur tussis, æger & pinguis & robustus factus est.

Jam tunc dedimus quotidie drachmam integram extracti cicutæ.

Sub initium tertii mensis æger quotidie drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ absumpsit.

Hac dosi per tres menses continuavimus, & hoc tempore omnes tumores sunt dissipati, & ulcera cicatrice obducta; & sinus ac fistulæ coaluerunt, reddiitque collum totum ad statum naturalem, homo fuit alacer, pinguis, fortis, nec ullum ab hac dosi unquam incommodum vidimus.

Igitur ope cicutæ id effectum est, quod nemo antea speravit.

CASUS

CASUS VIGESIMUS.

Virgo, 25. annorum, mammam dextram a decem annis habuit duram.

Hicce tumor sese sensim infra axillam extendit; accessit demum color lividus, intumuerunt venæ, pars affecta noctu diuque dolore excruciabatur, brachium tumuit, & fuit immobile.

Ego vocatus ad hanc ægram statim exhibui extractum cicutæ, externe autem nil applicui.

Spatio quinque dierum color lividus in læte rubrum mutatus fuit, & dolores erant multo mitiores.

Decimo tertio die mammæ color fuit fere naturalis, venæ adhuc erant turgidæ, durities autem multo mollior, mobilior, brachium quoque minus tumuit, & poterat aliquantulum moveri.

Decimo

Decimo sexto die menses proruperunt, tunc autem ægra observavit sanguinem longe puriorem fluxisse, neque tantas ut antea molestias præcessisse.

Etenim dum menses imminebant semper vomitu molestissimo, dolore atrocissimo colico, & ingratißima ad os sacrum & ad inguina tensione vexabatur, imo pectoris anxietas, cordis palpitationes, vertigines & dolentes urinæ tenesmi ægram alias semper plurimum debilitarunt, hac autem vice nil tale contigit.

Fluente sanguine menstruo venæ mammæ affectæ detumuerunt, mamma multo minor, mollior, mobiliorque fiebat, & divisa est in plures moleculas.

Brachium sat libere moveri potuit, & totus in brachio tumor evanuit.

Vige-

Vigefimo quarto die fluxus mensium cessavit, ægra bene habuit, nil doloris advertit, vires erant bonæ, & moleculæ in mamma affecta in crassiores fibras divisæ sunt.

Dedi tunc lene purgans.

Trigefimo sexto die parvæ tantum moleculæ & quædam fibrosæ indurationes in mamma supererant; ægra optime habuit; color faciei antea luridus & cachecticus nunc roseus fiebat, & totus corporis habitus longe robustior, firmior, & ad labores aptior.

Quadragesimo tertio die prodierunt menses citra omnem molestiam.

Quinquagesimo die nil fere insoliti amplius in mamma deprehensum est, brachium potuit liberrime moveri, nullus amplius dolor observabatur.

Dedi

Dedi tunc lene purgans.

Octuagesimo die foemina erat sanissima, & inveniebatur mamma penitus naturalis.

Dedi tunc iterum purgans & postea putavi, non amplius necesse esse, ut cicuta adhuc daretur.

Mediocris extracti cicutaë dosis in curanda hac foemina suffecit.

Primis quatuor septimanis tantum dedi tres pilulas mane, & tres vesperi; reliquo autem tempore ascendi ad quatuor, tandem ad quinque pro dosi.

Pilula quaelibet habuit grana duo.

Externe nil applicatum fuit.

Nec datum est quoddam decoctum, quod solutionem potuisset faciliorem reddere, verum qualibet vice jusculum carnis bubulaë sumptis pilulis bibebatur.

He-

Hemicraniae dolentissimae haec aegra erat alias per frequenter subiecta, ab eo autem tempore quo cicutam sumpsit, nil advertit.

Levis igitur cicutae dosis plura mala integerrime abstulit, fugavit.

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

Vetula, septuaginta trium annorum, debilissima, emaciata, ulcus foetidissimum cancriforme habuit circa parotidem sinistram.

Hoc ulcus egit fistulas & sinus, qui intra musculos colli & intra integumenta capitis profunde penetrarunt.

Dominus *Haffner* externe applicuit fomentum de cicuta, & sinus ac fistulas ejusdem herbæ infuso saepius per diem eluit.

Interno usu dedi cicutam & multum lac. Spa-

Spatio viginti dierum omne cancrosum, fungosum, corruptumve ex ulcere separatum est; multi sinus jam coa-
luerunt; ægra majores vires habuit.

Sed tunc a lacte abhorruit; concessi igitur paucum vinum, carnem vitulinam, multum cremorem ex hordeo mundo, vel oryzam molliter coctam.

Omnia quotidie in melius mutata sunt, & sexta septimana, qua ægra utebatur cicuta, omnes fistulæ sinusque inveniebantur clausi & ulcus erat firma cicatrice obductum.

Externe tum nil amplius adpositum est, interne tamen adhuc mane & vespere per quatuordecim dies dedi pilulas duas.

Vetulam tunc sanam & hilarem ex nosocomio dimisimus.

K

CA-

CASUS VIGESIMUS SECUNDUS.

Fœmina, 44. annorum, sana alias jam trigesimo secundo suæ ætatis anno cœpit mensibus carere.

Præter tensionem in inguine sinistro nil incommodi sensit.

Balneis diversisque remediis usa est incassum.

Et post binos annos advertit in hypogastrio sinistro duritiem, quæ ad tactu nequaquam dolebat, verum poterat hinc inde volvi.

Hæc intra breve spatium ita increvit, ut duos pugnos viriles magnitudine adæquaverit.

Et dum ægra lateri dextro incubebat, excitavit dolorem, tensionem & anxietates.

Balneis iterum emollientissimis usa est

est & assumpsit medicamenta ab optimis in arte medicis præscripta, externe applicatum est emplastrum & unguentum.

Subinde mollior videbatur tumor & minor, paulo post autem iterum lapidis instar durus erat, & tendebatur totum ventris sinistri latus.

Dum ægra vidit nullum medicamentum prodesse, rem sibi reliquit.

Ventrem autem semper fasciis ligavit, ne tumor volubilis eam in ambulando decumbendoque impediret.

Mense Februario 1761. in peripneumoniam incidit, unde ad nostrum nosocomium translata fuit.

Remediis antiphlogisticis, emollientibus & expectorantibus intra viginti

quinque dies peripneumonia sputis optime soluta fuit, & ægra convaluit.

Post hunc morbum cœpit in hypogastrio, ubi hicce tumor latuit, dolor oriri, qui per vices sat violentus fuit, subinde autem fere evanuit.

Narravit hæc scœmina totam historiam paulo superius descriptam.

Dominus *Haffner* & ego tumorem hunc examinavimus, & concludebamus esse scirrhum ovarii sinistri.

Quum autem tot jam remediis, longo tempore, & usu non interrupto assumptis, nil mutatum fuit, ilico dedimus cicutam & decoctum saturatum radicis althææ, externe autem nil apposuimus.

Primis diebus statim dolor in parte affecta cessavit, caput autem fiebat grave,

ve, idque quasi torculari compressum
ægræ videbatur.

Dedi tunc lene purgans, unde ca-
put multum levabatur.

Dein iterum in usu cicutæ continua-
tum est.

Fœmina sensim optime habuit; au-
ctus est appetitus; increverunt vires;
somnus fuit maxime tranquillus.

Decimo quinto die, quo cicutam
dedimus, jam tumor nobis mollior vi-
debatur, & ex utero prodiit mucus
albus, lentus, viscidus, inodorus.

Spatio unius mensis tumor jam di-
midio minor fuit & mollis, continua-
vit autem ex utero prodire mucus.

Observabatur tunc, quod mucus pro-
diens magnum subinde circa uterum &
pudenda ardorem excitaverit.

K 3

Mense

Mense secundo fere elapso nil amplius tactu poterat distingui, foemina nil conquerebatur, & potuit in omne latus decumbere.

Muci fluxus ex utero fuit minus copiosus, & materies longe tenuior.

Intra paucos dein dies penitus cessavit, & foemina videbatur sanissima.

Nihilominus feci, adhuc continuaret per quatuordecim dies cicutam, ne aliquid remaneret, quod fors recidivæ ansam præberet.

CASUS VIGESIMUS TERTIUS.

INfans, trium annorum, pessima rachitide laborat, facie & toto corpore tumet, & est debilis.

Tentatis multis remediis, quæ alias in hoc morbo salutaria sunt, nil profui, unde infanti cicutam dedi.

Inci-

Incipiebam a grano uno mane & uno vesperi.

Quarto die jam quatuor grana per diem exhibui, infans coepit melius appetere.

Octavo die dedi sex grana per diem, & infans videbatur robustior, pedibus sese sustinuit.

Dofin tunc non amplius auxi, quoniam omnia quotidie meliora facta sunt, & infans alias morofus, piger, meticulous spatio unius mensis erat agilis, jucundus & optime comedit, & tumor articulorum ad minimum $\frac{2}{3}$ minor fuit.

Color faciei cacheticus in naturalem & rubicantem transivit.

Tertio mense fere finito infans optime sanus fuit; solus ambulavit; bene dormivit, fiebat pinguis, & post cura-

K 4 tionem

tionem omnia vestimenta erant ei nimis angusta & brevia. Hinc usu cicutaë infans multum increvit, nec unquam malum symptoma observatum est.

CASUS VIGESIMUS QUARTUS.

Puella, quatuor annorum, rachitica, a tribus mensibus utitur cicuta, & jam fere curata est.

CASUS VIGESIMUS QUINTUS.

Virgo, octodecim annorum, jam a quatriennio post meridiem semper vomuit omnia fere ingesta, unde fiebat cachectica, & fere contabuit.

Remedia ab aliis medicis & a me data levamen quidem subinde attulerunt, verum post paucos dies idem malum revertebatur.

Ægra dolorem & pondus in epigastrio conquerebatur, tactu percipiebatur

tur quædam tensio, nulla autem durities.

Tentavi tamen cicutam & spatio quatuordecim dierum vomitus fuit minus frequens; auctæ sunt vires.

Tertia septimana jam vomitus penitus cessavit, verum oriebantur post meridiem anxietates, & noctes fiebant inquietæ.

Dedi tunc haustum purgantem. Ægra magnum inde levamen habuit.

Postea iterum continuavi cicutam & sub finem mensis secundi aderat optima sanitas, aderant vires optimæ.

Menses, qui alias pauci erant, inceperuntque semper cum multo dolore ad os sacrum & in ventre, nunc copiose & liberrime fluxerunt.

CASUS VIGESIMUS SEXTUS.

Fœmina, 23. annorum, ingentem tumorem lymphaticum circa totum genu dextrum habuit.

Nec fomenta usitata, nec emplastra nec unguenta, nec remedia interna profuerunt.

Solo autem usu cicutæ, interno externoque, intra tres septimanas totus tumor dispulsus est.

Bis hoc tempore datum est purgans.

Cicuta in hac fœmina copiosissimam urinam promovit.

CASUS VIGESIMUS SEPTIMUS.

Operarius, qui ab anni fere spatio cataractam in oculo sinistro habuit, solo usu cicutæ & decocto radicis bardanæ spatio trium & dimidii mensium curatus est.

Omni

CASUS VIGESIMUS SEPTIMUS. 155

Omni decimo quarto die datum fuit purgans.

Per sex septimanas quotidie drachmam unam & dimidiam extracti cicutæ assumpsit.

Ultimo autem mense drachmas duas.

Ufu cicutæ hicce homo non tantum visum recuperavit integerrimum; verum & longe robustior factus est, & liberabatur simul a suis doloribus rheumaticis, quibus per totum corpus jam ab octo annis ad omnem temporis mutationem excruciabatur.

CASUS VIGESIMUS OCTAVUS.

Virgo, 25. annorum, post morbum acutum subito privatur visu & afficitur vera amaurosi.

Vidi sapissime mercurium sublimatum in spiritu frumenti solutum præter de-

decocta resolventia simili in casu profuisse.

Hunc igitur huic ægræ præbui, ejusque usum satis largum per duos fere menses continuavi, verum fructum inde nullum adverti.

Quoniam vero observavi sæpius, cicutam ibi penetrare, ubi sublimatus non potest, hanc vocavi in usum.

Statim a scrupulo seu viginti granis per diem incepti.

Post tres septimanas frequentes vertigines & scintillationes ægra conquerebatur, & sibi videbatur quandoque lucem & colores distinguere.

Verum lucida talia intervalla mox iterum evanuerunt, & caput inde factum est vertiginosum.

Dedi tunc purgans.

Ver.

Versus finem secundi mensis ægra jam obscure potuit quædam videre, neque a scintillatione neque a vertigine adeo frequenter afficiebatur.

Sub initium tertii mensis jam duas drachmas quotidie de extracto cicutæ absumpsit, & visus fiebat multo melior.

Hac dosi in quintum mensem ægra continuavit, & tunc potuit omnia videre, distinguere.

Quamvis larga dosi & longo tempore sumpsit cicutam, nil unquam inde mali conquesta est, imo augebatur appetitus; increverunt vires & omnes actiones, alias languidæ, restaurabantur.

Menses debito tempore, & debita copia semper habuit.

CASUS VIGESIMUS NONUS.

Vir, quinquagenarius, a trigesimo septimo ætatis suæ anno podagra laboravit, tophi inde non tantum circa pedum articulationes, verum & in manibus & circa genua orti sunt, & materies calcaria partes vicinas arrosit, pedum manuumque motus erat admodum difficilis, & genua penitus rigida, ad omnes æris tempestatisque mutationes dirissimi dolores has partes occuparunt, & cogebatur tunc per plures dies æger lecto inharere.

Nec balnea, nec remedia interna externave, quibus æger hucusque utebatur, profuere.

Dedi cicutam & serum lactis, externe nil applicui.

Spatio quinque septimanarum & omnes

mnes tophi soluti sunt, & rediit membris mobilitas, nec aëris mutatio magnos dolores amplius produxit.

Feci tamen æger adhuc mediocri dosi cicutam per aliquot septimanas continuaret & copiosum hauriret serum lactis.

Dissipatis autem tophis & materia podagrica conquerebatur per plures dies ingratham, & ad minimum motum valde dolentem sensibilitatem circa articulos & loca, quæ a materie cretacea & tophis alias obfidebantur.

Iussi igitur, quoniam tempus vernale erat, ut balnea Rodaunensia adiret.

Rediit inde pinguis, totus quadratus, robustus, sanus, & omnem aëris injuriam citra dolorem tulit.

CA.

CASUS TRIGESIMUS.

Fœmina, Sexagenaria, a viginti a-
liquot annis pessima podagra affi-
ciebatur, quæ sensim per totum corpus
dispersa fuit, & occupavit omnes ar-
ticulos excitavitque tophos & creta-
ceos tumores.

Nunquam hæc ægra per integras
quatuor septimanas a dolore libera fuit,
isque fuit semper tantus, ut ægra nec
pedem nec manum potuerit movere, nec
cibos ori adferre, sæpius præ nimia do-
loris acerbitate sibi mortem optavit.

Dedi cicutam & infusum florum
sambuci, & quarta septimana, qua his
utebatur non tantum potuit ambulare
in cubili, sed exivit extra domum, &
alios invisit.

Brevi dein omnes tophi & tumores
diffi-

dissipati sunt integre; manus antea ob tumores cretaceos difformes jam erant iterum tenerrimæ, molles, naturales, pulchræ.

Vires auctæ sunt, & omnes actiones restauratæ.

Nonus mensis jam fere finitus est, quo hæc fœmina ab omni dolore immunis & sana vivit.

CASUS TRIGESIMUS PRIMUS.

Vir, quadragenarius, ab octo annis semper tempore verno & autumnali circa pedum articulos advertit tumorem durum, & adeo dolentem, ut orta esset febris, & æger debuerit lecto decumbere.

Lecti tamen tepore & remediis diluentibus spatio quatuordecim dierum vel quandoque trium septimana-

L rum

rum morbus totus iterum dissipatus est, & vir sanus potuit dein labores suos perficere.

Tempore verno 1760. quo dolores circa pedum articulos iterum debuerunt oriri, advertebatur levis tantum & obtusa tensio, æger sibi suum morbum imminere credidit.

Verum hæc tensio altero die disparuit subito, & tunc dolor acute punctorius pleuram sinistram occupavit, finxitque morbum vere inflammatorium.

Iteratæ venæ sectiones & remedia in hisce morbis usitata febris quidem impetum diminuerunt, verum dolor mansit æque vivus.

Sanguis e vena missus semper gessit
cru-

crustam crassam, mucosam, tenacem, variegatam.

Epispastica, vesicantia, aliaque pedibus applicata, ut dolorem a thorace versus loca consueta revellerent, nil juverunt.

Febris tandem penitus desit, licet dolor manserit continuus & vehemens.

Quoniam autem consideratis omnibus symptomatibus constabat morbum hunc adeo pertinacem a materie, quæ alias pedes invasit, productum fuisse, & quoniam multiplici experientia didici in similibus morbis ad dissolvendam materiem serosam, acrem, spissam, tenacem, cicutam multum valere, eam tunc adhibui præter decoctum saturatum radicis althææ.

Externe nec ad pedes, nec ad locum dolentem quidquam applicui.

L 2

Tertio

Tertio die minuebatur dolor punctorius, & articuli pedum sudarunt, & afficiebantur obtuso dolore.

Quinto die cœpit æger sputa reddere, & dolor fuit longe mitior, circa pedum articulos autem nec dolor nec tumor advertebatur.

Duodecimo die æger jam lectum deseruit, & vix amplius sensit dolorem, sputa glutinosa continuarunt copiose prodire.

Decimo tertio die nox fuit anxia, æger fuit debilis, & occupavit ingens dolor dilacerans totum ejus corpus, & omnia membra; tandem sequebatur sudor tenax, fœtidus, largus, & postero mane æger optime habuit, fuit agilis, appetiit, & vires erant bonæ.

Infuso florum sambuci, quod sero
lactis

lactis parabatur, & parva cicutæ dosi, ut per tres adhuc septimanas hicce vir uteretur, suasi, rediit dein ad me sanissimus, robustus, vegetus, & egit gratias.

CASUS TRIGESIMUS SECUNDUS.

Fœmina, 23. annorum, a quatriennio in utraque mamma durum & pugno viri majorem tumorem gessit, nec unquam his in partibus sensit dolorem.

Ante decem menses nupsit & gravida facta est.

Quarto graviditatis mense intumuerunt ambæ mammæ, dolor in iis magnus oriebatur, & color naturalis in profunde rubrum abiit.

Omnes, qui has mammæ viderunt,

L 3

opti-

optimæ fœminæ cancrum pessimum præflagiebant.

Tandem me accessit, horruï ab initio & nolui dare cicutam, quoniam eam in gravidis nondum tentavi.

Verum tamen, quum & innumeris experimentis novi, nullas inde in corpore turbas excitari, & infantes cicutam impune ferre, incepti a leni dosi.

Brevi magnus sequebatur effectus, prodiit urina crassa, albicans, mucosa flocculenta.

Quarto die jam mammarum color fuit naturalis, tumor minor, mollior.

Auxi dein cicutæ dosin & spatio unius mensis jam drachmam dimidiam quotidie dedi, nec dein opus fuit, ut plus darem, nam quotidie magna in melius mutatio observabatur, & octavo
gra-

graviditatis menſe mammæ ambæ fuerunt penitus naturales.

Sub uſu cicutæ hæc fœmina longe ſanior fuit quam antea, liberata eſt a frequenti vomitu & a continua cephalalgia, quibus ante uſum cicutæ multum vexabatur.

Nullam in hac gravida fœmina turbationem obſervavi.

Alvus prodiit quotidie naturalis, urina fluxit longe copioſior, flocculenta, mucoſa, tunc autem minus copioſa prodiit, & habuit colorem penitus naturalem, dum mammarum tumores erant diſpulſi, licet adhuc per aliquot dies cicutæ ſat fortis doſis fuiſſet data.

CASUS TRIGESIMUS TERTIUS.

Virgo, 24. annorum, toto corpore, præsertim vero circa articulos fe-
roso, subflavo tumore erat inflata.

Integro quinquennio ea omnia adhi-
buit, quæ artis medicæ magistri consu-
luerunt, nil tamen inde levaminis per-
cepit, imo vires diminutæ sunt, orie-
batur sicca tussicula, & membra omnia
siebant immobilia.

Ego quoque diversa remedia incas-
sum in hac ægra tentavi.

Demum eam usu cicutæ & fero la-
ctis intra mensis spatium sanavi.

Statim in principio cicuta excitavit
magnum appetitum, dein promovit uri-
nam admodum copiosam, subviridem,
cum sedimento crasso, tenaci, glutinoso.

Tumor per totum habitum corpo-
ris

CASUS TRIGESIMUS QUARTUS. 169

ris jam duodecimo die abfuit; ille vero circa articulos fuit paulo pertinacior.

Hæc ægra purgante opus non habuit, etenim a cicuta bis quotidie solvebatur alvus.

CASUS TRIGESIMUS QUARTUS.

Vir, quadraginta septem annorum, a fefqui anno tumorem durum, scirrhofum, pugno virili majorem in fcroto gessit.

Testiculi ambo erant immunes, fani.

Tumor hicce a gonorrhæa, subito per injectionem adstringentem fuppreffa, originem habuit.

Remedia mercurialia fortiffima, ipfa falivatio, decocta antivenerea, fomenta externa & emplastra nil profus juverunt.

L 5

Hæc

Hæc dum vidi, cicutam dedi, & copiosum decoctum radicis bardanæ.

Quamvis autem jam vigesimo die integram drachmam quotidie coeperit æger absumere, nulla tamen in tumore mutatio adhuc observata fuit.

Trigesimo die dedi drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ.

Trigesimo tertio die mollior erat tumor & æger bene se habuit.

Trigesimo sexto die dedi purgans mercurio dulci mistum.

Quadragesimo die æger jam assumfit drachmas duas de extracto cicutæ quotidie, & tumor fuit minor.

Hac dosi interponendo omni decimo quarto die lene purgans mercuriale in quintum mensem continuavi, & tunc erat tumor penitus dissolutus, & homo integre sanus.

CA

CASUS TRIGESIMUS QUINTUS.

Juvenis, 19. annorum, lue venerea pessime erat exulceratus per totum corpus, ossa utriusque tibiæ erant profunde cariosa.

Remedia antivenerea cujuscumque generis nocuerunt, & vires debilitatæ sunt, & jam aderat summa macies.

Dum hicce æger meæ curæ traditus fuit, mihi omnes curandi methodos exposuit, dubitavi: an fors recta dosi & debitis cautelis remedia antivenerea fuissent administrata.

Varia igitur iterum tentavi, verum actum egi.

Dominus *Haffner*, optimus mei nosocomii chirurgus, & ego tunc conclusimus tentare cicutam.

Externe igitur ulcera & loca cario-

sa linteis carptis fomento cicutæ madidis deligata fuerunt, interne datum est extractum cicutæ & largum decoctum radicis bardanæ cum tertia parte lactis.

Intra paucos dies magna in melius mutatio contigit, & vires increverunt.

Sub finem secundi mensis jam omnecariosum erat optime separatum & ulcera plura obducebantur firmissima cicatrice.

Dolores, qui ægrum tota nocte atrocissime divexarunt, jam filuere penitus.

Finito tertio mense optima videbatur adesse sanitas; nulli observabantur dolores; vires erant bonæ.

Mediocris cicutæ dosis ad curandum hunc pertinacissimum venereum morbum suffecit.

Ma-

Maxima dosis intra 24 horas fuit drachma una.

CASUS TRIGESIMUS SEXTUS.

Juvenis, tredecim annorum, tinea capitis pessima, & contra omnia remedia rebelli jam per quinque annos laboravit.

Tandem dedi decoctum radice lapathi acuti & extractum cicutaë, & totum caput bis quotidie decocto cicutaë, quod lacte fiebat, curavi lavari.

Hac ratione intra sex septimanas integre sanatus est.

Erat hicce juvenis antea pallidus, totus cachecticus, macilentus, & inani tussi ac continuo in pectore ardore afficiebatur.

Hæc autem Symptomata usucicutaë omnia evanuerunt.

CA.

CASUS TRIGESIMUS SEPTIMUS.

Juvenis, 16. annorum, sartor, scabie
fœdissima ante biennium afficiebatur.

Dato unico purgante remedio, mox
unguenta adhibebantur, quibus scabies
retropulsa fuit.

Nata est propterea anxia respiratio
& tussis convulsiva.

Tentata quæcumque parum profue-
runt, & juvenis, fere consumptus fe-
bre lenta, tandem fertur ad meum noso-
comium.

Observavi sæpissime cicutam in sca-
bie cutanea maxime pertinaci mira præ-
stitisse, experiri igitur quoque volui,
quid in scabie retropulsa possit.

Exhibui itaque saturatum decoctum
radicis althææ & extractum cicutæ, to-
tumque corpus bis quotidie feci lavari
lacte

lacte tepido, in cujus libris quatuor uncia dimidia saponis veneti soluta fuit.

Post octo circiter dies per univ-
ersum corpus oriebatur pruritus admo-
dum ingratus, & proruperunt pustu-
læ rubicantes, acri humore repletæ.

Respiratio tunc facilior fuit, & tuf-
fis minus frequens, & æger noctu jam
tranquille dormivit, & cœpit sputum
glutinofum prodire.

Quamvis totum corpus similibus
pustulis fuerit oblitum, jussi tamen bis
quotidie lavaretur.

Circa decimum diem multæ tales
pustulæ iterum evanuerunt, aliæ au-
tem ruptæ sunt, & fuderunt serum acre,
& nascebatur crusta fusca, scabra, re-
diitque scabies talis, quali ante biennium
æger laboravit.

Ca-

Capitis pars capillata quoque exulcerata est.

Tunc æger liberrime respiravit, sputa copiosa rejecit; febris lenta penitus desit, & auctæ sunt vires.

Drachmam dimidiam extracti cicutæ tunc per diem exhibui, & quoniam vidi hanc dosin sufficere, nolui amplius eam augere.

Corpus totum bis quotidie lacte & sapone veneto lotum est.

Vigesimo die æger sat bene se habuit, verum sputa prodibant minus copiosa, licet in pectore audiretur strepitus materiæ mobilis.

Hinc loco decocti radicis bardanæ tunc dedi infusum stipitum dulco-amara.

Hoc infuso, & extracto cicutæ &
lo-

longe major, hinc habebant vitium, quod in hominum oculis maximam venustatis lucem obscuravit.

Talibus plerumque cicuta profuit, dum tumor ab obstructione vel infarctione ortus erat.

Leviores in mammis, sub axillis, in inguinibus, in vagina uteri, & ipso utero scirrhos sola cicuta solutos hic non memoro.

Obstructiones indurationesque hypochondriorum atque varios in diversa abdominis regione tumores hoc unico remedio vix non semper dissipavi.

Fœmina, sexaginta aliquot annorum, a sedecim annis ultra viginti tumores durissimos, quorum quilibet magnitudine ovum anserinum æquavit, per totum abdomen dispersos, habuit.

Di-

Diverſa remedia nil juverunt, & malum ſenſim adeo increvit, ut urina fuerit ſuppreſſa, & ut catheter debuerit applicari ſæpius.

Sumpta cicuta liberrime prodiit urina; auctus eſt appetitus & redierunt vires.

Imo quidam tumores emolliti ſunt, & exſtillavit multa materies purulenta ex utero.

Si ægra abſtinet per aliquot dies a cicuta, mox tenditur venter, retineturque urina, & mala oriuntur ſymptomata.

Quo autem major materiei per uterum copia fluit, eo molliores & minores ſiunt quidam tumores, quidam vero immutati perſtant.

Ingens levamen hæc foemina a ci-

M 2

cuta

cuta habet, & si continuet, fors integre curabitur.

Nec timeo suppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret: quoniam materies soluta invenit exitum per uterum, neque ulla adfunt refoptionis signa, quæ febrem depascentem minitarentur.

In cardialgiis chronicis optimo cum successu per frequenter dedi cicutam, & sistebatur brevi omnis ardor, dolor, omnis vomendi conatus & homines languidi ac emaciati sub usu cicutæ optimas recuperarunt vires, & pinguescebant.

Cessarunt quoque inveteratæ cephalalgia, aut hemicrania annosæ.

Dum observavi circa systema renale vel uterinum esse obstructions aut
feri

feri acris & tenacis stagnationes, dedi-
cicutam, & vidi fere semper menses inde
copiosiores fuisse, & prodiisse sanguinem
magis sanum, cessasse diros illos dolo-
res colicos, anxios vomendi conatus,
vel & vomitus æruginosos, dissipatas
esse tensiones dolentes in inguinibus &
ad os sacrum, nec rediisse amplius ca-
pitis dolores, caligines aut vertigines.

○ Habui binas fœminas, quæ dirissimis
symptomatibus afficiebantur semper cir-
ca tempus menstruum, & utebantur jam
per plures annos marito, nunquam ta-
men potuerunt concipere.

Sumpta cicuta non tantum ab his
malis integre liberabantur, sed & fie-
bant longe alacriores, & ambæ impre-
gnatæ sunt.

M 3 Quid

Quid jam amabilis fœmineus Sexus
ultra a cicuta petit?

Phthisin ferophularem, sola cicuta &
lacte sæpius curavi; eundem successum
a cicuta habui in chronicis & pertina-
cissimis anginis ulcerosis, pustulosis,
scurbuticis, serosis, aut ab acri qua-
dam fluxione ortis.

In plurimis morbis desperatis, in
quibus vidi remedia optima, continuo
usu & longo tempore adhibita nil pro-
fuisse, tentavi cicutam, & hac sæpe-
numero salutem adtuli.

Hydrops, ab induratione viscerum
abdominalium ortus, sæpe soli cicuta
cessit; sæpe & alia remedia simul requi-
rebantur, sæpe tamen nequaquam po-
terat curari.

Annosam arthritidem, inveteratos
rheu-

rheumatifimos, spinam ventosam, luem veneream, surditatem, melancholiam tristissimam (a materie) scabiem, tineam capitis, serpiginem pessimam, ulcera foedissima, sinus & fistulas maxime pertinaces sola cicuta plerumque feliciter debellavi, sanavi.

Obtulerunt tamen & mihi casus in quibus cicuta non profuit, usu quamvis longo & larga dosi adhibita.

Virgo, 20. annorum, ob tumorem, pugno virili majorem, ex bucca sinistra ortum, & cum maxilla inferiore firmissime concretum ultra dimidium annum cicutæ extractum magna dosi quotidie assumpsit, & inde nullum habuit levamen, unde pertœsa abstinuit.

Alia virgo, 25. annorum, tumorem ingentem, & nigricantem in latere

M 4 colli

colli dextro a multis annis habuit.

Tentavi cicutam, verum mox oriebatur febris, & ægra fiebat debilis.

Alia tamen remedia contra hunc tumorem exhibita & externe applicata nil quoque juverunt.

Hinc Dominus *Collin* & ego diversa sub forma & minima dosi & additis aliis medicamentis cicutam denuo in hoc subjecto voluimus experiri; verum priora mox iterum symptomata orta sunt, & ægra ex usu cicutæ, quamvis maxime limitato, languit, & angebatur.

Unde tumor sibi erat relinquendus.

Fœmina, 42. annorum, in mamma dextra scirrhum admodum dolentem a sex mensibus advertit, ab eo nimirum tempore, quo cœpit, menstruo fluxu carere.

Chirur-

Chirurgus pro fomento externo suadet fæces vini in vino coctas.

Intra biduum scirrhus fuit longe major, durior, cutis livuit.

Dein rupta est epidermis, & acre, fœtidumque serum transfudavit.

Per plures dein septimanas varii chirurgi & medici varia tentarunt.

Verum morbus semper fiebat pejor, ægra conquerebatur siccam tussiculam, & ardorem in pectore, incipiebat noctu sudare, emaciari.

Tandem ego, in consilium vocatus, suasi cicutam, decoctum hordei crudi, & copiosum lac.

Vires inde auctæ sunt; cessavit sudor nocturnus; rediitque appetitus, & mammæ color fiebat rutilus, & durities minor.

M 5 Per

Per binos fere menses spes erat optima curandi hanc foeminam.

Dein, nescio quo casu, subito orta est tussis, quæ adeo violenta fuit, ut sanguis sputo prodierit.

Hinc debebam a cicuta abstinere, & ægra tandem phthisi consumpta est.

Alia foemina, cancro aperto laborans in mamma dextra ex usu cicutæ melius habuit, & durities exulcerata erat ad minimum $\frac{2}{3}$ minor.

Verum supervenit febris tertiana, quæ vires omnes prostravit.

Cicutam tunc ilico removi, & larga manu dedi corticem peruvianum.

Febris fugata est; redierunt vires, & ex usu corticis peruviani omnia videbantur meliora.

Hinc corticem per binas septimanas adhuc continuavi. Ac-

Accessit autem tunc asthma glutinosum, quo hæc ægra jam ante tres annos laboravit; sputa nulla prodierunt; hinc suffocata obiit.

Vir septuagenario major,prehenditur apoplexia, unde brachium finistrum & pes ejusdem lateris paralyfi afficiebantur.

Magna simul tussi hicce æger laboravit, & habuit in latere colli dextro tumorem, binis pugnibus majorem, sarcomatosum.

Dum medici & chirurgi plurima medicamenta sine effectu per multos menses adhibuerunt, relinquebant tandem fatis hunc miserum.

Et tunc ægrotantis uxor me rogavit: ut accederem.

Vidi ægrum senectute & morbo ferere

re

re consumptum, difficulter respirantem, reddentemque sputa pauca, difficilia, glutinosa, tumor colli erat durus, lividus, purpureus & in eo rosit continuus dolor.

Malam statim prognosin uxori dedi, & nil promisi, blando tamen sermone tristem senem erexi, præscriptive remedia, quæ levamen essent allatura.

Prodiit sputum copiosum, & pectus fiebat magis liberum; vires paulisper augebantur.

In tumore autem mansit dolor continuus, & augebatur ejus moles.

Hinc ipse æger institit multis precibus, ut cicutam contra hunc tumorem tentarem.

Novi, cicutam etiam debilissimis
feni-

senibus nequaquam nocere, dedi igitur mane & vesperi grana duo; præterea autem continuavi remedia, quæ pedus a sputo liberarent.

Mirus advertebatur cicutæ effectus; sputa prodibant copiosa, & magis cocta, & spatio paucorum dierum in partibus paralyticis major motus, & sensibilitas advertebatur; in tumore dolor est multo imminutus, nec amplius fuit continuus, sed tantum per vices rediit; vires autem auctæ non sunt, & appetitus mansit deletus.

Dosin cicutæ non auxi.

Mense circiter elapso tumor videbatur mollior, reliqua autem erant in priori statu & æger nil fere nutrimenti assumpsit.

Nihilominus eum in quartum mensem

sem conservavi; dein vero omnes vires ex defectu nutrimenti conciderunt, & intra octo dies miser extinguebatur.

Aliquoties dedi cicutam in cataraeta, & longo usu & forti dosi tandem profui; pluries autem nullum inde in hoc morbo effectum observavi.

Circa uteri ulcera cancrofa quatuor habui sceminas, quas cicuta optime sanavi; plures alias habui, quibus cicuta per aliquot tempus adtulit levamen, verum eas nequaquam restituit.

Aliis hoc morbo laborantibus cicuta plane non profuit, & fuerant quædam, quæ hoc remedium non poterant ferre, conquerentes inde majores dolores, virium dejectionem, & fluxum ichoris magis foetidum, acriorem, copiosorem.

An

An propterea cicuta proscribenda?
similibus in casibus non debet dari usu
continuato?

Hæc oportuit candide & sincere hic
ce loci adnotare, ne quis posset ogge-
rere, me velle meris cicutæ laudibus
mundo litterato imponere.

CAPUT III.

*Nunc quædam aliorum medicorum observata
referam, convenit.*

Eruditissimus Petrus ab *Armis*, medi-
cus Tridentinus, in humanissima
sua epistola, quam mense Augusto 1760.
ad me dedit, sequentia habet:

„ Interim per me tibi gratias agit
„ ingeniosissima puella, quam tuo du-
„ ctu cicuta tua a scirrho in mamma si-
„ nistra felicissime curavi.

Celeberrimus *Josephus Baader*, Me-
dicinæ

dicinæ Professor Friburgensis circa cicutam hæc scribit; „ ope cicutæ, quam „ jam officinalem hic feci, intra septem hebdomadas perfectum & apertum carcinoma mammæ in scœmina „ sanavi.

„ Scirrhi illi sublinguales admodum dolentes in alia scœmina, de qua jam alia occasione mentionem feci, ita „ modo se habent, ut ex latere sinistro vix vestigium amplius adsit, ex dextro vero latere scirrhus multo minor sit, parumque jam doleat, licet per quatuordecim annos eundem jam mulier senserit.

„ Scirrhum alium in collo, quem juvenis jam per decem & ultra annos ad omnia remedia rebellem gefit, „ intra quinque menses usu extracti

” tracti & fomenti de cicuta resol-
” vi.

Celeberrimus *Martinus van der Belem*
Medicinæ Professor Primarius in Alma
Univerfitate Lovanienfi &c. - - -

” quamvis autem eæ, quæ in tuo libro
” exponuntur, observationes certam
” fidem satis evincant, tibi non displi-
” citurum autumo, si & successum cu-
” ræ, quam cum cicuta institui, bre-
” viter communicavero.

” Quadraginta annorum virgo ante
” tres circiter annos, citra causam ex-
” ternam sensibilem, scirrho in mam-
” ma sinistra corripitur, cui initio ni-
” hil opposuit: postea vero varia, quæ
” ab aniculis commendabantur, reme-
” dia applicuit, donec magis aucto tu-
” more, & increfcente indies doloris

N

” vehe-

„ vehementia mense Majo 1760. chi-
„ rurgum advocaverit, qui mali impe-
„ ritus ad maturandum tumorem ter-
„ de die cataplasma imponere jussit, eo
„ quidem effectu, ut jam omnia cele-
„ rius in pejus ruerent.

„ Interim nullo capto consilio ad
„ aperturam tumoris nefando ausu pro-
„ cessit, ex quo malignitas aucta est,
„ & sanguinis profluvium aliquoties ac-
„ cessit.

„ Tandem mense Julio accersitus
„ vidi, horrendo spectaculo carcinoma
„ ingentis adeo voluminis latus fini-
„ strum occupare, ut a clavicula ad
„ ultimam costam veram, & a sterni
„ margine usque ultra costarum maxi-
„ mam curvaturam extenderetur, sub-
„ jectis totum accretum.

„ Vari-

„ Varicosæ venæ in superficie digi-
„ tum fere latæ spectabantur, vasaque
„ arteriosa eum in modum dilatata e-
„ rant, ut singulis pulsibus sibi com-
„ missa ponderosissima tumoris moles
„ tota elevaretur.

„ Debilis cæterum & emaciata ægra
„ febre continua hectica laborabat, ca-
„ tameniis tamen suo tempore, utsem-
„ per ante factum fuerat, rite fluen-
„ tibus.

„ In hoc rerum statu spem unicam
„ in cicuta posui, quam ad tui præ-
„ scripti normam, sensim aucta dosi,
„ ita præbui, ut ægra indies xxiv. pil-
„ lulas granorum duorum assumeret,
„ imposto simul cataplasmate ex an-
„ tisepticis & cicuta ad pondus o-
„ mnium.

N 2

„ Quo

„ Quo factum est, ut post aliquot
„ septimanas tumoris tota massa gan-
„ grænosa evaserit, adeo, ut eam ite-
„ rata sectione auferre oportuerit,
„ cute, quousque affecta non fuerat,
„ servata.

„ Subjecta sana apparuerunt, jam-
„ que pure discreta fuerant, in quo ta-
„ men odor, qualis a gangrænoso ta-
„ bo spirare solet.

„ Itaque digestiva cum antisepticis
„ superponenda, pilulas ex cicuta, mi-
„ nuta tamen dosi, continuandas, fi-
„ mulque tres corticis peruviani drach-
„ mas singulo die præbendas iussi.

„ Brevi omnia spem feliciter absol-
„ vendæ curationis fecerunt, tumque
„ solis externis præfidiis ulcus eous-
„ que coaluit, ut minima saltem a-
„ per-

„ pertura, dum hæc scribo superfit,
„ nullaque sub toto curationis tempore
„ fungosa propululaverit caro, adeo,
„ ut de integerrima sanatione secura
„ videatur, jamque pristina officia re-
„ sumpserit &c.

Summas celeberrimo ac eruditissi-
mo huic Professori gratias hic publice
ago, quod casum adeo pulchrum mihi
communicare voluerit.

Etenim ex tota hujus morbi histo-
ria nos omnes optime docemur, qua
methodo artem nostram exerceri oportet.

Nam patet inde: non uni semper
remedio esse fidendum, sed debere quan-
doque alia simul tum externa, tum in-
terna vocari in usum, debere quando-

N 3 „ que

que quædam demi, & alia addi, ut optatus eveniat effectus.

Atque ideo ars jubet, medicum esse rationalem.

Quandoque instrumenta chirurgica in usum vocanda sunt.

Doctissimus castrensis medicus Dominus Joannes *Kollman* mihi hæc retulit:

„ Cæterum non possum satis laudare virtutes extracti cicutæ.

„ Habui inter meos ægros militem, qui in hypochondrio sinistro ingentem tumorem, admodum durum, gravantem, dolentemque a longo tempore gessit.

„ Demum incepit ingesta omnia vomitu reddere, sensitque continuum & acutum dolorem, & emaciabatur.

Pul.

„ Pulsum habuit febrilem, elevatum, & propterea ilico venam secari jussi, externe applicui cataplasmata emollientissima, injeci enemata oleosa, & præscripsi decocta resolventia, nitrosa, mellita, cum interpollatis paregoricis.

„ Per hæc saltem ulteriorem inflammationis progressum impedivi, febrem mitigavi, dolorem minui; tumor autem non minor, sed potius major duriorque factus est.

„ Dedi igitur serum lectis cum multo sale polychresto, & melle, atque pilulas ex sapone veneto, & gummi ferulaceis.

„ Sed diuturno usu his quoque nil effectum fuit.

„ Tandem deveni ad extractum cicutaë,

„ cutæ, quo ad drachmas duas forma
 „ misturæ quotidie assumpto, sensim
 „ minuebatur tumor, & post mensis
 „ spatium nec tantillum supererat, &
 „ æger bellissime habuit, recuperavit
 „ vires, & firmam sanitatem.

„ Omnes, qui mecum viderunt hunc
 „ ægrum, felicissimum curæ eventum,
 „ atque celerem & fere inexpectatam
 „ cicutæ efficaciam satis mirari non po-
 „ tuerunt.

„ Scirrhus inveteratos, & ad omnia
 „ reliqua remedia rebelles, in diversis
 „ corporis partibus sola cicuta, usu in-
 „ terno data, sæpissime resolvi &c.

Clarissimus *Crampagna*, Consiliarius
 & Archiater *Serenissimi Lotharingæ Du-*
cis CAROLI, Bruxellis multa experi-
 „ men-

menta usu cicutæ instituit, & fere semper felicem vidit effectum.

Iter tamen, quod Viennam erat faciendum, virum hunc doctissimum impedivit, quo minus potuerit ipse omnium curationum exitum exspectare.

Unde, pro innata sua humanitate, sequentes casus hic Viennæ mihi communicare est dignatus.

„ Fœmina, quadraginta quinque annorum, a longo tempore scirrho, qui ovum gallinaceum magnitudine æquabat, in mamma dextra laboravit.

„ Remedia externa internaque ex consiliis medicorum ac chirurgorum applicata, nec minimum præstiterunt effectum, tandem præscripti pilulas de cicuta, & sensim dedi drach-

N 5

„ mam

„ mam dimidiam quotidie, externe ap-
 „ plicabatur cataplasma ex cicuta, &
 „ lacte paratum.

„ Spatio trium septimanarum eva-
 „ nuerunt dolores, & scirrhus in plu-
 „ res moleculas divisus est.

„ Hoc in statu reliqui ægram, quo-
 „ niam Viennam debui proficisci.

„ Propter idem iter non poteram
 „ intregre finire casum sequentem.

„ Fœmina, 50. annorum, venit ad
 „ me petitura consilium contra can-
 „ crum apertum, quem in mamma dex-
 „ tra gerebat, & sub axilla ejusdem
 „ lateris hæsit scirrhus, nuci juglandi
 „ par.

„ Præscripsi statim pilulas & fo-
 „ mentum de cicuta, scirrho sub axil-
 „ la imposui emplastrum de cicuta, &
 „ ulcus

„ ulcus cancrosum deligabatur linteis,
„ carptis, decocto cicutæ madidis.

„ Post quindecim dies, dum ægram
„ vidi, mirabar summopere celerem &
„ ingentem mutationem, quam inve-
„ niebam.

„ Etenim ægra jam bene appetiit,
„ tranquille dormivit, nec ullum am-
„ plius dolorem percepit, & ipsa fate-
„ batur sponte, quod ex usu hujus re-
„ medii non tantum actiones omnes
„ insurgant, & corpus suum vigorem
„ recuperet, sed etiam, quod mens
„ inde recreetur.

„ Scirrhus sub axilla erat, jam per-
„ fecte solutus, dissipatus.

„ In ulcere cancroso optimum pus
„ reperiatur.

„ Usu pilularum de extracto cicu-
„ tæ,

„ tæ, emplastro de cicuta, frictione,
„ & iterata applicatione vaporum a-
„ ceti ad locum affectum integre diffi-
„ pavi scirrhum admodum magnum,
„ & rebellem, quem virgo, 13. ann.,
„ circa aurem sinistram habuit.

„ Fœminæ, 30. ann., propter scirr-
„ hum in mamma consului bis de die
„ aceti vapores applicaret, & dein im-
„ poneret emplastrum de cicuta; pro
„ usu interno præscripsi unciam unam
„ extracti cicutæ in pilulis, granorum
„ duorum, ut ægra inde quotidie su-
„ meret quindecim.

„ Absumtis his pilulis putavi, alia
„ adhuc dosi forsan opus esse, verum
„ fœmina egit gratias, mihi que osten-
„ dit, se usu horum remediõrum brevi
„ temporis spatio esse integre sanatam.

„ Fœ-

” Fœmina, 46. ann., cancrum aper-
” tum in mamma habuit, cujus pro-
” gressum applicatione pulveris corti-
” cis peruviani jam aliquo tempore im-
” pedivi.

” Mamma præterea tota scirrhusa
” fuit, & pectori firmissime adhæsit.

” Clarissimus *Manderlier* consiliarius
” & Archiater, collega meus, hanc
” ægram quoque vidit.

” Dedimus ei statim pilulas de ci-
” cuta, quas dominus *Manderlier* vien-
” na accepit, super tota mamma posui-
” mus cataplasma ex cicuta, & ulcus
” fecimus deligari linteis carptis, for-
” ti cicutæ infuso madidis.

” Post paucos dies videbamus opti-
” mam suppurationem, mammæ scirr-
” hus fuit multo minor, & ægra vix
” amplius sensit dolores. ” Dum

„ Dum Bruxellis iter Viennam fu-
„ scepi, vidi hanc sceminam in statu
„ admodum boño, & omnia tendebant
„ in sanationem.

„ Et doctissimus Archiater *Mander-*
„ *lier* nunc paucis abhinc diebus me lit-
„ teris certiozem reddidit, ulcus can-
„ crosum optima cicatrice esse perfecte
„ consolidatum, & mammæ tumorem
„ scirrhosum & cancrosum integre dis-
„ sipatum.

„ Fcemina, 45. ann., me consuluit su-
„ pra tumore ad costas spurias, qui pu-
„ gnum virilem magnitudine superavit,

„ Magna cum attentione hunc tu-
„ morem examinavi, & manifeste ob-
„ servavi: materiam in eo esse colle-
„ ctam.

“ Præ-

Præterea una ex his costis spurii
erat valde crassa, tumida, elevata.

Boni effectus, quos ex cicuta sæ-
pius vidi me quoque determina-
verunt, ut hoc remedium in hoc quo-
que casu tentaverim &c.

Præscripsi præterea lenes frictio-
nes, & bis quotidie aceti vapores ap-
plicui, dein tumorem emplastro de ci-
cuta texti.

His vidi magna cum lætitia, id
effectum esse, ut tumor disparuerit,
& costa redierit ad statum natura-
lem &c.

Homo, quem alias remediis anti-
scurbuticis a pessimo scorbuto aliquo-
ties curavi, nunc iterum in eundem
morbum incidit.

Remedia autem antiscorbutica
nequa-

” nequaquam profuerunt, imo morbus
” semper altiores egit radices, & erat
” de hujus hominis vita timendum.

” Hoc in statu adhibebatur cicuta
” extractum, & æger ex pessimo mor-
” bo optime convaluit.

Dexterrimus, Dominus *Cambon*, Con-
filiarius & Primus Chirurgus *Serenissima*
Ducis Lotbaringiæ binos casus mihi com-
municavit.

” Homo, quinquagenarius, a sex
” annis habuit ulcus in interna & me-
” dia cruris dextri parte.

” Ad hoc ulcus curandum multi me-
” dici & chirurgi plurima artis auxilia
” tentarunt; ast æger nil omnino leva-
” minis sensit.

” Tandem mense Martio 1760. me
” accessit petiturus consilium.

” Agno-

” Agnovi statim ulcus cancrosum
” esse.

” Per tres menses varia interna, &
” externa remedia huic ægro præscripsi,
” & ego implemet ulcus mundavi, de-
” ligavi.

” Verum omnis mea opera, quam-
” vis exactissima & magna cum attenti-
” one sedulo applicata, incassum fuit.

” Ulceris labia manebant livida,
” callosa, fungosa, & venæ in toto
” ambitu varicosæ, & nulla omnino in
” melius mutatio observata est.

” Arte igitur ulceris labia & totum
” fundum satis profunde abstuli, ut hac
” ratione fieret vulnus recens & purum,
” quod sola consolidatione opus haberet.

” Verum hæc operatio æque parum
” profuit, ac omnia remedia huc us-

O

” que

que tentata; nam prius malum, adhibita licet omni cautela, repululavit.

Hoc ulcus jam pro incurabili habui, & miserum dimissem sine ope, nisi tunc temporis mihi innotuisset, esse experimenta quædam Viennæ edita, quæ demonstrabant, cicutam in similibus casibus mira præstare.

Extractum igitur cicutæ statim exhibui, idque felicissimo cum successu.

Etenim post paucos dies lætus vidi, magnas & velocissimas in melius mutationes.

Nec ullum malum symptomata supervenit, & ulcus cancrosum, antea adeo rebelle, spatio trium septimanarum perfectissime sanatum est.

Antequam hic homo cicuta esset usus,

„ usus, conquerebatur semper salivam
„ falsam, acrem, erodentem; mox au-
„ tem sub usu cicutæ hicce sapor eva-
„ nuit, & saliva erat insipida, naturalis.

„ Homo, triginta aliquot anno-
„ rum, monstruosum tumorem in collo
„ habuit.

„ Remedia tam vegetabilia, quam
„ mineralia penetrantissima nil profus
„ juverunt, quamvis longo tempore &
„ usu largissimo fuerint adhibita.

„ Solum extractum cicutæ magna
„ dosi interne datum tandem hunc per-
„ tinacissimum tumorem emollivit, dif-
„ sipavit.

„ Externe præter emplastrum de
„ cicuta nil appositum est.

Clarissimus *Kaisin*, qui Leodii pra-
xim medicam summa cum laude exer-

cet, in doctissima sua epistola, ita ad me scribit.

„ Ego tuam methodum exacte fui
„ secutus; a parva dosi semper incepti,
„ crederem affirmative respondendum
„ esse, ad tuam quintam quæstionem,
„ quæ de remediis purgantibus (an sub
„ usu cicutæ conveniant) agit.

„ Etenim fere omni septimana da-
„ bam meis ægris purgans, & eis con-
„ ducebat.

„ Eadem phænomena sub usu cicu-
„ tæ observavi, quæ descripsisti: vidi
„ cutis colorem lividum abire in ru-
„ brum, rubrum in naturalem, dolores
„ sub initium minuebantur, & tandem
„ solo cicutæ usu cessabant penitus.

„ Sanies pessima convertebatur in
„ pus bonum, durities scirrhosæ divide-
„ bantur

„ bantur in molleculas, & dein insensibiliter fundebantur, subinde vero benigna suppuratione consumptæ sunt.

„ Vir, septuaginta septem annorum, a triginta annis habuit durtiem indolentem in scroto, hæc sensim augebatur, & supervenit hydrocele.

„ Ego advocabar, & inveniebam symptomata, quæ, confiderata hujus viri ætate, mortem minitabantur.

„ Jussi tunc advocaretur Dominus *Falife*, chirurgus expertissimus, & conclusimus statim dare cicutam, & externe apponebamus emplastrum de galbano.

„ Spatio quindecim dierum omnia in melius mutabantur: ægri facies alias plumbea, nunc habuit colorem

„ naturalem, auctæ sunt vires, & re-
„ diit appetitus, & tumor scirrhus in-
„ cipiebat suppuratione solvi.

„ Nos nullam fecimus aperturam,
„ donec sponte integumenta fuerunt
„ rupta.

„ Pus multum profluxit, aquæ au-
„ tem reclusæ manebant.

„ Unde has punctione eduximus.

„ Demum benigna suppuratione in-
„ sensibilibiter totus tumor consumeba-
„ tur, integumenta rupta concreverunt
„ cum testiculo recto.

„ Hicce vir, habita ratione suæ æ-
„ tatis, perfecta nunc fruitur sanitate.

„ Erat autem a sua juventute ne-
„ phriticis doloribus multum divexa-
„ tus, ego ei jam per tredecim annos
„ remedia, his in casibus usitata, præ-
„ scripsi

„ scripsi, & inde sat commode vixit,
„ verum semper prodiit urinæ loco me-
„ rum pus, & mucus.

„ Nunc autem post usum cicutæ u-
„ rina prodit facile, & est penitus na-
„ turalis, subinde tantum paucum pu-
„ rulentum sedimen advertitur.

„ Videns, quod remedium nunquam
„ sanitatem turbaret, & cogitans apud
„ me, dari quandam analogiam inter
„ fistulas in aliis corporis partibus, &
„ inter eas, quæ circa anum sunt, sta-
„ tui cicutam in fistula ani tentare.

„ Vir, 50. annorum, qui jam a
„ quadriennio hoc malo laborat, &
„ cui jam dudum suasi operationem,
„ quam vero neglexit, nunc a tribus
„ mensibus utitur cicuta & evanescunt

„ dolores, & materiei fluxus multum
„ minuitur.

Clarissimus medicus Bruxellenfis Jo-
annes *van der Belen* &c. hæc habet:

„ nunc audi, si
„ placeat, quod pluris est, quam o-
„ mnia: in podagra plurimorum pul-
„ cherrimos vidi effectus.

„ Externe applicui herbam cicuta
„ lacti incoctam, interne dedi cicuta
„ extractum in quadam mistura dilutum,
„ dosi satis larga.

„ Ope cicuta plurimos curavi sca-
„ biosos, sed cura semper admodum
„ tarda fuit, idem quoque in rheuma-
„ ticis mihi contigit.

„ Quoad cataractam incipientem in
„ ambobus oculis, unicum foeminam
„ rusti-

” rufficam habui, quam feliciter cu-
” ravi.

” Verum hoc opus, hic labor fuit,
” afcendi usque ad drachmas sex ex-
” tracti cicutæ singulis viginti quatuor
” horis, ea scilicet conditione, ut lar-
” ga manu superbiberet infusum sum-
” mitatum Euphragiæ cum feminibus
” fœniculi dulcis, & liquiritia.

” Hæc fœmina a vigesima secunda
” Aprilis usque ad tertiam Novembris
” 1760. sumfit extracti cicutæ uncias
” sexaginta octo.

” In pthifi stupendam cicutæ effi-
” cacious frequenter observavi, quos-
” dam jam penitus desperatos extracto
” cicutæ restitui.

” Pessimis cachectis, in quorum ven-
” triculis nimia mucis, & glutinis co-

„ pia secernebatur, extractum cicutæ,
 „ junctum cum elixiriis stomachicis,
 „ sæpissime profuit, ubi alia remedia,
 „ longo tempore adhibita, nil profus
 „ effecerunt.

Hermannus *Gleisner*, græcensis Phy-
 ficus Celeberrimus: - - - -
 „ en historiam Cancrî, a me cicuta per-
 „ curati:

„ Vir, quadraginta aliquot anno-
 „ rum, temperamentî cholerici, ab a-
 „ liquo tempore glandulas inguinales
 „ tumidas, & dein dolentes gessit;
 „ has barbi tonfor audacter discidit, ex
 „ vulnere fluxit merus sanguis sine pu-
 „ re, oriebatur ingens dolor, & appli-
 „ catis variis corrosivis, multoque la-
 „ pide infernali fœdum evasit ulcus.

„ Post integrum fere annum, & ap-
 „ pli-

„ plicatis omnis generis medicamini-
„ bus æger miserrimus lecto jam conti-
„ nuo affixus meam tandem opem in-
„ vocavit.

„ Vidi, ulcus occupare inguen dex-
„ trum, & deorsum versus orificium
„ ani, sursum versus umbilicum ex-
„ porrigi, aggredique jam scrotum &
„ penem.

„ Labia retorta, ichor cadavero-
„ fus, dolor ingens, frequens hæmor-
„ rhagia, & malum semper ulterius
„ serpens, & ad omnia quæque reme-
„ dia hætenus rebelle, mihi cancrum
„ accusabant.

„ Consului desuper Dominum *Buck*,
„ dexterrimum chirurgum, obstetricum-
„ que hic loci magistrum, qui etiam
„ ulcus

„ ulcus primo intuitu carcinomaticum
„ agnovit.

„ Dedi igitur cicutam interne, ex-
„ terne, & viro adeo exhausto exhi-
„ bui hydrogalactam pro potu ordi-
„ nario.

„ Primum erat, quod post aliquot
„ dies pessimam nephytin abire, & tan-
„ dem omnem locum ichoris vice pul-
„ cherrimo madere pure observave-
„ rim.

„ Demum ad marginem labiorum
„ ulceris nova exorta sunt ulcuscula,
„ ipsa labia (quod aspectu mirum e-
„ rat) sensim & sensim solvebantur,
„ tota plaga ulceris magis & magis e-
„ molliebatur, & quasi fundebatur,
„ usque dum conditionem fani vulne-
„ ris induxit.

„ Spa-

„ Spatio quatuor mensium hoc ul-
„ cus perfecte sanatum est.

Diligentissimus ac expertissimus Do-
minus *Koller*, chirurgus, sequentem mi-
hi epistolam ex Bohemia scripsit: - -

„ Fœminæ, 36. ann., anno circiter
„ abhinc oriebatur in labio oris inferio-
„ re tuberculum, lentis magnitudine.

„ Hoc tuberculum sensim augeba-
„ tur, & tandem, dum nucem avella-
„ nam adæquavit, supprimebantur men-
„ ses, & cutis circa tumorem fissâ est,
„ atque transfudavit continuo humor
„ acer.

„ Varia externe applicata sunt; ve-
„ rum res semper in pejorem statum mu-
„ tabatur.

„ Mense Novembri 1760. ægra ad
„ me adducebatur: re bene considera-

„ ta,

ta, vidi ulcus pessimum, cancrosum,
inveni musculum orbicularem labii inferioris usque ad medietatem musculi mentalis seu quadrati exulceratione cancrosa consumptum.

Uterque angulus oris, præsertim vero dexter jam erat ad pollicis latitudinem sat profunde exesus, corrosus.

Fœdum erat & nauseosum, videre hoc turpissimum ulcus; ulceris autem labia undequaque fuerunt callosa, retorta.

De amputatione ferio apud me cogitavi; verum collatis omnibus, vidi vulnus inde oriturum ingens, quod ob necessarium musculorum adjacentium motum nequaquam posset obduci cicatrice; aut si id cicatricefir-

mare-

” maretur, maneret cavum fœdissimum,
” nunquam reparandum.

” Omisi igitur operationem, & ex-
” tractum cicutæ sequenti ratione ad-
” hibui.

” Dedi statim in principio quotidie
” triginta duo grana extracti cicutæ, di-
” luti in mistura.

” Et quamvis observaverim, jam
” primis octo diebus dolores multum
” diminutos fuisse, per integrum tamen
” mensem eadem extracti dosi conti-
” nuavi.

” Externe applicui ad totum ulcus
” lintea carpta, sequenti remedio ma-
” dida:

℞. Extracti cicutæ dr. ij.

solve in aquæ calcis primæ in-
fusions Lib. i.

” Ul-

„ Ulcus hac ratione toties deligavi,
„ quoties adverti, serum acre ex can-
„ croso ulcere profluens jam penetrare
„ lintea carpta.

„ Sub initium necesse erat, ut &
„ noctu aliquoties deligatio renovare-
„ tur.

„ Hoc idem remedium externum a
„ principio ad finem usque curationis
„ adhibui, ea tantum differentia: quod
„ ultimo mense, dum vidi carnes re-
„ creviffe, ulcusque esse consolidatio-
„ ni proximum, applicuerim id paulo
„ levius sequenti modo:

R. Extracti cicutæ. dr. i.

aquæ calcis secundæ infusionis

Lib. i.

„ Finito primo mense jam omnia
„ erant in statu longe meliori, saliva

„ PRO-

profluvium, quod antea continuum
& copiosum erat, jam vere desit,
saniei loco aderat optimum pus,
omne callosum sensim emollitum,
& dissipatum est, & sanissimæ carnes
unde quaque recreverunt, ægra opti-
me dormivit, bene appetiit, & quod
maximum, rediit fluxus menstruus.

Extracti cicutæ dosim tunc dimi-
nui, & loco granorum triginta duo-
rum, dedi tunc quotidie grana vi-
ginti quatuor, & hac quantitate ite-
rum per integrum mensem continua-
vi.

Tertio & ultimo curationis mense,
quum omnia optime procederent, de-
di tantum quotidie grana duodecim
extracti cicutæ, & hæc dosis ad per-
fectam curationem suffecit.

P

Tem-

” Tempore curationis ægram quin-
” quies purgavi, remedio sequenti :

℞. pulv. rad. jalap.

dr. ℥

cremor tart. gr. x

m. f. pulv. pro dofi.

” Ab hoc remedio alvus semper
” quinquies aut sexies mota fuit.

” Fœmina pauperrima erat, hinc
” facile patet, qualem diætam potue-
” rit observare, ea nimirum assumpfit,
” quæ ab aliis sponte ex misericordia
” offerebantur.

” Quemadmodum autem ante usum
” cicutæ ob enormes continuosque do-
” lores, & ob ingentem salivæ deper-
” ditionem, tota cachectica, emaciata,
” & fere consumpta fuit, ita e con-
” trario

trario post curationem fuit pinguis,
quadrata, firma, robusta.

Et quod plurimum debemus admirari: omnes partes ulcere cancroso erosæ & consumptæ integerrime recreverunt.

Cicatrices circa utrumque oris angulum adeo pulchræ, & naturales sunt, ut fere nihil observetur.

Labium oris inferius debitam altitudinem recuperavit, & ad superius potest bene admoveri, paulo tantum angustius est, quam in statu naturali esse deberet. - - -

Curatio hæc certe pulcherrima est, & chirurgus magnam meretur laudem, etenim optimi chirurgi, & medici vices prudentissime implevit.

Experientia, iudicium & industria

in arte medica & chirurgica plurimum valent.

Dominus Sebastianus *Kaim*, chirurgus, mihi communicavit casum puellæ quatuordecim annorum, quæ ulcus cancrorum in latere sinistro habuit.

„ Hoc ulcus ab aure usque ad medietatem menti se se extendit, & duos pollices serpsit infra mentum, versus superiora ultra os jugale ascendit.

„ Horrendum erat, videre hoc ulcus, etenim omnia erant putridissima fanie corrofa, & ad ossa usque exesa.

„ Decocta diversissima, fomenta, & emplaftra, ipsa remedia mercurialia & antimoniata nil profuerunt, & malum semper in latum & profundum repfit.

„ Da.

„ Data autem cicuta, & applicato
 „ ex eadem herba fomento [externo
 „ perfecta curatio sequebatur.

Eruditissimus Georgius *Hasenöhrl*,
 physicus solertissimus in nosocomio Hi-
 spanico militari - - - „ fre-
 „ quentem nactus occasionem experi-
 „ menta faciendi in ægris, quorum cu-
 „ ram gerebam in nosocomio, id ob-
 „ servavi, duros annosque colli tu-
 „ mores ope cicutæ fusos, liquatos-
 „ que fuisse.

„ Inter alios erat miles, qui col-
 „ lum totum ob ingentes, & ad omnia
 „ remedia rebelles scirrhus rigidum ha-
 „ buit, sola tamen cicuta integre cura-
 „ tus ex nosocomio discessit.

„ Cancrum occultum in mamma fi-
 „ nisra, a causa externa ortum, duri-

„ tie & mole insignem diuturno cicuta
„ usu penitus curavi.

„ Cancro aperto circa angulum o-
„ ris finiftrum undique jamjam profer-
„ penti intra sex feptimanas usu cicu-
„ tæ franum injeci, & trimestri fpatio
„ malum eodem remedio funditus ex-
„ ftirpavi.

„ In fpina ventofa femel iterumque
„ cicutam profuiffe, vidi.

„ In ulceribus cacoëthicis, in sca-
„ bie fœdiffima, inveterata, & maxi-
„ me rebelli idem medicamentum inte-
„ gro cum fuffeffu pluries adhibui.

„ *Josephus Quarin*, perfpicaciffimus
„ apud fratres mifericordiæ Phyficus &
„ Cæf. Reg. fanitatis Confiliarius &c. - -

„ Multos fola cicuta curavi inte-
„ gerrime, qui annofa arthritide, aut
„ rheu-

” rheumatismo laborarunt, quique plu-
” rima remedia hucusque incassum ten-
” tarunt.

” In tumoribus arthriticis pulcher-
” rime prodest decoctum cicutæ, si pars
” affecta ei immergatur.

” Pertinacissimos parotidum, glan-
” dularum colli, subaxillariumque &c.
” scirrhus solo extracto cicutæ facile,
” & cito sæpius dissipavi.

” Dedi autem plerumque his ægris
” statim in principio largam dosin, alvus
” quandoque inde cum euphoria mo-
” vebatur; externe in aliquibus appo-
” sui emplastrum de cicuta.

” Inter alios vir, 32. anno-
” rum, surdus, ingentes scirrhosus
” & fere lapideas parotides habuit,
” & glandulæ colli erant quoque scir-
” P 4 rhosæ,

hosæ, & adeo magnæ, & penetrantes versus interiora, ut respirationem fecerint laboriosam.

Hunc solo extracto cicutæ, & fomento ex eadem herba parato, optime restitui.

Etenim omnes tumores disparuerunt, & rediit auditus, & respiratio erat sanorum similis, & homo antea emaciatus sub usu cicutæ recuperavit carnes, & vires.

In tussi pertinaci cum levi pulmonum ulcere pulchrum effectum mihi edidit cicuta.

In binis progressum cataractæ impedivi ope cicutæ, sed cataractam inde diminui, non vidi.

Leopoldus Auenbrugger, Medicus
vigi-

vigilantissimus in nosocomio nationum
Hispanico

Scrophulosos valde multos ex-
tracto cicutæ percuravi, neque ho-
rum historias longius explicandas
putavi, quia remedii præstantia in hoc
genere mali aliunde ab tuis aliorum-
que experimentis iterum iterumque
confirmata fuit.

Unius tamen scrophulosi historia
mihi notatu dignissima videtur.

Militi, cui submaxillares glandulæ
omnes duro tumore vehementer tur-
gebant, obtuli extractum de cicuta
eadem, qua proposuisti methodo.

Levamen notabile inde consecu-
tus est ager; atque ideo idem reme-
dium repetii.

Sanitatis suæ citius recuperandæ

„ causa secum reputavit æger: quod si
„ pilulas in majori numero frequentius
„ caperet, citius ad sanitatem reditu-
„ rus esset.

„ Inscius ego suæ intentionis feci
„ ex uncia dimidia prædicti extracti
„ formari pilulas granorum duorum,
„ ut per plures dies sufficerent.

„ Sed en! has pilulas spatio unius
„ diei bona fortuna devoravit, eo effe-
„ ctu, ut sine ullo incommodo vel do-
„ lore ultra quinquagesies per triduum
„ dejiceret, totusque tumor intra hoc
„ tempus disparuerit sic, ut præter ad-
„ modum parva vestigia induratarum
„ glandularum nil fuerit relictum.

„ Torosus & juvenis iste æger vi-
„ gesimum quintum annum nondum
„ superavit.

„ In

„ In cancroſis, cacoëthiſis, gangræ-
„ noſis ulceribus ſæpius extractum ci-
„ cutæ optimo cum effectu exhibui.

„ Et vidi hujus remedii uſu partes
„ gangrænoſas longe citius ſeparari a
„ ſanis, quam uſu corticis peruviani.

„ Fœminam gravidam, quæ aperto
„ in mamma cancro laboravit, ope ci-
„ cutæ optime ſanavi, & peperit infan-
„ tem ſanum.

„ Mamma tamen ob exiguam ſuam
„ molem, & ob fœdam cicatricem ad
„ lactandum infantem inepta eſt.

„ Verum ex ſana mamma infans ſa-
„ nus, & roboſtus egregie fugit.

„ Doctiſſimus Joſeph. Henricus *Collin*,
„ meus in noſocomio Pazmariano Colle-
„ ga, præter alia experimenta, quæ circa
„ varia vegetabilia, hucusque minus uſi-

tata, optimo & miro cum effectu in casibus difficillimis instituit, quæque in proximo anno medico litteratis sincere & candide communicabit circa cicutam hæc habet.

„ Scirrhus ingentes, annosos, dolentes, circa parotides, sub axilla, in collo, in mammis &c. solo cicutæ usu interno, externoque solvi, dissipavi.

„ Ulcera saniosa, serpentina, cancerosa, & ad omnia remedia rebellia, inde optime sanata, & fistulas, profundæ penetrantes, clausas sæpius vidi.

„ Magnos ad genua tumores, quos alii medici, & chirurgi pro incurabilibus declararunt, ego & Dominus *Haffner*, expertissimus in nostro nosocomio

” comio chirurgus, sola cicutæ pluries
” integre dispulimus.

” Et rediit hujus articuli optima
” mobilitas, & usus pedis, imo pedes
” antea emaciati dispulso hoc tumore
” iterum torosi fiebant.

” Materiem fluctuantem dum in his
” tumoribus latere observavimus, cul-
” tello excitus parabatur.

” Sinus, & fistulas, & cavitates,
” quandoque in his tumoribus latitan-
” tes, saturato cicutæ infuso sæpius per
” diem eluimus, & externe cataplasma
” ex cicutæ paratum, continuo cali-
” dum, applicuimus.

” Datum præterea subinde est pur-
” gans.

” Hac ratione desperatissimos ægros
” integerrimè sanavimus.

” Ossa

„ Offa tamen si circa has articula-
„ tiones corrupta, & integre corrofa
„ fuerunt, in statum naturalem redi-
„ gere non potuimus, hinc quibusdam
„ dispulso tumore articuli mobilitas
„ non rediit, licet circa reliqua sym-
„ ptomata optimum senserint levamen,
„ & vires recuperaverint.

„ Plurimi horum ægorum erant
„ cachetici, & cœperunt contabescere,
„ his autem malis sola cicuta brevi quo-
„ que medebatur.

„ Famosi quidam ex nostris chirur-
„ gis tumores lymphaticos nolunt ape-
„ rire, dicentes ægros citius tumore
„ aperto mori.

„ Hinc tales tumores pelle lepori-
„ na tegunt, & ægros sine solatio re-
„ linquunt fati.

„ Ve.

” Verum quidem est, apertis his
” tumoribus magnam lymphæ copiam
” effluere, & perpetuo hujus lymphæ
” stillicidio posse tales ægros consumi.

” Nullo hucusque remedio hi chi-
” rurgi noverunt tale stillicidium com-
” pescere, & factum vulnus curare.

” Ego autem & Dominus *Haffner*
” ad vulnus arte factum lintea carpta
” infuso cicutæ madida applicuimus, &
” interne dedi cicutam, & lac recens,
” atque hac methodo omnes restitui-
” mus.

” Inter alios casus maxime dignus
” est unus de puella octo circiter an-
” norum, quæ a tribus annis ingentem
” tumorem lymphaticum ad femur dex-
” trum gessit.

” Hicce tumor semper increvit,
” puel-

„ puella incidit in febrem hecticam, &
„ jam erat tota emaciata, languida &
„ morti proxima.

„ Medici hanc jam deseruerunt,
„ & chirurgi annosi, & ex multa pra-
„ xi periti, hujus tumoris aperturam
„ summopere prohibuerunt.

„ Nihilominus Doctissimus Domi-
„ nus *Haffner* & ego ex multis felicissi-
„ misque casibus audaciores, anceps
„ tentavimus remedium.

„ Dominus *Haffner* me praesente per-
„ tudit tumorem, & effluerunt octo
„ libræ feri fatis acris.

„ Sinus & fistulas profunde pene-
„ trantes undequaque invenimus, unde
„ casus adhuc erat difficilior.

„ Data tamen cicuta, factisque ali-
„ quoties per diem injectionibus ex in-
„ fuso

„ fuso cicutaë , & applicatis linteis car-
„ ptis eodem infuso madidis intra pau-
„ cas septimanas hanc puellam perfecte
„ curavimus.

„ Ex hoc casu patet ignorantia chi-
„ rurgorum aut medicorum posse quan-
„ doque vitæ dies abbreviari, vera au-
„ tem scientiâ medica eosdem posse
„ prolongari.

„ Si tumorem non aperuiffemus, si
„ remedia convenientia non fuiffent ap-
„ plicata, hæc puella certo certius in-
„ tra paucos dies obiiffet.

„ Multos scabiosos, arthriticos, &
„ rheumaticos, ubi jam alia quæcun-
„ que remedia nil juverunt, sola cicu-
„ ta interne, externeque adhibita fe-
„ liciffime sanavi, & membris rigidis,

Q

ac

” ac immobilibus hac ratione rediit mo-
” bilitas.

” Fœmina, penitus emaciata habuit
” mammam finiftram mole ingentem &
” scirrhofam, & plura cancrofa, fun-
” gofa ulcera hanc mammam fat pro-
” funde exederunt, profluxit fanies co-
” piofa acerrima, cadaverofa, & dolores
” rodentes ac lacinantes, dies no-
” ctesque inquietas, & anxias reddide-
” runt.

” Symptomata omnia adeo mala,
” viresque adeo parvæ erant, ut vix
” ulla curationis fpes superfuerit.

” Nihilominus dato extracto cicu-
” tæ, & externe applicato cataplasmate
” ægra non tantum a scirrhofa mole,
” fed & a cancro aperto integerrime
” liberata eft.

” Ipfe

„ Ipsæ glandulæ subaxillares ejus-
 „ dem lateris erant quoque scirrhusæ
 „ dolentes.

„ Hæc ægra curationis tempore
 „ multum lac, aqua pura, vel decocto
 „ quodam emollienti dilutum, bibit.

„ Celeberrimus Anatomix Profef-
 „ sor, Laurentius *Gasser*, Clarissimus *Se-*
 „ *reniffimi Ducis Lotharingæ* Archiater
 „ *Crampagna*, exactissimus ac dexteri-
 „ mus chirurgus *Cambon*, Dominus *Le-*
 „ *ber* &c. hanc ægram periculose de-
 „ cumbentem, dein curatam viderunt.

„ Lætabar vehementer, dum hi viri
 „ in arte maxime insignes me meum-
 „ que nosocomium sua præsentia aliquo-
 „ ties honorarunt, & testabantur sem-
 „ per se admodum contentos, dum ca-

Q 2

„ fus

„ sus numerosos mirosque, & curas fe-
„ liciter procedentes, conspexerunt.

Diligens, perspicax, & ad omnem
operationem aptissimus chirurgus Do-
minus Ferdinandus *Leber* multam im-
pendit operam ad experimenta usu ci-
cutæ facienda, & sequentia ad me re-
tulit.

„ Fœmina, 35. ann., ex contusione
„ habuit mammam dextram admodum
„ tumidam, duram.

„ Usa est variis remediis sine effe-
„ ctu, & accessit demum ingens dolor,
„ & papilla, corrupta, decidit.

„ Præterea hæc fœmina gravida fuit.

„ Me dum accessit dedi pilulas de
„ cicuta & externe applicui emplastrum
„ diapomphol. & dolores inde bre-
„ vi sedabantur.

„ Post

Post quatuor septimanas mamma
fuit melior; verum ægra conquere-
batur vertigines, pectoris appressio-
nes, & infomnia; hæc autem sympto-
mata ex plethora proveniebant, hinc
unica venæ sectione sopiebantur.

Nona septimana, qua pilulas af-
sumpsit, peperit infantem sanum.

Toto puerperio assumpsit pilulas,
& externe applicatum est emplastrum
diapomph. infans semper sanus erat,
& ex mamma sana lac fugebat, &
mamma affecta, finito tertio mense
fuit multo minor, & exulceratio cir-
ca papillam tendebat in sanationem.

Quarto mense copiosus sanguis ex
papilla profluxit; listebatur autem
applicato fungo agarico quercino.

Omnia fiebant semper meliora.

Q 3

Quin-

„ Quinto mense applicui externe
„ fomentum ex æquali parte cicutæ &
„ florum sambuci.

„ Octavo mense foemina erat integre
„ curata.

„ Vir, 61. ann., temperamentis scor-
„ butici, tumorem habuit in bucca dex-
„ tra ex contusione, hunc dissipavi
„ remediis antiscorbuticis, & usu pi-
„ lularum de cicuta.

„ Vetula, 75. ann., a terrore fenfit
„ in mamma sinistra dolorem, & paulo
„ post mamma intumuit.

„ Applicuit supra totam mammam
„ butyrum recens, unde & tumor, &
„ dolores aucti sunt.

„ Variis dein usa remediis nullum
„ levamen percepit.

„ Dum me accessit, dedi ilico octo
„ pilu-

„ pilulas de cicuta per diem, & appo-
„ sui externe emplastrum de cicuta.

„ Spatio unius mensis dolores ces-
„ sarunt, & tumor fuit minor.

„ Continuato dein pilularum usu,
„ & aucta sensim dosi sexto mense mam-
„ ma tota in statu naturali fuit.

„ Puellæ, 11. ann., per totum col-
„ lum scrophulosæ, ultra medium an-
„ num dedi quotidie quindecim pilulas
„ de cicuta sine ullo effectu, emanfit
„ tunc, & adiit alios chirurgos, & me-
„ dicos.

„ Dum vero neque ab his quid-
„ quam in melius mutatum fuit, rediit
„ denuo ad me.

„ Jussi iterum, ut pilulas de cicuta
„ assumeret, & biberet desuper infu-
„ sum florum sambuci, & verbasci.

Q 4 „ Et

” Et dein spatio quatuor mensium curata est.

” Puella , quæ per plures annos cancrum ad nasi apicem habuit , pilulis de cicuta integre curata fuit.

” Id autem in hoc casu notandum , quod hæc puella sub initium , dum pilulæ ex cicuta dabantur , frequenter vomuerit , atque diarrhæa fuerit correpta.

” Postea vero sat largam harum pilularum dosin sine ullo incommodo tulit.

” Fœmina , 60. ann. , cataracta laborans in utroque oculo , data cicuta intra quinque menses perfecte vidit.

” Vir , 40. ann. , amaurosi post morbum acutum afficiebatur , plurima adhibita remedia nihil iuverunt.

„ Dedi dein cicuta pilulas, & post
„ tres menses coepit lucem distingue-
„ re, & paulisper videre.

„ Decimo mense jam iter trium ho-
„ rarum solus sine duce confecit, inte-
„ rim omnia distincte videre nondum
„ potuit.

„ Decimo sexto mense ex solo usu
„ cicuta integrum visum habuit.

„ Foemina, 40. annor., per binos
„ annos habuit cancrum apertum ad
„ palpebram dextram inferiorem.

„ Dedi pilulas de cicuta, per diem
„ applicui externe fomentum de cicuta,

„ Quarto mense erat integre curata.

„ Vir, 44. annor., a quatuor an-
„ nis jam pessima gonorrhæa laboravit,
„ & vires omnes amisit, noctes habuit
„ inquietas, insomnes ob febrem de-

Q 5 pascen-

pascentem, quæ omni vespera vehemens fuit.

Omnia jam remedia, maxime alias efficacia, in hoc ægro sine levamine tentata sunt, imo quæ pro specificis in hoc morbo alias habentur, lentam tabem adtulissent usu diuturno.

Dedi igitur extractum cicutæ, & infusum florum sambuci cum lacte.

Intra paucos dies malum emendatum fuit, auctæ sunt vires, incrementum appetitus, noctes fiebant tranquillæ.

Sexto mense ex his solis miserimus æger integre convaluit, fuit robustus, pinguis.

Fœmina, 30. annor., post subitum in puerperio terrorem sensit illico in mamma dextra dolorem vehementem.

„ hementem, dein mamma rubuit, &
valde dura facta est.

„ Pluribus usa remediis semper pe-
jus habuit.

„ Dum me accessit, vidi mammam
totam scirrhosam, & paulo infra pa-
pillam inveni locum mollem, in quo
materiem purulentam ex fluctuatione
judicavi latere.

„ Applicui tunc fomentum ex ana-
tica parte herbæ cicutæ, florum fam-
buci, & verbalci.

„ Post paucos dies rumpebatur pars
mollis & effluxit copiosum pus.

„ Reliqua tamen mamma mansit
valde dura, & dolens.

„ Nihilominus eodem fomento, se-
dulo applicato & datis pilulis de ci-
cuta, mamma perfecte emollita, & sa-
nata fuit.

„ Hoc

„ Hæc fœmina jam a tribus annis
„ habuit quoque tumorem in hypo-
„ chondrio sinistro, quem fingulo men-
„ se, dum catamenia instabant, tantus
„ dolor occupavit, ut ægra debilissi-
„ ma debuerit per aliquot dies lecto in-
„ hære.

„ Verum ex pilularum usu, per sex
„ menses continuato, ab hoc tumore,
„ & dolore liberabatur; nunc men-
„ strua fluunt sine omni molestia, & sa-
„ nitas videtur optima.

„ Virum, 32. annor., penitus ema-
„ ciatum, debilem, cacheticum &c. a
„ testiculis tumidis & scirrhosis, at-
„ que a gonorrhœa inveterata, datis pi-
„ lulis de cicuta, spatio quinque men-
„ sium curavi, perfecte restitui.

„ Fœmina, 34. ann., post terrorem
„ habuit

„ habuit mammam induratum, dolen-
„ tem, moles duritiei semper increvit,
„ & aucti sunt dolores.

„ Data cicuta mox melius se habuit,
„ & intra binos & dimidium menses
„ fuit penitus sanata.

“ Virgo, 17. annor., cancrum aper-
„ tum, non admodum magnum, in
„ mamma sinistra habuit, & pedes am-
„ bo foedissimis ulceribus erant exesi.

„ Mammam sola cicuta spatio trium
„ mensium curavi, verum ad ulcera
„ pedum consolidanda quinque mensi-
„ bus erat opus.

„ Dedi fere omni tertia septimana
„ purgans.

„ Fcemina, 24. annor., cancrum ex-
„ ulceratum in mamma sinistra a binis
„ annis

” annis gessit, & usa est plurimis re-
” mediis sine effectu.

” Datis autem pilulis de cicuta, &
” applicato fomento, ex eadem herba,
” spatio septem mensium curabatur in-
” tegre.

” Fœmina, quadragenaria, a plu-
” ribus annis habuit mammam finistram
” duram, tumidam, circa papillam erant
” plures scirrho rotundi, valde do-
” lentes.

” Emplastra, fomenta, unguenta
” externe diu applicuit, & a variis me-
” dicis varia remedia assumpsit sine le-
” vamine.

” Dedi dein ei cicutam, & spatio
” novem septimanarum restituebatur.

” Viro, qui in ambobus oculis ca-
” taractam habuit jam per integrum an-
num

num, dedi sensim spiritus frumenti
cum mercurio sublimato libras duas
& dimidiam, exiguus inde sequebatur
effectus, & æger jam renuit hoc re-
medium.

Unde transivi ad usum cicutæ, &
quarto mense dum ea utitur, solus
ambulat, & colores distinguit.

Vir, 44. annor., ex arthritide
prægressa habuit mammam finistram
tumidam, duram, & valde dolentem.

Varia sine effectu applicuit.

Assumpsit dein cicutam, & spa-
tio sesqui mensis integre convaluit.

Virgo, 17. annor., ex retro pres-
sa scabie cœpit dolorem circa articu-
lum femoris dextri conqueri, dein
claudicavit.

Variis remediis, & balneo Baden-

fi

„ si usa, nullum habuit levamen, & fie-
„ bat tota cachectica, macilenta.

„ Adhibui cicutam, & mox muta-
„ tus est totus corporis habitus, jam
„ minus dolet, nec multum amplius
„ claudicat.

„ Hinc spero non absque ratione
„ eam brevi integre sanam futuram.

„ Vir, 48. annor., cancerum serpen-
„ tem in palpebra inferiori oculi sinistri
„ a longo tempore habuit.

„ Applicui externe infusum cicuta,
„ & interne dedi pilulas de cicuta, &
„ cancer perfecte curatus fuit.

„ Vetula, 70. annor., jam ultra an-
„ num sensit continuum dolorem & tu-
„ morem in hypochondrio sinistro.

„ Dedi ei cicutam, & spatio medii
„ anni evanuit tumor, & dolor.

„ Puero

„ Puerō, II. annor., pessime cache-
„ tico dedi quotidie grana octo extra-
„ cti cicutæ & eum brevi curavi.

„ Multos adhuc in cura habeo, qui
„ cancro, scirrhis, cataractis, amaurosi,
„ ulceribus pessimis, cachexia &c. la-
„ borant, & spem habeo optimam eos
„ restituendi; quoniam jam omnia mu-
„ tantur in melius.

„ Alios tamen habui, quos cicuta,
„ longo licet usu adhibita, nequaquam
„ juvit.

„ Tres fœminæ, cancro mammæ la-
„ borantes, nec ex usu cicutæ, nec ex
„ aliis remediis multum levamen per-
„ ceperunt, & sensim mortuæ sunt.

„ Una ex his ex nimis frequenti
„ hæmorrhagia occubuit, aliæ autem
„ duæ contabuerunt.

R

Do-

Dominus Alexander *Engelberg*, qui olim per plures annos in Abbatia Clau- stro- Neoburgensi prope Viennam sum- ma cum laude praxin medicam felicissime exercuit, & nunc Constantiæ Physicus ac medicus practicus est celeberrimus, sequentia de cicuta observata mihi re- tulit.

„ Vir, 60. annor., a sua juventute
„ hucusque variis morbis venereis affi-
„ ciebatur, tandem totus exhaustus fe-
„ re contabuit, urina penitus purulen-
„ ta, foetida jam per plures annos inter
„ diros tenesmos ac dolores, prodiit.

„ Remedia similibus in casibus a-
„ lias utilia jam potius nocuerunt.

„ Igitur cicutam præbui a parva do-
„ si sensim ascendendo.

„ Bini nunc sunt menses, & jam vi-

res augentur, redit appetitus, fo-
mnus est tranquillus, & urina peni-
tus naturalis, absunt dolores, & te-
nesmi.

Fœmina, 40. aliquot annorum,
hæmorrhagiis uterinis alias erat val-
de subiecta.

Tandem cœpit ex utero prodire
materies foetida, ichorosa cum in-
genti & continuo dolore urente, ero-
dente.

Materies hæc utero prodiens haud
raro erat permixta striis sanguineis.

Tentavi plurima remedia, quæ-
dam effectum videbantur præstare,
& materies fiebat minus maligna, ve-
rum dolores manserunt æque violen-
ti, neque vires auctæ sunt, nec in-

R 2 cre-

„ crevit appetitus, & tandem cœpit
„ iterum materies pessime fœtere.

„ Hinc tentavi extractum cicutæ.

„ Sub initium materies longe fœti-
„ dior, & copiosior reddebatur, dolo-
„ res autem intra paucos dies imminu-
„ ti sunt.

„ Continuato per aliquot septima-
„ nas cicutæ usu dolores cessarunt pe-
„ nitus, ægra quiete dormivit, appe-
„ tit, & demum optimas recuperavit
„ vires, & materies ex utero effluens
„ tenuis fiebat, inodora, limpida.

„ Nunc jam paucae tantum guttæ
„ sine ulla molestia prodeunt, & fœ-
„ mina videtur sana; nil enim conque-
„ ritur, habet bonas vires, appetit,
„ digerit, dormit, urina libere fluit,
„ alvus deponitur bene cocta sine do-
„ lore, & tenesmo. „ Jū-

„ Juvenem habui, qui sæpius per
„ septimanam atrocissima epilepsia affi-
„ ciebatur, medicamenta, in hocce
„ morbo alias decantata, fere nihil ef-
„ fecerunt.

„ Unde dedi per integrum mensem
„ extractum cicutæ dosi satis forti, &
„ brevi paroxysmorum violentia mi-
„ nuebatur, tandem nullus amplius e-
„ pilepsiæ impetus observatus est.

„ Nunc per plures menses jam sa-
„ nus fuit, longe fortior est, agilior, &
„ mens ipsa, quæ antea erat suppressa,
„ & hebes, jam maxime serena, & ad
„ omnia habilis videtur.

„ Juvenem, 24. annor., qui a pluri-
„ bus annis scirrhus admodum magnos
„ per totum collum habuit, & partes
„ vicinas adeo tensas, ut caput nequa-

R 3.

„ quam

” quam potuerit circumvertere, em-
” plastro & extracto cicutæ integerrime
” curavi.

” Chirurghi, & multi medici varia
” tum externa, quam interna remedia
” in hoc juvene incassum tentarunt.

” Virginem, 20. annor., quæ in-
” gentes scirrhus circa aures, infra ma-
” xillam, & in toto collo gessit, ea-
” dem ratione brevi restitui.

” Dominus Silvester ò *Hebir*, Cele-
” berrimus Pragensis medicus, me de
” casu sequenti consuluit.

” Matrona, vigesimum primum an-
” num agens, scirrhum ab aliquot an-
” nis in mamma dextra advertit; &
” quum nec dolorem, nec ullum incom-
” modum hicce tumor produxit, nul-
” lum applicuit remedium.

” No-

Novem abhinc mensibus inivit
matrimonium, varia confecit itinera,
concepit.

Mamma tunc cœpit intumescere,
siebat durior, accessit dolor, natura-
lis mutabatur color, intumerunt ve-
næ, noctes factæ sunt insomnes.

Remedia externe applicata mam-
mam semper pejorem fecerunt.

Multi medici, & chirurgi, qui
hanc ægram viderunt, de ejus vita
actum esse, prædicebant, vetuerunt-
que omnem remedii applicationem;
probe gnari his cancrum adhuc oc-
cultum aperiri, & tandem adferri
mortem.

Hoc in statu ægra offerebatur ce-
leberrimo ô *Hebir*.

Quoniam autem gravida fuit, no-

R 4 luit

luit quoque sine consilio cicutam tentare.

Hinc hac super re mihi scripsit.

Vidi ego in pluribus gravidis cicutam optimo cum effectu, & sine omni noxa exhiberi, unde suasi, ut celeberrimus vir in hoc quoque casu eam tentaret.

Dignabatur meum sequi consilium, & postea sequentem epistolam ad me dedit:

„ Dignitas rei postulare quidem,
„ ut accuratius absolveretur historia
„ morbi illius, de quo tecum egi in li-
„ teris die 27. Julii ultimo elapsi ad te
„ datis.

„ At mihi omnis occasio minutioris
„ instituentæ indaginis abrepta est per
„ numerum aliorum periclitantium,
„ qui

qui se se curæ meæ subjecerunt, & ob
distantiam loci, qua ab urbe separa-
batur Illust. illa Persona.

Hinc non ægre feres, si votis tuis
justo minus correspondere valens,
rem integram rarioribus observatio-
nibus expedivero.

Percepta mente tua, mihi ante
tres menses transmissa, consilium
mutavi, & ad normam positam cu-
ram accessi: exhibendo pilulas duas,
granorum binorum, de cicuta mane
& vesperi.

Dumque sine sensibili effectū hanc
administrandi methodum protrahi
viderim, duplicari dosin jussi, con-
tinuarique.

Quod per plures hebdomadas fa-
ctum est; at casto hucusque molimi-

R 5

ne;

ne; imo in deterius jam & præcipiti
passu ruebant cuncta: tumor, duri-
ties increverunt, accedere dolores
enormes, color lividus, vel plus in
nigredinem tendens, verbo: quid-
quid cancrum occultum manifeste de-
signaret, illud omne hic aderat.

In ancipiti hoc stadio nil consul-
tius fieri posse putabam, quam ut au-
gerentur doses.

Quare effeci, ut qualibet die ab-
sumerentur extracti cicuta grana vi-
ginti quatuor: ut sedulo admoveren-
tur parti affectæ fomenta cum eadem
cicuta parata.

Hæc omnia quotidie repetebantur
per mensem & ultra.

Redeunti denuo mihi, quinta jam
fere expleta septimana, en hæc fuit,
quæ

” quæ sese obtulit pulchra rerum fa-
” cies.

” Mammæ ingens moles quadruplo
” minor conspicitur, quam dum digi-
” tis contrecto in plurima divisam tu-
” bercula invenio.

” Color ater in album & naturalem
” conversus est; de dolore vix conque-
” ritur; quodque in hac praxi dignum
” forte notatu est:

” Hæmorrhoidalem fluxum copio-
” sum commode sustinuit sine ullo vi-
” rium lapsu.

” Palam ergo de incomparabili ci-
” cutæ effectû convictus nil prorsus vel
” addidi, vel detraxi, at eodem tra-
” mite insistendo curam ultra feliciter
” perficiendam pronuncio. &c. &c.

” Illust. hæc matrona jam sese ac-
” cingit

cingit ad iter Viennam faciendum; ubi
viva voce hæc cuncta confirmata
senties.

Ex itinere, & curruum succussu
mamma iterum paulo pejor fuit.

Unde ægra quam primum Viennam
venit me fecit advocari.

Inveni mamam duobus pugnibus fere
æqualem, duram, hinc inde purpuream,
non tamen valde dolentem.

Venæ autem fuerunt varicosæ, inte-
rim ægra habuit vires bonas.

Suasi, ut fomentum ex cicuta con-
tinuo applicaretur, ut ægra in lecto qui-
esceret, & assumeret quotidie grana vi-
ginti quatuor extracti cicutæ.

Hæc omnia lubentissimo animo ad-
amissim fiebant, & mamma inter pau-
cos dies habuit colorem naturalem, fuit
mollior, mobilior, minor. Gra-

Gravidatis signa erant optima, & in toto naturæ opere nil mutatum inveniebatur.

Mamma fere quotidie in meliori statu deprehensa est.

Tertia septimana, qua hæc ægra Viennæ fuit, finiebatur graviditatis terminus, instabat partus, & prodiit filia sana, pinguis, pulchra.

Omnium animi erant curiosi, & cupidi videndi: an non tenellæ infanti diuturnus cicutæ usus nocuisset.

Verum bona prædixi, bona omnia inveniebantur.

Sub partu tamen mamma paulo ruidius tractata cœpit iterum dolere, & postero die rubuit, intumuitque in molem ingentem, tandem purpurea fuit, dein livuit, & elevebatur in tubera,
trans.

transsudavit ferum acre, erodens, & merito timebatur, cutim tenerrimam esse rumpendam, oriturumque cancrum pessimum, apertum.

Dolor magnus sese ex mamma per humerum, & totum brachium dextrum extendit.

Primis duobus puerperii diebus ægra nec externe, nec interne cicutam applicuit.

Lochia optime fluxerunt.

Tertio die urgentibus nimium malis in mamma symptomatibus cataplasma ex cicuta appositum fuit.

Dolores inde brevi mitigabantur, & lividus color eo statim die dissipatus est; durities tamen & mammæ moles ingens manserunt, neque mutata sunt tubera, quæ rupturam minitabantur.

Noctu

Noctu denique cataplasma ex cicuta sedulo continuatum fuit.

Quarto die mansit in eodem statu, dolores fuerunt vehementiores.

Quinto die mane & vesperi ægra jam iterum pilulas quinque, granorum duorum, assumsit.

Dolores multum minuebantur, & quædam tubera subsederunt, & illud acre, quod per cutim transsudavit, & rosit, vix amplius advertebatur.

Sexto die omnia iterum paulo meliora fuerunt.

Septimo die jam grana viginti quatuor de extracto assumpsit, & cataplasma de cicuta, quamvis odorem ingratum sparserit, ægra tamen (viso bono effectu) summa cum patientia applicuit, tulit.

Omnia

Omnia puerperii negotia optime processerunt, infans quoque sanissima fuit.

Omni quarto quintove die dosin pilularum auximus.

Spatio trium septimanarum usu caplasmatis, & extracti cicutæ mamma ad magnitudinem pugni virilis redigebatur.

Color fuit naturalis, cessavit omnis dolor, ægra habuit vires, & potuit brachium sat libere movere.

Incipiente quarta septimana jam dabatur quotidie drachma integra extracti cicutæ, & ægra, quamvis tenella & valde sensibilis, nullam inde molestiam advertit, & bene se habuit.

Hac ratione optime finiebatur puerperium, & finito puerperio in mamma
super-

superfuit durities, adhuc scirrhusa, magnitudine nucis juglandis, hæc autem erat mobilis, & in omnem partem volubilis.

Reliquum quod circa hanc moleculam adhuc præternaturale remansit nequaquam durum, sed pastaceum fuit.

Hæc matrona optime se habuit, vires bonas recuperavit, appetiit, bene dormivit.

Sensim assumpsit quatuor scrupulos extracti cicutæ quotidie, & cataplasma ex cicuta tota nocte, & tempore matutino sedulo applicatum fuit, post meridiem autem negligebatur, quoniam hæc matrona in liberum aërem motionis gratia se contulit, & in consortio hominum fuit, qui odorem ingratum ferre non poterant.

S

Et

Et amavi id, ut sensim viderem, quomodo mamma se haberet sine cataplasmate.

Vidi autem inde nil mali oriri.

Decima septimana mammæ moles fuit admodum exigua, illud autem tuberculum scirrhosum fere immutatum perffitit.

Nihilominus tamen & hoc sensim inæquale & fibrosum fiebat, quod spem dedit, fore, ut successu temporis, & usu cicutæ integre solvatur.

Separatæ tales glandulosæ portiones scirrhosæ admodum lente quandoque dissipantur; pertinaci tamen usu funduntur, & evanescent, & quum mobilia sint, si præter omnem spem remediis non obedirent, arte possent enucleari, dum necessitas exigeret.

Hæc

Hæc Matrona menstruum fluxum jam post puerperium debita copia, & citra omnem molestiam iterum habuit, sana fuit, & brachio lateris affecti, quod alias debile, & ad longiorem motum ineptum erat, uti optime potuit; exiit in liberum aërem, varios exercuit motus, & nil mali inde in mamma sensit.

Maritus vi sui officii tunc cogebatur iter sat longinquum suscipere tempore adhuc frigido, aspero.

Optavit, ut uxor (quæ omni amore, & veneratione est dignissima) secum esset.

Amici omnes, & omnes noti, præsertim autem mulierculæ (quot enim tales, tot medicastræ) hoc iter optimæ huic matronæ dissuaserunt.

Ego autem consideratis omnibus putavi iter non posse nocere; hinc negle-

ctis objectionibus (talibus enim, si medicus obaudit, martyr & mancipium est) suasi maritum comitaretur.

Perficiebatur iter felicissime, advenerunt ad locum constitutum ambo, fruenter fanitate perfecta.

Mammæ nil mali, nil boni contigit, manserunt omnia eodem in statu.

Nunc usum cicutæ tum externum, tum internum continuat, hinc nullus dubito, fore: ut id, quod superest, integre quoque solvatur.

Durante puerperio curam hujus Matronæ gessit clarissimus, ac Magnificus Archiater *Kestler*.

Primum autem periculum, primas & maximas cancri minas pertinaci cicutæ usu superavit celeberrimus medicus Pragensis *Silvester o Hebir*; huic igitur.

igitur maximæ laudes, & grates debentur.

Etenim certo certius hoc malo mater & infans fuissent interemptæ, si vagorum hominum, & medicastroorum consiliis, quæ innumera fere fuerunt, aures, & mentem dedissent.

Infans jam septimum agens mensem adhuc sanissima est.

An igitur inde non patet, cicutam esse remedium innocentissimum, neque nocere gravidis, neque tenerrimis embryonibus.

CAPUT IV.

COROLLARIA.

Corol. I.) *Cicuta non solvit sanguinem in putridum liquamen.*

S 3

Pluri-

Pluribus, qui larga dosi & longo tempore usi sunt cicuta venam secui, & inveni semper sanguinem, qui habebat bonum colorem, & optimam consistentiam.

Magnificus Archiater *Kestler* Illustrissimæ cuidam comiti, quæ per plures graviditatis menses cicutam assumsit, paucis ante partum diebus sanguinem e vena misit, & vidimus tunc ambo sanguinem sanorum simillimum.

Idem observavit celeberrimus *Harlemensis* practicus *Joannes van Woenfel* in matrona, cui per plures menses cicutam dedit.

Dum hæc scribo, sanguinem iterum misi alii comiti, quæ cicuta a binis mensibus utitur, & video eundem optimæ ligatum, & longe saniozem, quam fuit
ante

ante usum cicutæ, tunc enim semper sanguis erat tenaci, mucosa, & variegata crusta tectus, fibrosus.

Provoco unum quemque medicum vel chirurgum ad experientiam, qui ex recto usu cicutæ alium quam bonum sanguinem observaverit.

Corol. 2.) Cicutæ non adfert consumptionem.

Ex meis aliorumque medicorum experimentis (si ea placet adtente considerare) clare patet, ægros cicutæ utentes recuperasse vires integras, & totum corporis habitum factum esse opimum, torosum.

Usum cicutæ sæpissime sistuntur nocturni sudores, augetur appetitus, adjuvatur digestio, restaurantur corporis functiones; cur igitur inde sequatur consumptio? S 4 Cla-

Clarissimus fanitatis consiliarius Leopoldus *Erndl* doluit sæpissime, tot pueros puellasque in suo nosocomio pthisi scrophulari consumi, interire.

Varia remedia per plures annos summa cum industria adhibuit, rebelli tamen huic morbo limites ponere nequaquam potuit.

Unde tentavit cicutam larga dosi, & mox omnia mutabantur in melius, pueri alias stupidi, meticulosi, cachectici, emaciati, fiebant alacres, fortes, pingues, & glandularum scirrhi sensim fundebantur.

Doctissimus hicce vir me sæpius ad suum nosocomium humanissime invitavit, & mihi magno cum gaudio ostendit, quam egregios & miros effectus in pueris & puellabus atque etiam in tenerrimis infantibus præstet cicuta.

Pluribus, experimenti gratia, cicutam jam in secundum, tertium, & quartum annum præbui, fani sunt, vegeti, robusti, agiles, & ad omnia apti.

Cur hi non contabescunt?

Corol. 3.) Cicuta visum non hebetat.

Etenim contrarium semper in meis ægris vidi effectum.

Quoniam multi inter eos fuerunt, qui oculos habebant turbidos, continuo fluentes, aut urentes ex perpetuo acrium lachrymarum affluxu, atque propterea perspicillo utebantur, verum sumta per aliquot tempus cicuta, hæc oculorum vitia emendata sunt, & plures potuerunt perspicillo carere.

Corol. 4.) Cicuta non demit generandi potentiam.

Habui militem, quem largo usu ci-

S 5 cutæ

cutæ intra bimestre spatium a glandulis submaxillaribus tumidis & scirrhis, atque ab ingenti colli struma liberavi.

Integerrime curatus, & sanus ex nosocomio discessit, post quatuordecim dies autem iterum rediit ad me laborans pessima gonorrhæa venerea, quam se altero die, quo ex nosocomio abiit, contraxisse fatebatur.

Hunc eundem militem dato octiduo purgante hydragogo, dato decocto bardanæ, & usu cicutæ, spatio quinque septimanarum ab hac gonorrhæa, sat rebeli, sanavi.

Alios viros, qui magna copia, & longo tempore cicutæ extractum assumpserunt, hoc super articulo scrupulose
sæ-

sæpius examinavi, rogavique, mihi verum dicerent.

Ast fatebantur omnes se in naturæ vigore nil mutatum sentire, imo quidam contendebant sibi naturæ opus restauratum fuisse.

Vir sexaginta sex annorum, paralyticus, cicutam jam in sextum mensem assumsit, & quidem tanta copia, ut jam per novem septimanas quotidie drachmam unam cum dimidia deglutiat.

Inter alios bonos effectus, quos inde habet, mihi sponte narravit: naturam jam per duodecim annos integre dormivisse, evanuisse; nunc autem ex usu cicutæ eam evigilare, erigi, & eodem modo agere, atque dum fuit vir triginta annorum.

Uxo.

Uxores dein, quorum mariti cicuta utebantur hac super re serio, & medice rogavi; verum & hæ omni ex parte contentæ erant, & sua mihi conscientia confirmabant, se nequaquam mariti naturam debiliorem experiri.

Eram hoc in articulo admodum religiosus.

Verum ne aliis tantum crederem, id in me ipso (qui homo sum) experiri volui, sumsi propterea cicutæ extractum per tres septimanas notabili satis dosi.

Neque quidquam in me mutatum deprehendi, nisi: quod urina paulo copiosius fluxisset, & appetitus longemajor exstiterit, quodque fuerim agilior, jucundior; & mansi homo integer.

An cicuta tuto datur in scirrhis abdominalibus?

Multi

Multi non abs ratione timuerunt, posse excitari suppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret.

Dico autem ex numerosissima experientia: me multos ope cicutæ scirrhos in ventre dissipasse, me curasse pluries hydropem, a scirrhosis abdominis visceribus ortum, nunquam autem suppurationem supervenisse, neque inde natam esse tympanitidem.

In sceminis quidem sæpius vidi, usu cicutæ ex utero profluxisse materiem puriformem, & scirrhos hac ratione esse solutos; judicavi tunc: materiem solutam ductu naturæ innocuam viam affectasse, & quæsiuisse naturalem exitum.

Doctissimus Dominus *Collin* mecum frequenter idem adhibuit remedium in

ven-

ventris indurationibus, neque bono inde effectu caruit, mali autem profus nihil observavit.

Cum tamen in aliis corporis partibus usu cicutæ quandoque suppurationi oriatur, ratio dicat: posse id & in ventre contingere; verum hæc bonum medicum non debent deterrere.

MONITA.

Enarravi plurimos casus, in quibus cicutæ convenit, neque tamen contendo, soli cicutæ semper confidendum esse.

Alia subinde remedia debent jungi cicutæ.

Medicus suas indicationes judiciose sequatur, necesse est.

Chirurgus externe mutet, addat, demat, quæ ratio, experièntiis fundata, jubet.

Multi

Multi male meam ex primo de cicuta libello opinionem intellexerunt, etenim putabant: me dare remedium, quod solum sufficiens in omnibus casibus, & universale crederem.

Verum nequaquam id volo.

Sed adfirmo solummodo: cicutam præstare talia, quæ alia remedia, maxime heroica, nequeunt.

Cancrum curat, id, multiplici experientia convictus, vidi.

Nec tamen assero omnem inde cancrum curari.

Nec assero foli tantum cicutæ opus totum esse semper committendum.

Ex centum ægris, quas alii medici dereliquerunt, & habuerunt pro desperatis, si unam ego servo, & curo, mihi sufficit; ast numerus curatarum est longe major.

Mer-

Mercurius curat luem veneream; verum an is semper convenit? an is semper curat? quot non milleni hoc morbo exstinguuntur?

Cortex peruvianus fugat febrem intermittentem, & tamen dantur febricitantes, quos non juvat, quot non sunt, quibus nocuit?

An propterea talia remedia negligenda, & pro nocivis, aut inutilibus habenda sunt?

Idem de aliis remediis specificis dictis judicabunt periti medici.

Si qui sunt, qui ex idiosyncrasia, aut propter complicata symptomata cicutam ferre non possunt, hi abstineant.

Si symptomata, morbo juncta, aliud exposcant remedium, cur illud non simul exhibeatur cum cicuta?

Pur.

Purgans sæpius requiritur.

Subinde necesse est, venam secare.

In plethoricis haimorrhagiæ non illico sunt sistendæ; hæ enim similibus ægris longe melius conducunt, quam venæ sectiones.

In debilibus autem cito, & optime sistuntur fungo agarico quercino.

Agaricus autem tantum eo in loco debet applicari, ubi sanguis prodit; etenim extensus supra totum ulcus aut vulnus nocet, & sæpe lethalis est.

Quandoque antiphlogistica, & refrigerantia præter cicutam indicantur.

Hoc sæpius in arthritide, & rheumatismo contingit.

Externe quandoque emollientia, quandoque digestiva, quandoque adstringentia requiruntur.

T

Quan-

Quandoque ferro materiei debet exitus pandi, quod in spina ventosa toties observavi, ut nimirum cariosum, & corruptum a sano posset separari; quandoque cancer fungosus debet cultro tolli.

Ne autem in similibus casibus recidiva contingat, usus internus externusque cicutæ prohibet, & sufficit.

Quandoque autem callosa cancri labia, aut ipsi cancri fungosi solo remedio sequenti consumuntur.

℞. Pulv. herb. cicut. dr. iijß
mell. rosar.

unc iij

Hoc remedium supra lintea carpta extenditur, & loco affecto toties recenter applicatur, quoties medicus aut chirurgus necessarium judicat.

Affi-

Affiduus & judiciosus medicus, bonus & expertus chirurgus, si mutuum in desperatis morbis curam impendunt, sæpenumero præstant miracula.

Si autem hi dissentiant, aut morbum tractare non noverint, æger patiat, aut moriatur, oportet.

Si foeminæ statim in principio mala sua detegant, & si medici debito tempore cicutam applicent, certus sum: nos intra aliquos annos raro visuros mammarum cancrum.

Cicuta nequaquam strictum exigit vitæ regimen.

Admittit ea omnia, quæ ægri ventriculus facile digerit, & quæ in bonum nutrimentum transeunt.

Neque interdicitur vinum, neque
vetan-

vetantur acida, prudenti & moderata
copia assumta.

Et quivis medicus ipse novit, quid
ægro suo conveniat, quid noceat.

Lex universalis non datur.

